

64

892

713

92

9

611

శ్రీ
సుభద్రా సరిణయము.

౨౨

కూచిమంచి జగ్గకవి ప్రణీతము.

— 0 —

కలావతిపత్ని కయిలండు ప్రచురితము.

మొదటి భాగము 200

892

కలావతిమద్రాక్షరశాలకు గుర్తింపబడినది.

రాజమహేంద్రవరము.

దీనిని 8 అణాలు.

Registered Copy Right.

1904

శ్రీ

సుభద్రా పరిణయము

(ప్రథమాశ్వాసము)

1. శ్రీయలరక్ష సుభద్రయును సీరియుఁబార్వముల స్థలంగన
త్యాతలీల నీతికుధరాగ్రమునందు వసించి నిచ్చలుం
బాయక భక్త కోటి కనపాయకుభంబులొసంగు శ్రీజగ
న్నాయక దేవదేవుఁ జభినంద్యకృపామతి మమ్ముఁబోవుతఁ.
2. జలజదళాక్ష పక్షమను సౌధతలంబునఁ గొడ్డుభాతిని
ర్మలరుచిపీప దీపులువిరాజిలఁగాపురముండిముజ్జగం
బులుగరుణాకటాక్షమునఁ బ్రోచుజగజ్జనయిత్ర లక్ష్మీని
చ్చలునుమదీయ గేహమున సంతసమాని వసించుఁగావుతఁ.
3. అగజవివాహవేశఁదన యోదలఁబొల్పునుధాతకు మండలం
బెగదిగఁజూచి పెండ్లికొడుకేమిటికిందలఁ బ్రాలపల్లెమి
మ్ముగధరియించె నంచునతిముగ్ధతఁబల్కు భవాని నెచ్చెలిం
దగఁగని నవ్వుశంకరుఁ డుదారతమాకు నభీష్టమీవుతఁ.
4. కరిముఖుఁగన్న తల్లి శశిఖిడవిమండను కూర్మరాణిభూ
ధరవరుముద్దుపట్టి నిజదాసగృహంగణకల్పవల్లిన
ర్జరనికరప్రపూజిత విరాజితచారుపదారవింద శాం
కరిభువనైక మాతకుతుకంబున మాకుకుభంబు లీవుతఁ.
5. పందారుత్ర దశాధిపప్రముఖ దేవప్రాతఃకౌశిస్సుర
న్మందారద్రుమదివ్య సౌరభమిశన్మంజు ప్రసూనాగ్రని
వ్యంధన్నవ్యమరంద బిందుపరిషిక్తాంఘ్రివ్యయండాశతా
నందుండెప్పుడుమాకునిచ్చునతులా నందాయుతారోగ్య ముల్.
6. తెలిలావులలుఁగు మావులు, గలయలవేలుపుల పెద్దగాదిలి కలికిం
బలుకుల చిలుకలకొలికిం, దలరుణ నాహ్లాదయపీఠిదరలసిభక్తిఁ.

సుభ శ్రీరంగయము

- చ. ధనదసుహృద్గ్రాగ్రస మదంతదివ్యక పాల మాలికల్
గనుగొనిగిష్ణయుండములుగా మది నెంచి కగంబుసాచితి
గ్గననవిగొనెంతలంచి కాతుకలిలనటించుపార్వతీ
తనయుడువిఘ్న రాజప్రమదంబున మత్కృతిబ్రోచుచుగావుతకో 2
- గీ. వామరూపుధవునివ్యాసుమల్ల యుగాలి దాసుమాఘుజోరుదండిబ్రవర
సేనుభట్టబాణశ్రహర్షభవిభూతి భారణమయూతుబ్రస్తుతింతు. 3
- గీ. నన్నపాద్యునిదిక్కయ నాచిరాజ సోమునమరేకుశ్రీనాథుభీనుక్షు
రంగనాథునిబోజులుహృజ్జవరుని శంభుదాసుసభాస్కరుసంస్థరింతు. 4
- సీ. శౌండిన్యగోత్రవిఖ్యాతునిఁ గూచిమంచ్యన్వయాంభోధ నీహారకరుని
గంగనమంత్రి కేళిరునకునంగ నామణియగు లచ్చమాంబకును సుతుని
బహుకావ్యనిర్మాణ బంధుప్రతిభునిఁగుక్కు పేశ్వర కృపాంకురలబ్ధ
సత్కవిత మహాసామ్రాజ్య భారధారేయుని బుధజనప్రియ చరితుని
దెందులురిలింగ నారాధ్యదేవీకేంద్ర, దత్తమాహేశ్వర చార వృత్తిరతునిఁ
గందరొడ ఘనగ్రామమందిరునిను, దగ్గిజానిఁ దిమ్మకవిరాజునభీనుతింతు. 5
- చ. అనియిష్ట దేవతాప్రార్థనంబును, మహాకవివర్ణనంబునుం గావించి. యేనొక్క
మహాప్రబంధంబు రచియింపంబూని యున్ననమయంబున. 6
- సీ. బ్రహ్మహత్యా భీలపాపజీమాత జంఝావాతమేవేల్పు సోధచక్ర
ముచుసురాపానోగ్రి దురితాంధకారార్క కిరణమేదేవునికేతనంబు
గురుతల్పగమనాఘఘోర శుష్కటవీడవవహ్ని యేప్రభుదర్శనంబు
కనకాపహరణ దుష్కలుషపర్వత మహాశనియేవిభుని సుద్రసాదకణము
పితృతత్సహవాసాగి వృజనకలభ, పంచముఖిడింభమేస్వామి పాదతీధక
మట్టిపురుషోత్తమేత్తమ పట్టణాధి, నాయకుండైన కీజగన్నాయకుండు. 7
- క. ఒకనాడునాకుఁగలఁలాఁ, బ్రోటకృపాస్వాంతుఁడగుచుఁ బ్రత్యక్షుండై
నికటముననిల్చిమెల్లన, యకుటిలగతినిట్టులనుచు నానతియిచ్చెన్ 8
- గీ. పత్సవినుసీపు నాపేరివాడవగుట,
సీమభద్రంబు లిడవచ్చినిలచినాడ
పానగనిహంపసౌఖ్యంబు లొసఁగువాడ
నిండువేడుకమదిఁ బూనియొందికొనుము. 9
- క. వెదవైప్పార సుభద్రా, పరిణయమొనరించి మాకుభక్తి దలిర్పం
దికముగఁ గృతిగావించెము, సరసయకస్సాంధ్ర జగ్గసత్కవించంద్రా. 10

ప్రథమాశ్వాసము

వ. అని యానతిచ్చి యప్పరమేశ్వరుడంత హోమాదుడైన నేనుసత్యంత సంతోషుం
తరంగుండనై. ౧౬

వప్యంతములు.

క. భద్రగజ రక్షణునకు సు, భద్రావదనాంబుజాత భాస్కరునకు ని
నిశ్చప్రసభావునకుబల, భద్రసమేతుభు విహగపక్షిక్షేయనకున్. ౧౭

క. ఇంద్రద్యుమ్న సరస్తట, సాంద్రవిహారానుమోద సదమలమతిఁ
చంద్రాకాశ నయనునకుని, స్తంద్యపాసింధునకును జనబంధునకున్. ౧౮

క. నిరవద్య పతితపావన, బిరుదాంకునకున్ సమస్తబృందారకకిం
సరగరుడ యక్షపణిశే, చరవిద్యాధరకదంబ సంసేవ్యునకున్. ౧౯

క. హరిహయముఖని భీలామర, వరమకుట విఘటితదివ్యవనరుహరాగో
త్కరయచి నీరాజితమృదు, చరణసరోజనకు భానుసమతేజునకున్. ౨౦

క. శక్రకోపలనిభ గాతుని, కక్రూరజనావన క్రియాసూతునికన్
సక్రాపహరణ కారణ, చక్రాయుధ సహితపాణిశతపతునికన్. ౨౧

క. శతధృతిసత చరణునకున్, దితిసుతకుల హరణునకు సుధీరక్షణవి
శ్రుతకరుణా భరణునకున్, నతజనశరణునకు నీలనగశరణునకున్. ౨౨

వ. సమర్పణంబు గానారచియింపంబూనిన సుభద్రాపరిణయంబును శృంగార రస
ప్రబంధంబునకుం గదావిధానంబెట్టిదనిన. ౨౩

క. శీకరమై మునిహాకవ, శీకరమై జగదతీతచిరతరబహుపు
ణ్యాకరమైనైమిశమను, ప్రాకటగహనస్థలంబు పరగుధర్మికిన్. ౨౪

క. ఘనులవ్వని శౌనకముఖ మునివరులత్యంత మోదమునఁబుణ్యకథల్
వినుచుండిరోమహాషణ, తనయునిగనియనిరి వినయతత్పరులగుచున్. ౨౫

గీ. మునివరేణ్య నరుఁడు మునుసుభద్రాసతీ, మణినిబెండ్లియైన మహితచరిత
దెలుపవలయు మాకుదృఢమతినననాతఁ, జెలమివారికిట్లు దెలుపఁబోడగ. ౨౬

కు. వెలయున్ సర్వపురాధి రాజములలో విభ్యాతమై యొక్కప్రాల్
బలభిద్రత్తు వినూత్న కాంచనకనక్రపాదకేళికళా
కలనాకౌశల కామినీముకురళంకాకారిరాకానిశో

త్పలి నీహంధత మండలిబవని వింద్రప్రస్థనామంబునన్. ౨౭

క. ఆపురమురువై భవజిత, గోపురమునుచీ నిబద్ధగోపురమిలకున్
నూపురము కలిమిచేడియ, కాపురమున్నట్టి నెలపుగణునియొనర్పన్. ౨౮

మ. తోవరా తాలకడానిమేడల కుడింగోరంబుగా నాదురా
నవలమిన్నలు మిన్ను గేళకులిలో నా శీకనాశచ్చటల్
తివురాప్పారంగోసి మేపుదురుహలింగేళి వాసాళికే
భువనాతీత విచిత్రవైభవమాలం బొల్పారు నవ్వీడునన్.

29

చ. మొలకపసిండి జీసపనిముత్తెపు మేడలయందు బోడలై
కులుకుచు నాత్త నాయకులగూడి శ్రమంపడియున్న పిన్నరా
చెలవల గుబ్బచన్దవల జిప్పిలుచెత్తుటలాచున్ స్వధున్
జుజనుగంధగంధిలవిశంకట మందరగంధనాహమల్

30

చ. మొలుగుకడాని బుంగరపు మేడలరేల్విహరించు శేడియల్
బిటుబిటుజెంతనున్న శక్తిబింబముగాంచి నిజాశ్శలక్షిని
త్తతిహరియింపడాకొనిన తస్కరుడంచును ముప్పిఘట్టనల్
మటిమటి జేయజెందునకు మచ్చఘట్టిలైను నాటినుండియున్.

31

సీ. మదగజంబులు సానుమద్వజంబులుగాగ విమలాశ్వములు తరంగములుగాగ
జనపరంపర జలజంతు సంతతిగాగలనలు విద్రుమలతలుగాగ
సావణి సాధముల్ నైకతంబులుగాగ దేవతాభవనముల్ ద్వీపములుగ
తూర్యనాదములు నిస్తులఘావములుగాగ నీలభిత్తికలు శైవాలములుగ
హీరసోపాన పంక్తులహీన ఫేన, పుంజములుగాగద్రీభువనాద్భుత నమగ్ర
వైభవంబున ననయంబువరలువారి, రాసిచందంబుపూని యారాజధాని.

32

ఉ. హాటక దివ్యరత్న ఘటితావృతమై దివిలోడరాయు బ
ల్కోటవెడలక్రొత్తదపుకొమ్మల నిమ్మలశ్రమింతుమి
న్నేటితరంగ మాలికలనీడుచు గ్రీడలుసేయుభేదరీ
పాటలగంధులారుచిర పట్టణరాజమునందజస్రియున్.

33

సీ. అంభోధిశయన బాహంగరంబునుబోలె ప్రతిదినకమలాధివాసమగుచు
ననురావతీనట్టణాధి రాజముబోలెననిమిష సంచారహరియగుచు
వనరుహాయతమ్మభీ స్తనభాగమునుబోలె ముక్తివావిభ్రాజమానమగుచు
విపులదాననిరూప నృపసభాస్థలిబోలె కవిరాజ సద్వచఃకాంతమగుచు
భూరిది శృండలముబోలె పుండరీక, కుముదంభాసమానమై కమలభవుని
సదనమునుబోలె బరమహంసవభాభి, రామమైప్రొలి ఖేయాంబురాశిదనరు

శా. జంభారాతికరాగ్ర జాగ్రదురువజ్రీకూర్ణ భారాహతి
స్తంభీభూతములైన భూమిధరముల్ సహ్యక బోనిషచే

- సంభాషణకు వేడి వజ్రకుధభూషావాప్తి నత్యుష్ణి
 తుంకభింకాకృతులుని తత్పర నరేంద్రుంగొల్వ బోలుంజుమీ. ౩౫
- క. ఆయ్యారే పురివానము, లొయ్యారందెనయఖురపుటోద్ధపరాగం
 బయ్యినఘోటకములపై, కయ్యనకు కాలుమవ్వుకరణింజుల్లున్. ౩౬
- గీ. సభలందవరాశిపోవడమై సంచరించి, తనకుబాగడిక దచ్చెగా కెననిచూడ
 జలజసంభవుడేపాటి చదువుకాడ, బంచుదెగడుదు రప్పురియగ్రభవులు. ౩౭
- క. సర్వజ్ఞశిఖానులులరి, గర్వవిమానులు తమోవిఖండనులుకళా
 ధూర్వహులునను నమవ్వుచు, లుక్ష్మిజనులలర రాజులొప్పుదురుపురిన్. ౩౮
- గీ. ధనముబుధులకు నిడిపేరుగనినమేము
 ధనదులముగాక యొకనూ లందనధనంబు
 దాచుకొనెడు కుబేరుడే ధనదుడంచు
 గేరుదురు మాటికవ్వీటి యూచభవులు. ౩౯
- మ. హుమే పొద్దు భుజాగ్రీవీకమున గాయల్ గాయఁగామోచియు
 త్కలికందిచ్చురుగాని కానిపాలముందాదున్ని పండించెనే
 మొలకుం దెల్లనిబట్టగానమయిసీముప్పొద్దుగల్ ద్రావునా
 హలియంచున్నిరసింతు రందు నయభాగ్యాకషణకుల్ కషణకుల్. ౪౦
- గీ. కనులరాగాధరలు నీలక నలుహీర
 రజలునూత్తిక నఖరలు రమ్మనిద్రు
 మాంఘ్రులు సువణ విగ్రహాలచటివార
 సతులు మణినుయకాంచన స్రవితలౌర. ౪౧
- నీ. తమనెమ్మొగముల చెల్వముగను నివియను సరణిగమ్మని తమ్మివిరులాసంగి
 తమనాలుజాపులందము పూనునియను కరణిజక్కని నల్లగల్వలాసంగి
 తమవాతెఱు సాంపుదాచుచు నివియనుజాడ నాడెంపుదాసనము లాసంగి
 తమదంతపంక్తి చందముజెందు నివియనుపాలుపున గుండకుట్టలములాసంగి
 తమనఖరసాధి నాసాపదముల కొమరు
 గాంచునివియను క్రియగేత కములుబొన్న
 పువ్వులుచంపకములును జెందోవలు నొసంగి
 విటులనిరింతు పుష్పలాఙ్గికలువీట. ౪౨
- నీ. తమమొగంబులు సరోజములంచుజేరి నాసలుచంపకములంచుజరగుతేల్లు
 తమకంబెదవులు చింబములంచుజేరి మైసాంకవంబున కుల్కిచనుకుముల

సుభద్రాపరిణయము

దమరొమలతలు నాగములందుఁజేరి కన్పొనులు విండ్లని పాఠానమలిగములఁ
దమకరవిలులు పల్లవములందుఁ జేరికొప్పులు మొగుల్లని యోసరిలుపికములఁ
గాంచి కిలకల వవ్వుమఁగనక కంక
కారవంబులు చులఁగబిడ్డచిఁపులుఁగు
మొత్తములఁదోలుదురు పాంధచిత్తములు చ
లింపనాఁగొఁకలిపాలికలురీల.

౪౩

౪. జ్ఞానగర్భము మేలుగ, మానితకీతిక ప్రతాపమహిమేచ్ఛగుండై
దీజనా వనరత్నందై, దానకళామహిమఁడనుచు నిర్మలాదేవిమిక్.

౪౪

సీ. సర్వస్వంసహ ధూర్వాహతా దృతకరికిరి హరిగిరి కచ్చుపుండు
బహుమలాచల శిలాఫలకాగ్రభాగవినిహీప్తజయ శాసనాక్షగుండు
తతనిరంతరదాన ధారాప్రవాహనిశప్రపూరిత సప్తసాగరుండు
చండభండన సముద్బిండవిక్రమ కళాఖండితాహిత రాజమండలుండు
జైత్రయాత్రావసర వినిష్టంద్రరణద
ఖండభేరి ధణంధణత్కారఘోర
వీరకాహళకారావనిచలితాప్త
హరిదిభేంద్రుండు పాండవేయాగ్రజుండు.

౪౫

సీ. కువలయా వనకళాకుశలుఁ డింతియకాని వివరింపఁజగవిజ్వేషిగాఁడు
పతతసన్యాగళ సంచారియింతియకాని రూపింప దోషాకరుండుగాఁడు
బుధజనప్రియకరాభ్యుదయుఁడింతియకాని శోధింపరునిపక్షుండుగాఁడు
వజ్జితపరిశుద్ధ వణుకఁడింతియకాని గణులింపఘునివలక్షణుండుగాఁడు
భరిరయితఁడు రాజుగాకిల నొకండు
రాజగుటకట్లు దగుననిరహినిసుకవి
రాజులును రాజులును బుధరాజులెన్న
రాజులైదుత్తివి నాధర్మరాజుదనధ.

౪౬

సీ. చెవిచేఁతగూర్చిరద్వి జిహ్వకోట్టులగూచిక బ్రహ్మహింసవబుద్ధి ప్రబలఁడేని
దువకణకధూమి భృత్కూటంబులనుగూడి యుగ్రుండై ప్రజుండ్రుంపకుండేనేని
పరమవాహినిగూడి పౌరుషవిభరచెడి తిప్పలబడి తూలి తరుగఁడేని
విశముగుత్తుబట్టివేడి మాపాదవంగ ధర్మఃపూరితై తనరఁడేని
యజ్ఞవృనకు రాజశేఖరుడనెడుపేరు
దగుఁగదయటందుఁ గవిబుధోత్తములుసారె

- దేవమహారాజ కేళికర్తవ్యము గణింపఁ
దనిరెడరభోగి సురరాజ భర్మరాజు. ౪౬
- గీ. ప్రాణిహతుల దండించు హరియెఱుంగఁ
దెచ్చుమూరకులగు బంట్లనేలఁబోడు
గురుగ దాన్వితుడై మూలగుంటుపడఁడు
నిర్మలాచార శీలుడౌ భర్మరాజు. ౪౭
- గీ. ఆమహాదేవ మౌళికభీమవిజయ
సమస్త ప్రాణిభూతలనఁగ నిప్పుత బలిధన్యు
లభల బుధబంధురక్షణో పాయవిదులు
నలుచు సుజన్ములశ్రాంతనయులుగలదు. ౪౮
- క. అనలుచు పితములు దనియావతి దప్పక నమస్తహరిదంత ధరి
త్రీనాథ సమిత గలిచియహీనపదాధిములు దెచ్చి యియ్యఁగ నెమ్మిక్. ౪౯
- నీ. హరిప్రభాపూర హీరసోపానంబు నీలజాలక జాలలాలితంబు
వైదుర్యవిరచిత వలభికానికరంబు విద్రుమస్తంభ ప్రవస్తరంబు
ఘనరేచితద్యురాగ ద్వారబంధంబు గోమేధికావృత కుట్టిమంబు
విసులగారుత్తత వేదికారుచిరంబు పద్మరాగకవాట బంధురంబు
స్వచ్ఛముక్తాశల చ్ఛటాచ్ఛాననంబు
నగుచు నలుంగు సభాగృహభ్యంతరమున
సకలబుధబాంధ వామాత్యసహితుడగుచు
గడఁకనొకనాఁడు పేరొలగముననుండి. ౫౦
- గీ. తనపురోహితుడైన ధామన్యునినుంగు
ననుజకొమరుని సకలవిద్యావికార
దునివికారదసీక్ష్మిరచి యనుపమాన
మృదుమధుర వాక్సుధాధార లాలుకఁబలికె. ౫౧
- క. ధరణీసురద్వారకపురి, కరిగిజనాదకాసుని శాంచియిందటి సేమం
బునినిరాతంకగతిక్, సరగున రమ్మనుచు నెలవొసంగిని యంతక్. ౫౨
- మ. చనియో భూమిబుధుండుగాంచె నమరక్ సంప్రీత చేతస్కుడై
ఘంగంభీర జూంతరాళచలదుగ్రగ్రాహనకోద్రముక్
ఖిలమూర్ఖి యుశంయుళారవవలత్కల్లాలనినిద్రముక్
జుహ్వాద్యుపర దక్ష్ణముద్రము సరిల్పింయోగ నిశ్చిద్రముక్. ౫౩

స్త్రీ. ఘనులకపార జీవనముసరిగడుదాత మర్యాదప్పని మానఘనుడూ
ఒహుతిరకవిరాజ పాలనకీలుండు సతతమహాన్నత చక్రవర్తి
యురుమహీభృత్ కృటికునికి పట్టగుమేటి మణికంకణార్తి కామానితుండు
పథకమాసానంత వాహినీ సహితుండు భువనాభిరామవిస్ఫురిత కీర్తి
యూరసాధీశ్వరుంచార్త నెన్నచాడ
బాశ్రయిండుగుటేమి చోద్యంబటంచు
నెంచుమి ధరామరోత్త ముండేగి భవ్య
సరణిసల్లన ద్వారకాపురముచేరి.

౫౫

స్త్రీ. వలపుగొజ్జగినీటి సుయేటిగమిదాటి ఘనసారకదలికా వసులుగడచి
చలువచెంగలువ బాపులక్రేవ విహరించి దాకంపందిరిచాల్పునరులనిలిచి
బలితంపు నెత్తమ్మి కాలమల కడ దాసేపావలుక్రొవ్విరి మల్లెపాదలుదరిసి
గుజ్జులెమిప మూలనీడవసీయించి గున్నసంపెంగతోట గుంపులారసి
పారిజాతమహా పాదపచ్చిటాని
రంత్రోద్యాన వాటికాభ్యంతరేందు
కాంతమణిపీఠికాగ్ర భాగములమెలగి
ద్వారకాపుర ఘంటాపథమునఁ జనుచు.

౫౬

స్త్రీ. కనకనిర్మిత శతాంగములు నెరీక్షించి యలమేరుఖరంబులని తలంచు
మత్తద్విరదరాజ మండలంబులు చూచి యంజనాహార్యంబులనుచు నెంచు
జంద్రకాంతోపల సాధముల్ గనుగొని హరిగిరికూటంబులని గణించు
ఒహుశసమున్నత ప్రకారములుగాంచి ఘనచక్రవాళాద్రులనుచు నెన్ను
జన్యమాణిక్య దీప్తి దేవీప్యమాన
దేవతాగార గోపురాదికములరసి
రోహణక్షాధరములని యూహనేయు
ప్రనిమలానంద హృదయుండై బ్రాహ్మణుండు.

౫౭

స్త్రీ. అట్లుపురవీధిజని మురహరునినగరు
చొచ్చిమోసల నిల్చియచ్చొనొక్క
చారునీక్షించితనరాక శారికలుగఁ
జెప్పుమని పంపనతండెగు నప్పుడవల.

౫౮

నీ. బహురత్నకీప ప్రభాభాసమానంబుకనకపంజరకారికా శుకంబు
పటుతరరతిబంధ బంధురప్రతిమంబు గోమేధికోజ్వలత్కుట్టిమంబు
ధీధశత్కాంతి నిర్మలతరాదశకంబు కస్తూరికాగంధ గంధిలంబు
ఘనపీటికాపేటి కాజాలరమ్యంబు హిమవారిపూరిత హేమకలశ
మతులసారభ్య సంవాసితాభపారి

బాతభూబాతకుసుమ సంఘాతరచిత
హరిశ్చంద్రంగార మహితశయ్యాతలంబు
నగుచు సొగసీను కేళీగృహంతరమున.

౫౯

చ. జిగిబిగిపట్టుపట్టెనునుజీనితలాడయు పక్కదిండ్లు సొం
పగు విరిపాన్పు పూసురటి యాకు మడుంగులూసంగు చుంగడుక
సొగసులు గుల్కుకుంద నపుసూత్రపు బొమ్మలుగ్రాల లీలమే
ల్పగడపుగోళ్లదోమ తెరబంగరు మంచముమీద నడుకక.

౬౦

నీ. కనకకంకణయుణత్కారంబు వెలయంగ భోజకన్యక పదాంబుజములాత్ర
నిద్దంపుతెలిమిందు టద్దంబుకైబూని నేలిచిసాత్రాజితి నీడచూప
జరణమంజీర నిస్వనములు చెలంగ జాంబవతి నూణిక్యచామరమువీవ
తెడగుక్రొండెలియాకు మడుపులు గొనిమిత్రవింద నున్దపురంపు విడమెసంగ
లీలభద్రసుదంత కాళిందిలతు

ణయునుమొదలగు వరపద్మనయనలూడి
గములు గావింప నుఖగోష్ఠిగ్రాలుచుండె
బృథుయశఃస్ఫూర్తి గోపాల కృష్ణమూర్తి.

గీ. అపుడుచారుడు హరిచెంతకరిగ్రమొక్కి
దేవపాండవులనుపభూదేవుడ డొకడు
వచ్చి మిమువర్జనముసేయ నిచ్చగోరి
యొర్తి దనరార మొగసాల నున్నవాడె.

౬౧

క. అనివిన్నవించుటయున
వ్వనజదళేక్షుణుడు శయ్యవైశముడిగిస
య్యనభూసుర వరుచెంతకు
జనినయందె నయమొక్కినరతమీఱక.

౬౨

ఉ. ఆమహినిర్జ రాన్వయ సుధార్ణవపూర్ణ విభావరీచరుణ
ప్రేమమెలపక దోడుకొని పెంపలరం దన దివ్యకేశికా

ధామముసోచియచ్చట నితాంతహరిస్తాని భద్రాక్షికం
దామరసాయ తాక్షుడు మువంబున నిల్పి సవర్యలిచ్చుచున్.

క. విప్రవర పాండుసుతు లిం

ద్రాపిష్ఠపురంబునందుఁ బ్రాభవలీలన్

సుప్రీతినున్న వారలె

క్షీప్రంబునమాకుఁదెలియ జెప్పఁగవలయున్.

౨౫

ఉ. సేమమెప్రాణ్ణగాస్తనగ సేతు హిమాచల మధ్యభాగ భా

గ్భూమితలేంద్ర మస్తకవిభూషణ దివ్యసరోజరాగ ర

త్నామల దీప్తి దీపిత పదాంబురుహాభిగతాభియారికిన్

సామజఘోటకప్రముఖ సాంద్రవిభూతికి ధర్మసూరికిన్.

౨౬

క. సామజ హమరధభటము, భ్యామిత చతురంగబల సమన్వితరిపురా

ద్భీమునకున్ భీమునకున్, సేమంబుగదయ్య విప్రశేఖర చెవునూ,

౨౭

క. దుర్జనరి పురాద్భయదమ

హోజిత విక్రముడు నృపజనోత్తముడు నయో

పార్జిత విమలయశుండ

య్యజానునకుఁ గుశలమే ధరామరవర్యా.

౨౮

క. కులకుధరసదృశ ధృతిభా, క్కులకు మహాశిరకిరణకుల జలధిశేషాం

కులకుఁ బ్రతాపాంకుశాలకున, కులసహదేవులకు మిగుల గుశలంబుగదా.

క. కాంతాజనరత్నముల, శ్రాంతమహాధర్మమతులు జననుతచరితల్

కుంతీద్రుపవతనూజులు, సంతసముననున్న వారెజగతీదివిజా.

గీ. నావుడు విశారదుడువల్కెనలిననయన

తావకీనకటాక్ష వీక్షావిశేష

మహిమనచ్చోటవారు సేమముననుండి

మిమ్మనరయంగ నిటకుఁబంపించినారు.

౨౯

క. నీవనితలకును నీకున్, రేవతికిని హరికిరోహిణికి దేవకికిం

బావనగుణుడగు నవ్వసు, దేవునకున్ భావుకంబె ప్రదేశంబ్రవతా.

౩౦

గీ. వారదాది మౌనినాయకుల్ గనలేని

నిన్నుఁజూడఁగంటి నేడు సకల

పాపములునశిగ్గా భాగ్యరేఖలభించె

సంతసించె మదియనంతరూప.

౩౧

క. నీమహిమ మెన్నదరమెపి, తామహసుత్రామనైల తనయాధిపము
భ్యామరవకుకునైనం, దామరస దళాయతాక్ష దనుజవిపక్షా.

౩౩

వ. ఆసీమరియను నిట్లనివినుతింపం దొడంగె.

రగడ. జయరమాకుచకుంభ కుంకుమ సాంకవాంకిత నిజభుజాంతర

భయదవక్రని రుద్ధయూగపపాలనాతి కృపానిరంతర
నందగోషకుమార సనకసనందనాది మునీంద్రపూజిత
మందరోద్ధర జైకకారణమాన నియ్యయశోవిరాజిత
భోజకన్యా విమలహృదయాంభోజ మత్తమిళిందనాయక
రాజమాన మహాతపోధన రాజశశ్వద భీష్మదాయక
రాధికామధురాధరామృత రసయువీపరిపాన కౌశల
సాధుసజ్జన సముదయావనసార కరుణాపూరపేశల
భానుకోటి విభావిభానీత భవ్యకౌస్తుభమణి విభూషణ
ధేనుకాసుర దపహారణ సుధీజనప్రియ మృదులభాషణ
సతత వితతపి చండమండిత సరసిజాతభవాండవండల
అతులపంకజరాగమణిమయహరినూతన మకరకుండల
మకరకేతనదపణాణ ప్రతిమానమానీత మృదుకపోలక
వికటశకట ఖరాదికాసుర వీరభూరిస్తయ విభాళక
వల్లవీపరిరంభ సంభ్రమవధామానసమగ్రకౌతుక
మల్లయుద్ధ కళావిజృంభణ మధితచాణూరాది ఘాతుక
లోకనాయక సత్యభామాలోల నీలాహృదయరంజన
భీకరాహవరంగ రంగత్పముఖాన్విత రిపువిభంజన
నిరుపమాన విహారనవనవసీత చౌర్యకళావిశారద
హరిహయాశ్శ్రవిభానిభాకలితాంగ రుజ్జిత నీలనీరద
మదనకోటినిలాశ భాసుర మాలినీమృగు హృదయతస్కర
త్రిదశపరివృధాభవ జాంబవతీసతీవదనాంబ భాస్కర
కాళియాహి ఘోరోపరిస్థల కల్పితానచులాస్యభేలన
నీలపరిభాసప్రియానుజ్ఞిత్యోసజ్జన భక్తపాలన
దేవదేవమహేశ కేశవదేవకీ వసుదేవనందన
పావనాంగవిలిప్త దివ్యజవాదికా మృగనాభిచందన
దివ్యపరిమళ మిలితయమునాతీరనీపవన ప్రచారణ

భవ్యజచరణాన్జ సేవకపటల దుష్కృత భయనివారణ
వాసుదేవముకుంద మాధవ వరదనారాయణ జనాదకన
వాసవచిత్ర కృష్ణమరహరవనజనాభ సురారిమహాన
భరణిధరధర విపుల బాహుతర నిరంతర విజయదండ
తరణిహిమకర నయన దాహోదర మహానైకుంఠ మందిర.

౭౪

ప. అరివినుతించి వెండియు నిట్లనియె.

గీ. దానవాంతక వినుము నీమేనమాటచి
యహానుడను మిమ్ముదళింప నాత్మగోరి
యొరిమెనువ్విశు లూరుదునున్నవాడు
వచ్చునతఁడెంతలోన నీవంక కలమి.

౭౫

క. గోత్రారిముద్దుకొమరుడు
శత్రుని పూచనుడెపార సౌందర్యకళా
గాత్రుడు మీకృపకాతడు
సౌత్రుండుగదయ్య పరమపావన చరితా.

౭౬

క. నరనారాయణులనుముని, వసులిపుడహానుడు నీపువసుధాతలముం
బరిపాలించుటకొత్త, కరణింబ్రభవించినారు కదయదుకలకా.

౭౭

గీ. అనిన సంతస్లిహరియమహీసుర
పరునకమిత దివ్యవసనకనక
మణివిభూషణాది మహితసునస్తువుల్
చాలనొసంగి శిలవొసంగుటయును.

౭౮

క. ముప్పిటిగొను కాతుకమున్న నుప్పొంగుచు ధారుణీసురోక్త ముం దడటకా
గుప్పన దరలిసుఖోన్నతి, దప్పకతనమొదలి రాజధానికెజనయెక్క.

౭౯

ప. చని తరరాక కెదురుచూచుచున్న భర్త రాజభావగాంచి యిట్లనియె.

క. మనుజేంద్ర నీదుపంపున
బనియని రయంబద్ధార వతి క్షిముదం
బున సంసౌక దివ్యనికె,
తనమునశృంగారలీల దక్షకొత్తంగణ.

౮౦

గీ. అలతచేంద్రోగ విందునండు గొండునుబోలెనొసలకస్తురి రేకపనఁబాసంగ
దళి మంగుల్ తగమందు మెఱుగుదీ గెనుఁబోలెమనంగరుకాలు మెఱుగువిన

తొలియల తుదయందునలినబంధుడువో బెడలమణిమనుటంబు చలువుమీఱ
 రత్నవేదికయందు రంగవల్లులువోలె నెవముత్తియత్రచేరులెమ్మె నెఱవ
 కటకకంకణము బ్రొక్కాకనకకంఠం
 లాద్యలంకారములు తద్దహారువుమాపే
 సత్యభామాది పట్టంపు సమలంగూడి
 యొకపురాణంప శుభశీల నున్నవాని.

౧౨

నీ. తెలివన్నీఁజేకులఁ జెగఁబుకన్నులవానిఁ దొగఁతెందునగు ముద్దుమొగమువాని
 మీంచుటద్దము మీంచుపెఱఁగుఁ జెక్కులవాని కొదమఁజేటల గిట్టుకుదులవాని
 చిగురుటాకులఁబోలు నేయిదమ్మలవాని గురుకవాటముగేరు సురమువాని
 గజతుంకముల నెన్ను భువదంకములవాని బింబోపమానాథరంబువాని
 నవ్యచంపకముకులాభి నానవాని భ
 కంబునీకాశరు చిరగళంబువాని
 హరిహరయశలాకలాప దేహంబువాని
 భావజనిలాసు శ్రీకృష్ణదేవుఁగంటి.

౧౩

వ. అట్లుగనుంగొని సముచితప్రకారంబున.
 గీ. ఎలమినతనికి మీసేమ మెఱుంగఁజెప్పి
 యతనిసేమంబు దిక్కుముగ నరసేదివ్య
 పనిన మణిభూషణాదులవ్వనననాభు
 చేతఁ గొనివచ్చినాడె మీచెంతకీపుడు.

౧౪

క. దీక్షింపవలెను నెయ్యెను, మీఱఁగనయ్యెనువిభుండు మీసేనమువే
 నూలు పెడందగవడుగును, జేతొండు తెలంపులేకవిని యెండట్లు.

౧౫

గీ. అనిననత్సహించి యాస్మపాలాగ్రిణి
 యతనిఁగారవించి యనుచుటయు ర
 యంబయద్ధరామరాగ్రి గణ్యఁడువన
 సదనమునకు సంతసమునఁ జనియె.

౧౬

వ. అనికొనకాది పృథుషకలకుకామహషణి యెఱింగించిన తొరలెని నవ్వలిక
 భావిభానం బెట్లని యడుగుటయును.

మ. యునునాతీరనిమంజసంజవసనిత్యానంద కృతాధికా
 రమణీప్రసంగయోధరవ్యయ పరీరంభ ప్రసక్తాభకుం

కుమపాటీర మృగీమనోల్లసిత వక్షోభాగ దాక్షాయణీ
రమణాంభోజ భవామరేంద్రవిమత ప్రాజ్య ప్రభావోదయా.

క. ఆరిపుతనాసమవతీక, మరనముదయ చక్రివర్తి సుగుణస్ఫూర్తి
శరదంబుదనిభకీతీక, పరిహృతభువనాతిక పతితపావన మూతక.

౨౨

మాలినీ. సజలజలద నీలాకాతమంభోరుచేలా
త్రిజగదవనశీలా దీనమందారసాలా
కుడినకుల విభాళాగోపికాకేళిలాలా
వృజన హరణమూలా వేణుగానైక లీలా.

౨౩

గద్య. ఇదిశ్రీమజ్జగన్నాయక దేవదివ్యకృపా నిరీక్షణసంలబ్ధ సారకవితావిచిత్ర
కాండిన్య సగోత్రపవిత్ర కూచిమంచిగంగనామాల్యపుత్ర సకలవిద్యజ్ఞఃవి
ధేయ జగన్నాథ నానుధేయ ప్రణీతంబైన సుభద్రాపరిణయంబనుశ్చం
గార రస్రవబంధంబునందుఁ బ్రథమాశ్వాశము.

శ్రీ

సుభద్రా పరిణయము

ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీమత్పురుషోత్తమపుర, ధామసమి ద్భీమవనుజదపకావిరామా

ధీమజ్జననత సగుణో, చ్చామ జగన్నాథ నామదైవలలామా.

వ. ఆనధరింపుము శౌనకాదిమహాషుకలకు శామహాపకాణియిట్లని చెప్పందొడంగ
నట్లు విశారదుండు ధర్మరాజుచేతననుజ్ఞాతుండై తనగృహంబునకరిగి మనునాడు
శ్రుతసాచికడకుం జని మంతనంబున నతనితో నిట్లనియె.

గీ. పాథకధర్మజుండు పనుపద్వారకకేగి

భూరితేజుడైన శౌరిఁగాంచి

నారి సేమమెల్ల నారసి పిదపమీ

సేమమెల్ల నెఱుంగఁజెప్పటయును.

వ. అమ్మహాప్రభుండమందానందకందళిత హృదయారవిందుండైనునేకధనకనకమ

ణివిభూషణాంబరాదికంబులు నాకొసంగి పుత్రైంచి వచ్చిధర్మరాజున కాకుళ

లవృత్తాంతంబెఱింగించితి నింకనొక్క విశేషంబెఱింగించెద నాకర్ణింపుము. ర

క. ఆకృష్ణప్రభుసోదరి, రాకామిహికాకరాధి రామాననధూ

లొకాతీతగుణాన్విత, ప్రాకటరుచి నలరుగద సుభద్ర యనంగక.

క. రాజకులతిలక వినుమా, రాజముభీమణిని బాగడ రాదింతయునా

రాజీవభవులకైనను, రాజీవభవునకునైన రాజసలీలన్.

సీ. చిలుకలకొల్కి ముద్దులగుమ్మవన్నెలగని, యపకంజిబంగరుసలాక

తలిరుజొంపపుమావి వలిగప్పురపు దిమ్మకులుకు మిటారిరంగుల కొటాను

వలపుగస్తురి లప్పకొలు కరికొమ్మించు కమ్మగొజ్జెగ బంతి తమ్మికొలను

తరుకువజ్రలబొమ్మ తెలిముత్రైయపుగోవ పగడపుదీప సోయగపువాఁక

కడిదివెన్నెలనిగు చెంగలువబావి

చికిలికొమ్మించు టద్దంబు పికిలిఁచెందు

నాగసలంఘన మయ్యెలనాగబాగు

పాగడసలవియె వేనొళ్ళ ప్రోడకైన.

ఉ. దాని ఘనఘనద్యుతి వితానస దృక్కబరీమరీచికా
దానిధశత్త శత్త నుతాతి తతాభినుత ప్రభాళికా
దానిధగద్ధగద్రుచిని తాంతవిరాజకపోలపాలికా
మానవనాథ యెట్టిదృఢమానసులైనఁ జలంపగుందురే.

మ. రతిరాజోజ్వల మోహసాస్త్రము రమారామా తనూజాతసం
చితలోకాద్భుత జీవనానందము రాజీవాంతుగారామసం
స్థితదివ్యప్రసవాభ సౌరభ మిశద్దేవద్రురాజం బహు
శతపత్రాయతచారునేత్రబాగడక శక్యంబె యెవ్వరికికా.

గీ. సరసిజాతాక్షీకీర్ణడ చక్రికైన
సంబుధరచేటి తేగౌనుహరికినైన
ముగుడ ముద్దుమొగంబు సోమునవనైన
గణుతియొకరింప శక్యంబు గాదుసుమ్మి.

స్తీ. సకియముద్దుమొగంబు చంద్రబింబమెసుమీ నెరిదృక్చ కోరముల్ నిలిచియుండె
తరుణిచన్దుబ్బలు తన్ని మొగ్గలెసుమీ చూచుకభ్రమరముల్ సాంపనెఱుసె
వనజాక్షిపాక్కిలి వల్లీక మెసుమీరోమలతాభోగిరూడిజాగె
బాలికామణివేణి నీలాంబుద మెసుమీశృంగార రసవృష్టి చిరుకవోడఁగె
నహహామనుజేశ యత్త లికాకుబోడి
సారసాందర్య మమరభుజంగయక్ష
గరుడగంధర్వ కిన్నరాంగనలకైన
ఖదరవరవణిక నులకైనఁగలదె చెప్పుమ.

క. నడమందము నైకపునె, న్నడుమందము తేటివాటునకు దీటగుకీ
ల్లడచందము తద్దయునె, వ్యభిజిందము దెగడుగళము జరలుఁజెలికికా.

స్తీ. చంద్రవిస్ఫురణంబు సన్నగిల్లఁగ జేయు నెలతనవును మేను నెమ్మొగంబు
సారంగముల దిరస్కారంబుగావించు మెలతచావులు నడల్ మెఱుఁగుదురుము
ఉక్రంబులను భంగసరణి గ్రిందొనరించు బొలఁతిగుబ్బలుకటి పాక్కిలియును
హీరంబుల గరంబునీసడింపఁజూచు గలికిపల్చాల్పును గౌనునాటు
నివనినాయక యాభువ నాచ్ఛతాభి
నవవిలాస కళాసమున్నతి దనచుకా
చెటువనకుదుగ నిరుదుగ తలలుగలుగు
వలఁతికైనను గణుతింపనలవిగాము.

శా. జౌరాసారలరారు కొప్పుచెలికొప్పారుంబయోభృత్తునా ౨౦౬ పల్ల

నీరప్రసరశైవల భ్రమరికా క్షీలక విడంబించి మ

జ్జారే సారవిసార సారసతటిత్సారంగభృంగాంగ భూ

నారావోత్పలకైరవోత్కరము నెన్నంజాలు దృష్టాలముల్.

గీ. కమలమయ్యంతి ముద్దుమొగంబుఁ దొడరే, గౌరవజాలకరేకెత్తి సరములెల్ల

విచ్చుటయు నీరజంబయి పిచ్చలించి, తరుణియగుగులువట్టుక తరలకుండె.

ఉ. చందురునందుకందు జలజాతములందు రజోవికారముం

జెందగ ముద్దొనర్చి సరసీరుహ గభుకాదులోఁ గృశించి యా

నిందమరల్పుకోడలచి నేరుపుతో నకలంకమైన యా

సుందరి ముద్దునెమ్మొగము చోద్యముగా సృజియింపఁబోల్ జుమి.

సీ. ఉవిదకన్బాసులకు నోడిసింగిణివిండ్లు వడివంగి శరమూని యడలఁజొచ్చె

సకియనానకునోడి సంపెంగపూమొగ్గ విచ్చుమొగ్గపోయె గచ్చుదరిగి

చేడెల్వరుసకు నోడివజ్రపుతాలు పుడమి నదృశ్యమై జుడగియుండె

యువతి కమ్మొవి నోడితామరకెంపు బిట్టుత్రాసంబూని చట్టుపడియె

జలజముఖినీనులకునోడి చక్కిలములు, పలుదెరంగుల నడిగన బడఁగనలిగె

లోనుపడియుండె నయ్యారె లోకులెరుఁగ, నధిప డైవీసోయగంబెన్న నలవిగాను.

క. ముకురాభవదనచెక్కులు, ముకురంబుల గరమావలి మాయగఁజేయుకొ

సకియగళము దరములను, తృకుతమెముఁదెల్లపుచ్చి సాడివడిఁజేయకొ.

గీ. రతిమనోభవకేలి కారామపూత, లతలు సతబాహువులుకిసలములుపాణు

లసమసాయక కాసారబిసము లతివ, భుజములం భోజములు శయంబులునృపాల.

క. చొంట్లకొ మేలిమింబంగరు, గొంట్లకొ గజనిన్తుపండ్లు గీతికంపగబల్

గుంట్లకొ వనితామణిషా, లిండ్లకుసరిగావుగదమహీవరతిలకా.

ఉ. పొక్కిలికల్గునకొ వెదలి పొంకపుకెంజిగురాకుమోవి ను

న్దక్కెరలప్పడై సరవిజాగిపథంబున నున్నగుబ్బ చ

న్దక్కవదోయిఁగాంచి చనఁజాలకనిల్చిన చీమచాలునా

జక్కెరబొమ్మయూరువిల సద్గతిమీరు ధరాపురందరా.

ఉ. నిద్దపుజాలువాపసిడి నిగ్గులనెమ్మొయి తమ్మికెంపుల

న్నుదొకొకారపుందొంగరు మోవిమదావళకుంభపాళిఁచే

దద్దబెడంగున్దవయు దానొవరింట విభాతయద్దిరా

దద్దకమెల్లగూర్చి వనితావణి నెన్నడు మెట్టొనర్చెనో.

౨౨

క. జలధితరంగావళుల, ప్పొలతుకవళులను జయింపఁబూని జడత్వం

బలరారె నెగనొడదుచుం, బలుమాగు గడంగిసంగపడియడఁగెఁజామి.

౨౩

నీ. శుకవాణిభంజనంబునకు విఱ్ఱుకల్లముల్ గలయిలతులయని పలుకరాదు

విసబాహపిఱుఁదులకిసుమంతలేసేయా వైలింబులెనయని పోల్పరాదు

తరుణిపెంచొడలకుఁ బొరయూడిబిగిచెడు ననటికంబంబు లీడనఁగరాదు

సాళిజంఘులకుఁ గృణస్యామగు శాలిగర్భముల్ నొరయని కాంచరాదు

జుగుదమిఁగాళ్ళకప్పుల ముచ్చమువఁగి, యెడఁగుతాఁచేళ్ళులయని నుడువరాదు

చెలియపడములుగాఁ జెక్కి డళముకొనెడు, చిగురుటావలు సరియని చెప్పరాదు.

శా. ఆహలందెలికన్న దామరల దాలాకప్పు శెన్గొప్పలీ

లావాటంపుగదాసిబంగరపు మేనామద్దునెత్తాము జా

నావిన్నాఁటపు గబ్బిగుబ్బగవసారాకావి కమ్మొవి లీ

లేవామాడులయందు గల్గనునుమో యీ రేలొలొకంబులక.

౨౪

నీ. తళుకులే జేక్కుటద్దముల ముద్దులుగారు నెవ్వైన నరంజి నిద్దురేలు

పలుకులఁగపురంపు పలుకులుమ్మడిచారు నాతెరనమ్మతంపు వడదరారు

చూపులవిరిగల్వ తూఁపులుఁబలివాను వేసలిశృంగార దృష్టిమీఱు

పొగరుగుబ్బలనాము పొరిఁబొరిదైవారు నగుమొగంబునఁ గళల్ నిగిడిచూఱు

నహహన్యపదంద్ర యజ్ఞపరాలిసారు, సారవడవణికాసిల్లైన చారణందు

వదనలకునైన గలుగ దివ్యసుధగలుగు, చేడియ జోడగుదురందుఁ జెప్పనేర. ౨౫

గీ. అజుకానాకృశినలయఁ జెల్వారుమేను, కృష్ణరుచిగాంచె నాకబరీభరంబు

విజయశంఖాకృశించిన ఛైవారిగళము, బాల నినుఁబోలె మేనర్తపట్టివగుట. ౨౬

క. బంగరుబొమ్మతెఱంగున, రంగున బొంగారునమ్మరంగీదృశతో

సంగతియొనగూడనినీ, శృంగారంబేల మేని చెలువంచేలా.

౨౭

శా. ఓకందర్పశదృగ్విలాసి వినుమో హోహల్కు లింకేలీయా

కొకదృగ్దృశమానపీనకుడయా క్రొమ్మిందుపెండివయా

పాకారాతి మణిఘ్నణి చక్రచక్ర త్రృప్తీత ధమ్మిల్లియా

రాకాచంద్రనిభాస్యయా మదవలీ రత్నంబు సేకుందగుకా.

౨౮

- క. అనితెలిసి యతనినీడ్కొని, చనియెరిశారదుఁడు నైజసదనంబున క
జానుఁడంతటనక్కంతా, జనరత్నము చెలువునుచీని నందడిగొలుపుకొ. 36
- ఉ. ఎప్పుడుగందుఁగండు గలయిందుని నిందయొకపాపాన న
యొప్పులకన్న ముద్దుముగమొక్కట చక్కెరకమ్మదేనియల్
చిప్పిలుదానివాఁలెరగజిక్కుననెప్పుడు పంటనొక్కుదుకొ
ముప్పికిగొన్న మోహమెన నూల్కొననెప్పుడు గొగలింపుదుకొ. 37
- క. ఎక్కడి సుభద్రద్వారక, యెక్కడ యీనాతఁడొక్కడే నెక్కడవా
తెక్కలి దెయ్యంజెక్కడి, మక్కువగన్పించెనాదు మనసుగలంపకొ. 38
- ఉ. ఏలవసుంధరామరకులేంద్రుఁడు ద్వారకకేగ నేగియా
బాలికచందమెల్ల సులభంబుగ నాకిటదెత్తెదెల్వినకొ
వాఁలముదానిపైనిపుడు నామదియెలతవుల్కొనెకజగా అనివార్తము, తిలకము-
జాలివెడంతయై పొడువఁజాగె నహఁయిక నేమిసేయుదకొ. 39
- చ. కడ్డయిడరానికూర్కిమదిఁ గ్రమ్మియొకప్పుడొకించు కేనియుం
గడిభుజయింపనై, పదరగంటను గూరుకురాదు ముఱయులే
వెడవిలుకాని చేతికురువిందపు బొమ్మయనందనర్పున
ప్పుడతుల మిన్నగన్గొనెడు భాగ్యమునాకిక నెన్నవచ్చునో. 40
- వ. అని మరియును. 41
- క. చింతాక్రాంతుండగుఁడను, సంతాపము జెందుఁగుండుఁ జాలినడలును
దాఁతానంతలతాంతశ్చ, రాంతవకాశలంతకరిత కగ్గలమైనకొ. 42
- మ. ఆశుకుంగన్నుల నీరుదిల్కునులుకుకొ హాహయనుంబిల్వకే
పలుకుంబాన్పున నుస్సురంచుబొరలుకొ టైలాలకించుకొ దిశల్
గలయంగన్గొను బల్వరింపుబెడరు న్నాసిల్లులోలోన గుండుకొ
దలయూఁచుకొగినియుకొ సడించుకొను సంతాపాతిరేకంబునకొ. 43
- స్తీ. మగువయాకారంబు మరిమరియెడనెంచు నెట్టిసూడిదలిడ్దనెడించు
జననమల్ మనవిచెప్పినఁ బరాకొనరిరమ నోగొంచిదెయన్న నోకిలించు
నాడలిమేల్ రవణమల్ బడిబడి నెవలించు రిమ్మలంబిడఁజన్న నుమ్మలించు
బరిచారకులుప్రమోల బలిసియున్న సలించు మించుబద్ధముగన్న సంచలించు
నడవిపడిలేచి నల్లెనీలాలకించు, కలికివైడకట్టెననిబయల్ గొగలించు.

- జరవశతమితి నూరకె పలుకరించు, మహనఃశిఖాగ్ని దండహ్యమానుడగుచు. 30
- సీ- కలకంఠేశుకశాచికలధావలకులోగు కొదమతుమ్మెదచాల్ప రొదకువీగు
వలినాలిగాడ్పుబోదలసోమలకుఁ డూలుఁజలువఁజంగలువతావులకుసోలుఁ
గలువయమంగు వెన్నెలకాకలకుఁ దారువలపు బన్నీటిదాఁ కలకుఁదారుఁ
దలిరుగమావి మోఁకలకుబెగ్గిలికుందుఁ దెలిగప్పురపుబూదికళుకుఁదెంగు
నాతత్తస్థిత బలమనో బాతశాత, చూతజలజాత విశిఖసంఘాతఖాత
యాతనాధూతచే తోంబుబాతుడగుచు, భూతలాధీశుడిదుమలఁబొరలుచుండు
మృవడియుక్తజాసమునుజ్జగించి కపటవ్యాపారమేపార నె
ప్పుడుఁగీడ్చానపశేబ్బముల్ పలుకుచున్ భూరిప్రియాలంకృతుల్
సడలంజేసి పదార్థకావారిఁబయ్యెకపజ్జిక లేకదులకక్షణం
బడరంగాకవితితినుండె మతిలేకచో సభాదూరుడై. 31
- క. ఇవ్విధమునఁ గవ్వడియాఁ, జవ్వనిపైఁ దలఁపునిలిపి జాలియొసంగం
బుప్పువిలుకాని బాధలఁ, గ్రొవ్విరిలొలోనఁ గందికుందుచునుండెన్. 32
- గీ. అక్కడ సుభద్రయును దమయన్త్రమాల, నక్కజంబుగవిజయుని చక్కదనము
విప్రపుంగవుఁడెఱిగింప వినిమనమున, నాశుభాకారు వరియింపు నానెఱి. 33
- ఉ. ఎన్నడుమాతునేను ద్రిదశేంద్రమనూర రమాకుమామలం
గిన్నరరాట్కుమారునిఁ బ్రకృష్టమనోహర రూపరేఖచే
బన్నమునొందఁజేయఁవగు భవ్యతరాకృతి వానినిద్దపుం.
బున్నమచందనూమనగఁ బూనుముఖాబ్జము వానిఁగవ్వడిన్. 34
- శా. ఆరాజన్య శిరోవతం సముగమువ్యతీర్ణి నన్ గాఁగిటన్
గారామారఁగఁ గూర్చిపేర్పు నెలమింగంపడన్ కేళికళా
ధారంధర్యము మీఱనేలుకొన సద్యస్సౌఖ్య లీలాపయః
పారావారమునందుఁ దేఱెడుమహా భాగ్యంబునాకబ్బినే. 35
- ఉ. ఆరయనాదు దివ్యమణిహార మహారజతప్రసక్తభూ
షారు చిరాఁబరాదులును సారపటిరతుమారనీర కా
శ్మీరమృగీమదాగరులు చిత్రనికేతన వీటికాదులుం
గోతఁగనేలయాన్యపతి కురిజరు నెయ్యము గల్గకుండినన్. 36
- క. ఎన్నిడిటువచ్చునజన్మనఁ, దెన్నఁడు ననుపెండ్లియాడు నింపావవగన

న్నెన్నడు కౌగిటఁ జేయఁచు, నెన్నడు నాకోర్కిదీర నెనసిసుఖింతున్. ౪౪
ఉ. అలలనామనోజుఁడు సమాదర వీలలనాగళంబునన్

మేళిమితాళిబొట్టు రహిమారఁగఁ గట్టిసుపాణిముతైపుం
బ్రాలు శిరంబుపై సుదుచిరంబుగ నెంచినయేనిగట్టురా
చూలికినోలిఁ బూడిదిఁజోతలొనర్చి కడంకఁగొల్పెదన్.

౩౫

ఉ. అద్దిరనాకువాని నెనరబ్బకయున్నఁగడించిజాలిలో
దద్దవెడందయై పొవవిదపక్షక బాణపరంపరాతికాచే
నెద్దొసఁగుల్ ఘటిల్లునొమహి జనులేమనియెంతురోకదే
సుద్దులకేమితమ్మిపుపు చూలితలంపెటులున్నదోకదే.

౪౬

ఉ. అప్పిభుచెంతకేగి విషయంబున నాతెఱగెల్లఁదల్పిరా
నెవ్వరివేఁడుకొందు నటులేగియిసంగులు విన్నవించినన్
నవ్వులదెట్టియయ్యవని నాయకుఁడెగ్గుగ నెంచునేమొకా
దవ్వులవార్త లేడవని తామఁజులేడ చెడందలేడికిన్.

౪౭

సీ. ప్రియమాగామలరాతి బిరబిరనచటికా నేలవేల్పుల పెద్దయేలవచ్చె
వచ్చయచ్చెలుపు గా విచ్చలనిడినాసురేంద్రసూరియొయార మేలతెలిపెఁ
దలిపిననలి యెంతేకూర్చిమెరయనాహృదయమాతనిమీఁద నేలతవిలెఁ
దవిలినతెఱఁగు మంతనమున నొరులకు నెరిగింపఁబోవ సిగ్గేలపొడమె
పొవముగాకేమి యమ్మేటి పొందునాకు, గలుగుకొరకెట్టి మున్నరికలమెలఁగిన
మెలఁగఁదగుఁగాక యహహయూ వలపునిలుప, నలవియెయటంచుమరియునన్న లిన
నయన. ౪౮

మ. కలఁజుంగోరుఁగవుంగలింప దివురుం గానోట్లుఁ గన్ముయుచె
గ్గిలుగెంగేల్ నునుఁ జెక్కునందిదుదిశల్ గ్రేకంట నీక్షించుచె
త్వలఁబోవున్ బయలాలకించువగచున్ వేసారుదూపిల్లునొఁ
డలయూఁచుం బలవించునుస్సరను వంతంగుందు నెంతేనియున్.

౪౯

క. అద్దముగన్గొనినొసలన్, దద్దదుకన్తూరిరేఖ తినదన్నంబే
కొద్దిగనేనియుకంటకి, నిద్దురగానదువిడెంబు నెరిగొనదెచ్చుదున్.

౫౦

చ. చిలుకలగొట్టునెచ్చెలులు చెంతకువచ్చిన డిట్టునూరకే
కిలకిలనవ్వు నంచలను గించుకరఁబునేరువ్వుకారికల్

- వలికిన గుండుఁ దున్నెవల్ల పాటలకుఁదిగుల్మందనద్దిరా
చిలుకల కొల్మియబ్బరపు జిత్తవికారము లెన్న జిత్రముల్. ౩౫
- శీ. కలఁగుమత్త మగుమార కలహంసకాకిర కలకర్ణతకంత హంకారములకు
మలఁ గునానాసూన మకరందరసపాన ధావన్నధువ్ర తారావ్రములకుఁ
దలఁకుఁ జందనశైల తటసమాగృత బాలమంవగంధా నిలాస్పందములకు
నులుకు శీతమయాభ విలసితకేరణౌఘ సాంధ్రచంద్రాతపాసారములకు
తలఁగునుద్దండ పటుగజా దండనిహిత, చండపుండ్రేక్షు కోదండదండగళిత,
రతిమనోహరఘోర నారాచములకు, మిగులమదినోడి యమ్ముచ్చ చిగురుబోడి. ౫౪
- క. అటులజూనుఁడు సుభద్రయుఁ, బటుతరమోహంధకార పరవశతమెయిం
గటకటఁబడుచుండిరి హృ, త్పటములనుద్వాహకాంక్ష పారిబారిబెరయున్.
- ఉ. అంతటనొక్కనాఁడొక భరామరవవ్యుని గోవుఁవస్కరుల్
సంతసమొప్పునోలు కొనియ్యెన నేనిన నాతఁడెంతయున్
వంతగలంగి శీమణమును వక్రము నుప్పుడిమోచుకొందు న
క్కుంతికుచూచుమేడ కడఁగుయ్యడినన్ వినితత్తరంబునన్. ౫౫
- గీ. మేడడిగ్గునుటికి క్రీడివిప్రునిదాసీ, యతనిమూటలెల్ల నాలకించి
వెరపుమాడ్చి పాండవే యాశ్రజునిమేడ, కేగివిల్లునమ్ము తెలమిగొనియె. ౫౬
- మ. కొనియాడోరులఁ ద్రుంచిబ్రాహ్మణునకున్ గోవున్ సమర్పించి గొ
బ్బిననేతెంచి కృతాంతునూతికి నతుల్ పాబ్బుటగావించి తా
మును నెయ్యంబునజేసికొన్న నియమంబుండెల్ల యొక్కొందుదా
బనిమీఱున్ ధరణీప్రదక్షిణ మొనర్పంబోవఁ బ్రాధింఁచినన్. ౫౭
- క. ధర్మజుడజూను గనుగొని, నిర్మల మతిఁబలికెనిట్టి నియమంబులును
వ్కరులకుఁ గాకసదమల, ధర్మవిచారులకునేల తత్వజ్ఞునిధి. ౫౮
- గీ. కోప్రదక్షిణంబు సుప్రీతిఁజేసిన, గోప్రదక్షిణంబగుంగదయ్య
యట్లునేయుమనిన నతఁడువిన్నంబోయి పలికెమృదులమధుర బాషణములు. ౫౯
- గీ. అన్న ధర్మరాజ మున్న తీథాచర, ణంబుసేయుబ్బడి నాకుఁగలగు
కార్యకారణములు గడుసేకమయ్యె నిర్మతినితనకుఁ దాని దైవగతిని. ౬౦
- క. కావున తీథాచరణము, గావించిరయంబవత్తుఁ గ్రన్ననసెలవి
హ్లావలదని పలుకకయని, వేవేలవిధములమ్రొక్కి జేసిననతఁడున్. ౬౧

- గీ. సమృద్ధమునొందియపుడు విశారమందు, మొదలుగాఁగలవిప్రార్థములనుబరిజ
నములగొందఱివోడిడిసముచితప్ర, కారమునఁబల్కి వీఁచించుకొఁగలించి. ౬౨
- క. పొమ్మనియానతియొసఁగిన, నమ్మనుజాధీశమణికి నభివాదనముల్
గ్రమ్మకనొసరిచీ బంధు జ, నమ్ముచే నాజ్ఞగొని మనంబలరారె. ౬౩
- క. కుంతికిని భీమసేనున, కెంతయునదృక్కిమ్మొక్కి యెలమిఁగవలకు
సంతసమొదవఁగఁ బలికి ని, జాంతఃపురి వెడలె బరిజనాన్వితఁడగుమ. ౬౪
- గీ. అవ్యభంబున ధర్మరాజానుమతిని, దగిన హితబంధు లైధిఁకొత్తములతోడఁ
గూడుకొని కీర్తిగడితంపు వేడుకలర, భూప్రదక్షిణ మొనరించు బుద్ధినతిగి. ౬౫
- చ. సురుచిరలిలఁ గన్గొనియె శోభనదివ్యసహోజమాలికా
పరిమళ లాభలాభ మదబంధరడింభరవానుషంగము
భక్తరదురితౌఘ భంగనతిభాస్వర గాఢతరంగరంగదీ
శ్వరమకుటాగ్ర రంగశుభ సంగనుగంగఁ దగంగఁ జెంగట. ౬౬
- క. కనుగొని హాసాద్భుతములు, మనమునఁ బెనఁగొనఁగ నికటమహిఁ బాగిలి వం
దనము లొనరించి మృదుకర, వనజంబులు మాలిఁజేర్చి వడినుతియించె. ౬౭
- క. ఆంగజహరముకుటాంతర, రంగా విమలాంతరంగ రంగత్తుంగా
భంగతరంగా వృతచ, క్రాంగానతిసేతు నన్ను నరయుముగంగా. ౬౮
- గీ. అవ్వ నిన్నుఁదవ్వ దవ్వలఁ బొడఁగన్న, ముక్తి కల్గునటయమోఘభంగి
నీటమునుఁగుఫలము నేనెటుంగనుసుమీ, దివ్యతరతరంగ దివిజగంగ. ౬౯
- క. బాల్వాభీలాసలయుత, హాలాహలమారగించి హరుఁడటుసో. ౭౦
నీలలి తామృతతేజము, మాలిపయింజలికి యతని మనిచితివిగదా
- శా. నీతీరద్రుమకోటరాంతర చరన్నీడోద్భవ శ్రేణులు
నీతోయాశ్రితమత్స్య కచ్ఛపములు స్కించు నిజేజేంద్ర సం
ఘాతారో కితఘంటికాఘణఘటా రాతి భీతాహిత
న్రాతాంభోఽముఖీ జనస్తుతమహా రాజన్యకంఠెనతి. ౭౧
- శా. నీనీరంబలఁదోఁ గుమానవృషు నినిద్రప్రభావంబున
నానాకల్మష కోటిమీటి దివిషాన్నారీ జనోపేతుడై
యానందప్రదరత్న కేలితవిమానాఝాఝుడై స్వగ భో
గానూనస్థితి నుల్లసిల్లుఁగద గంగామంగళాంగీ మణి ౭౨

- క. అని కొనియాడుచున్నది, మునుకలుగావించి దానములనిప్రతీతిం
దనియించి తత్తటంబున, ఘనతరనూనమున జపము గావించునెడన్. ౭౩
- గీ. సరగనచటికులూచినాఁ బరగునొక్క, యరగ కన్యక నెచ్చుది నరుగుదెంచి
నరుగనుంగొని తన్ననోహరవిలాస, విభ్రమములకుఁ గడుమనోపీధియందు. ౭౪
- ఉ. అబ్బురమొంది చంద్రుఁడోజయంతుఁడో కంతుఁడో యవ్వసంతుఁడో
లిబ్బుల రాజపాపమోఁ భళియితఁడారయఁ గాకయున్న నీ
నిబ్బరపుంజగా సాగను నెక్కువనేర్చునె వీనితొమ్మనకొ
గుబ్బలు గ్రుచ్చి హెచ్చరికఁ గ్రుమ్ముతాంగిదె భాగ్యమెన్నఁగన్. ౭౫
- చ. తొగను మెఱుంగువాతెటయుఁ డోరపుకొన్నిది దమ్మిఁజేసుకొ
నగడగు కన్నుఁడోయి పులిసంబులగేరు పిఱుండునందమున్
సాగసులు గుల్కు పెన్నెరులు చొక్క పుముద్దు మొగంబుగల్గునీ
జగమగనింగనుంగొనినచానవిరాళిఁ గలంగకుండునే. ౭౬
- ఉ. చక్కర వింటితంట నెకసక్కములాడు గదయ్యవీనిమే
చక్కవనంబు నెన్నడుము సౌరుగలంచుగ దయ్యసింగము
జెక్కుల పెక్కుతీరు పడఁజేయుగదయ్య మెఱుంగుటద్దము
న్మక్కువ వీనికఁగటఁ జెనంగెడు భాగ్యము నాకుగల్గునే. ౭౭
- గీ. వీనిమోవితేనె లానిచెక్కులముద్దు, గొని మిటారి గల్చిగుబ్బగవసు
రమ్మ గ్రుమ్మి నెచ్చి కమ్మపిల్తునికేళి, నెనయకున్నవయసి డేలనాకు. ౭౮
- క. అనిమిగుల మున్నరికె నా,తనినెత్తుక నేగబరచి తనకేళిగృహం
బున నునిచిన నన్విజయుఁడు, గనువిచ్చికడొంది మీఱఁ గనియుల్లమునకొ. ౭౯
- జీ. నవనవకిసలయొన్న తరసాలమువోయి మినుకుబంగరుమేడ మెరయుటేమి
యక్షుదమణినైకతాగ్రభాగమువోయి చలువక్రొన్ననపాస్సు మలయుటేమి
నిస్తంద్రకల్లోల నికురంబములవోయి రేరాచరామెట్లు గూరుటేమి
పరిభ్రష్టజలజాత పరిమళంబులవోయి కమ్మకస్తురితావి గ్రమ్ముటేమి
యారనేమున్న సురసరిత్తిరభూమి, నున్న యిదిలేదో కలగంటి నోమరేమి
మాయయో రాకయిదియంచు మరలియాచు, నవసరంబున నరిదియెయార మెనయ.
- చ. తలుకు పసిండిబొమ్మయొ సుభాకరరేఖయొ మించుదీవయో
చిలుక పరాడితేజి వొరచేతినిగారపు నిల్వటద్దమో

- వెలగనరానిచూనికమొ వెన్నలతేటయొ నాచనప్పులే
గులుకు మిటారి నొక్క మదకుంజరగామినిఁ గాంచెఁ జెంగటన్. ౮౧
- గీ. క్కాంచి చానిమనోహరా కారరేఖ, కడ్కుతేంబది యార యియ్యంగనాల,
రామమారుని సామ్రాజ్యలక్ష్మీయనఁగ, బరఁగుచున్నది కన్నులపండువగుచు. ౮౨
- ఉ. చూడమె చెప్పగావినమె శోభనకాంతి యుతాంగులైన యీ
రేఁగుజగంబులందుఁ గలయింపునిభాస్యలవారలెల్లనీ
చేడియమేలుబంతి కెననేయనొకింతయుఁ బోలనేకుకారే
వేడుకయయ్యెబో మదికి వేమరు నీమదిరాక్షిఁ జూచినన్. ౮౩
- ఉ. కన్నులచెన్ను నెమ్మెయినిగారము చెక్కుల పెక్కుమోముగో
మన్నులికొనుటాను మొగమందము వేసలి చాగుగుల్కులే
జన్నులనీటుముత్తరుల సొరువడంద పిలుందుచందమ
న్నన్నకడిందియై మదికి నత్యుజ మోదము గూఁచెఁగనియ్యెడన్. ౮౪
- క. అనికొనియాడుచుబెంతల, గనుపట్టునోయారికలుచ గంటింగనియ
య్యనిమిషరాజతనూభవుఁ, డెనలేని మనోసురాగ మెనయఁగఁ బలికన్. ౮౫
- ఉ. ఎక్కడిచానవీవు హరిణేశ్శణ యీజగమెద్దినీవు న
న్నిక్కడికేలతెచ్చితివి దేమిటియోజభృథవ్రతస్తులై
దిక్కుల వెంబడింజను విదేసుల నిట్టొనరింప చాడియే
యక్కటలేలనై యురక యూరడిజెండుట మేలెచెడ్డమా. ౮౬
- గీ. అనిచ నప్పాపరాఁ జవరాలురాచ, మిన్నదిన్నని నిడుసోగ కన్నుఁదోయి
దేలఁ గన్గొని యోసుడతీ మనోజ, వీనుము వాచరిదమరితయు విత్తువింతు. ౮౭
- గీ. ఈజగంబుర సాతలంబేనులూచి, యనుభుజింగమరాజ కన్యకనునీ వి
లాసగరినుంబు గాంచి యుల్లాసమొదవ, నిమ్న పరియిరిపఁగోరి బల్కున్నరకల. ౮౮
- క. ఇటఁదెచ్చినదానవిశం, కటకరుణాలోకనమునఁ గన్గొనినను నె
క్కటి వలరాచ దురంబున, బటుగతినలరించిప్రోవు ప్రమదంబేసఁగన్. ౮౯
- గీ. అనుఁడునుదురాజముఖి కిట్టులనియెఁగ్రీడి, భూతలంబేడ భుజగేంద్ర భువనమేడ
తరుణులెచ్చట మరియన్య పురుషులెచట, నహహ యీదుండగంబేల యహిపజో. ౯౦
- క. మోహవేశంబుననెడ, రూపింపగఁ బరునిగోరు టుచితమెనీ కి
ట్లాహ మేల్మేలెంతటి, సాహసురాలవే భుజంగసారసనయనా. ౯౧
- గీ. కాముకుఁడుగాక వ్రతమూని భూమిదిరుగ, నేమమునఁబోవునన్నిట కేమిపనికి
ద్రేమమునఁదెచ్చితిడిమేర యేమనోజ, సోమవింబోపమానాభి రామచందన. ౯౨

- గీ. నయమున విధిజ్ఞులైవట్టి సరసతులకు, పరశభూమణి నెకయంగఁ బాడియకునె
బేలయిరిత్తుకోకెన్ నీకేలయనిన, భావముగలంగి యప్పుప పాపపాప. ౯౨
- చ. కనుఁగవనశుబిందువులు గ్రమ్మగ గన్వదకంతయై మొగం
బునఁగఁగివిన్న బాటొడవముప్పిరి గొన్వలవంతఁ బల్కెనో
జనవరచంద్రయోసయ విశారదయో జనరంజయైక శో
భనతరరూపయోఘనకృపాయటు లాసతిదంగఁజెల్లునే. ౯౩
- గీ. కన్నియనుశాని వేరొండుగాదునీకు, జన్మయిడియుంటి నాయెలజవ్వనంబు
ప్రాణరతుకు మిగుల బుచ్చింబుగలదె, నీపలుంగవె సత్కృపా నిధివస్తీత. ౯౪
- గీ. మానవాధీశ యింకఁ జెక్కుమాటలేల, ఘోరమారకెరాల దుర్వారవిశిఖ
శిఖిశిఖాయాత నలచేఁ గృపింపనీక, నీకవుంగిటఁ బొదవి మన్నించుమిపుడు. ౯౫
- గీ. అనినరుదిలోఁగరంగి యత్తునుజవిభుఁడు, దానికెంగేలువట్టి పూపానుపునకుఁ
దార్చి స్మరకాస్త్ర వియతి విస్తరిలమదన, కేలకా సౌఖ్యజలరాతి నోలలాచ్చె. ౯౬
- క. అంతట నమ్మహికాంతుఁడు, కాంతాలోతైకమాలి కారత్నమున
త్యంతముదంబునఁ గన్గొని, యింతింతనరానికూర్చి నిట్లనిపలికెన్. ౯౭
- గీ. రమ్మ ఫణిరాజవల కరినాజయాన, యిచట సింహ బాగొనఁకొన నచటలైధిక
కావనీసురులాత్మనేమని తలఁచు, పోయివచ్చెన సెలివియు పాలుపుమీట. ౯౮
- ఉ. నావుడు విన్న బాటొడవ నాగకులాంబురు హాక్షివల్కెనో
భావజరూపయోపరమపావన యోరసికాగ్ర గణ్యసిక్
బోవఁగ వద్దటంధు మదిఁబొంగెడు కూర్చి మోడ నాడినెన్
దేవర చిత్తవృత్తి యొక రీరుగ నుండునో యేమిసేయుదున్. ౯౯
- క. ఎన్నడుచూతునో నిను నా, కన్నుల కరవెల్లదీరఁ గ్రమ్మరనికనా
శన్నజనావన గుణసం, పన్నాధీమత్ప్రసన్న ప్రభుజగమాన్యా. ౧౦౦
- శా. నీచెల్వంబును నీవిలాసమును నీనినికొద తేజందెనీ
వాచాప్రౌఢిమనీకృపాగుణమునీ వైదుష్యసామగ్రియుక్
నీచంచన్నయనాబ్జవీక్షణమునీనిత్యప్రసన్న త్వముక్
నాచిత్తంబునఁబాయబాలదుగదా న చిలతంతయుధా. ౧౦౧
- క. నీకును నాకునున్నెం బీకరణింగూఁకఁజేల యెడఁబాయఁగనే
లాకట్టిడి నయ్యెంచిక, చాకలుపెక్కేలవిబుధ నణికతథిలా. ౧౦౨
- ఉ. మల్లడిగొన్నప్రేమచున మన్మథరాజ్యసుఖైకలీలలం,
బైల్లుగనిన్నుగూడుకొని పెక్కుదినంబులు వేడ్కనుంటి నే

- నెలెడలందు నిన్నె స్ఫురియింపుచు నుండుఁ దలంపుజేసి నీ-
యల్లమునందు జాలదయ యుంచుము రాజమభీమనోభవా. ౧౦౩
- గీ. అనిపలికి కల్కి మేల్పొంది యతనినపుడె, మరలజాహ్నువికడఁ జేచిన్ మడిచెనంచు
కూర్చి నక్కునఁ బొడవి కన్గొనలబావ్ను, కణములురలంగఁ దనదులోకమునకేగె. ౧౦౪
- గీ. అంతఃపైధికకహిత భూసురాదిజనులు, నృపరాకకు కమనతృప్తిహింపుచుండి
రప్పుడు విశారదునికాచి యజ్ఞానుండు, పలికెనిట్లని యతిమృదుభావములన్.
- శ్లో. వింతెవిశారద వింతయొకటి నేను జాహ్ను వీతటమున సంభ్యవార్చి
జపమెనపుక మనున్న సమయంబునందు నులూచియన్నన్నగల్గొలనయన
యొక్కతెవచ్చి నన్నుక్క వదోడ్కొని చనితనకలికా సాధమునను
నిలిపితన్గవయు ముంచెలమితో బహువిధంబులఁచాగి నమదేసోమై క్కుటయును
మగువదీను కంఠయు మదిగరంగి, చానికోరిక సఫలంబుగానొనర్చి
సమృతిలబల్కి క్రమ్మటసరగనిచటు, కరుగుదెంచిది నెప్పుది యతిశయిల్లు. ౧౦౫
- క. ఆచిల్వ చెల్వచెల్వము, వాచస్పతి కైసోభోగి వరునకు నైనన్
బ్రాచుర్యగతినుతింప న, గోచరమగు నితరజనులకుం దరమగునే ౧౦౬
- చ. తగుకుపసిండిబొమ్మ నెరతావుల గొజ్జగిలూపు గొమ్మ క
న్నులవిలుకాని తూపుజగిలూగ్గొను కామమెఱుంగు కోపు ప
న్నెలనడుచక్కె-తేట వెలనిచ్చిన బలిరతనంపు మూటయే
లలనలు దానితోడత దుఃఖ వితలాతల భూతలంబులకన్. ౧౦౭
- ఉ. ఆపెను గప్పుకొప్పు సొగసాపువుచెందులఁ జెందుగుబ్బుల
ద్వాపనమించుమించు తెగనాగిజయించు మిటారిచూపుణ్ణ
పాపుడమిందమిందమునట్టి పిరుందు పసందయాకెయో
పూసనిగారపుక వయసుపోటుల చోటుల నెన్న మన్నవే|| ౧౦౮
- శ్లో. షెనుగప్పు నునుగొమ్మ ననుగుప్పు విరితావు లరిజాలముల నామెతలకుఁబిలువ
మగమిలఁ దెగజాల నగువాలుభూపులు చలదుమచూపులై జనులగాద
బలుగుబ్బులుల గిబ్బువలిగుబ్బు చనువోయి సొబగుచూసర మదాచూరఁగొనక
పగవాల జగడాలు దాఁజేలుజిగిమోవి యువజనంబులకు నోయారఁజేయ
సారసారంగమదఘన సారగంభ, సారసిహారసీర కాశ్మీరభూరి
సారభంబులు దిశల హెచ్చరిక బవక, శురగకులచూ నామోగి నాకపునకపు
గీ. జేయునేటికి వినుదాని సోయగంబు, దానిబుట్టించినట్టి విధాతకైనఁ
బొగడరాదన్యులకు నెట్లు పొగడవచ్చు, జెర్తబనిపైడిబొమ్మయూ చిలువకొమ్మ. ౧౦౯

- గీ. అనిన వరదలు సంతసంబందియతని, బెక్కు బెటగులగీతించి తక్కికీటి
యనుచరబలంబుతో గూడి యచటదరలి, చనియెనెప్పు నీహారశైలమునకు. ౧౧౧
- సీ. పటుబిల్వోద్ధతఘోర పంచాస్యఃఖశీర్వ మాణదారణకుంభ మాక్తికంబు
తతగుహంతర నిరంతర చరన్వయదోగ్ర శామాకాలనికురంబ సంకులంబు
నినిదపాటీరద్రు నిమ్మహంతలకాగ్న ఖణిపకామజేఘ్నుణి భ్రాజితంబు
ఘనరురీనినదాభ్ర గణాభ్ర మామిత ప్రమదన్వత్యన్మత్త బహీకాణంబు
సరస సంగీత విద్యాప్రసంగరంగ, మాణగంధర్వ యక్షగీర్వాణువర
సుందరీబృంద పరివృత కందరంబు, పుణ్యగణ్యంబు నీహారధూధంబు. ౧౧౨
- గీ. అన్నగంబెక్కి యచటిచోద్యంబులెల్ల, గనుగొనుమి గొంతతవచచ్చటనుమెలగి
కనలియెత్తదదంతికాగస్త్యవటమ, హీరుహము గాంచి చ నెభ్యగు శృంగమునకు
- గీ. అచ్చట హిరణ్యబిందు తీర్థావగాహ, నంబుగావించి విహితదానములానచ్చి
చనియెబరిజనతైధిక సహితుడగుచు, బుణ్యకర్మమైన నైమిశారణ్యమునకు. ౧౧౩
- క. ఆరూఢభక్తి నచ్చట. సారాయణుఁబూజచేసి హరిపుణ్యకథా
సారామృతషానుండై, యారా కొమరుండుచనె బ్రయాగంబునకు. ౧౧౪
- క. శంకాతులు దానునుమది, బొంగుచు గైధండబాని పాదవిత్రివేణి
సంగమున మునిశ్శిష్యతజక, మంగళనాయకుఁ బ్రియాగ మాధవుఁగొలిచె. ౧౧౫
- క. నారకతైధికజన పరి, వారంబులగూడి పెక్కువారంబులు త
ద్వారివిహారముసలిపియ, వారణసటతరలిచనియె వారాణసిక. ౧౧౬
- సీ. మణికణికాకాశీధక మజ్జనంబొనరించి గంగానదీస్నాన కలఁదనరి
లోలాకముఖులైన హేళులదర్శించి కాలక్షరపుమహా కాళుఁగొలిది
యాదికేశవుల సత్యామాదముననెంచి బిందుమాధవదేవుఁ బ్రేమఁగాంచి
శ్రీవిశాలాక్షినక్షీణ భక్తిభజించి విశ్వేశ్వరస్వామి నినుతిచేసి
భూసుతములైన పుణ్యవదీనదములు, స్నానములు దానములు హితసరణిఁజేసి
కోటిలింగస్థలములు గన్గొనికడంక, దుంతివిఘ్నేశుఁ బ్రియధరాట్పత్రుఁజొగడి.
- క. రయమున నెచ్చోవెలువడి, గయకుంజని పితరులకుఁ దగంబరలోక
క్రియలాచరించిగోధన, సాయగజదానముల భూసురావలిఁచినె. ౧౧౭
- క. కుతుకముననంచువెలువడి, కతిపయాదిజములకుఁజేరి కనుగొనియె మహా
స్మరవితతశృంగభాగా, స్వితతులసీకాననంబు నీలవగంబు. ౧౧౮
- క. ఉత్తట నింద్రమృన్నుస, రోంతరమునఁ దీర్థకమాడియటిగి సుభద్రా
శాంతుకగజనసుతగుణ, వంతుజగన్నాథు సాధువల్సెలఁగాంచె. ౧౧౯

క. కాంచి ప్రణమిల్లితులనీ, కాంచనపుష్పములపూజ కడభక్తినిగా
విందిప్రసాదములు నహ, పికంచి నుతింపంగఁ దొడరిగె మృదుమధురోక్తికా.

క. పరికింపఁబతితపావన, విడువమెల్లడునీకుఁజెల్లు సృష్టివీడ్పలిసి
సరియగుజేలుపులేరీ, నిరుపమకదనానివేశ నీలాదీనా. ౧౨౨

శీ. కమనియ్యతపనియ్య కాశేయకముచాని దళదరవిందనేత్రములవాని
గుంపూణకపూజికామా చంద్రాసనముచానిఁ గరతలశంఖచక్రములవాని
బలసుభద్రదాసతీ పరివృతుండగువాని నీలమేఘాకృతిఁ గ్రాలుచాని
నిరుపమశృంగార నీరధియగువాని పతితపావనుడనఁ బరఁగువాని
సఖిలలోక్తక నాయకుడయినవాని, నిన్నుబాడగంటి కుభములు శిరయఁగంటి
నీలనగవాస విబుధవణికతవిలాస, క్రింగన్నాధవిజయ లక్ష్మీసనాథ. ౧౨౩

ఉ. వాసవముఖ్యదిక్పగులవశ్యముగొల్చు భవత్పదాబ్జముల్
భాసురలీలఁగంటి సులభంబగు మేల్లయికొంటివిచ్చెఁబో
చేసిన పాపసంఘములు చెప్పెడిదేమిక నాయదృష్టమో
దాసమనోరథాథక ఫలదాయక నీలనగాధినాయకా. ౧౨౪

గి. కభరదర్శనంబు చేసినమాత్రనే, తొలుగుచుండునఖిల దుష్కృతములు
నిన్నుజూచుపుణ్య మెన్న నేరితరంబు, నయవిలాసనీలనగనివాస. ౧౨౫

గీ. అని జగన్నాథుఁగీరికొంచి యచటవరలి, మోదమిగురొత్త శ్రీకూర్మమునకునేగి
నతజనశరణ్యుడగుకూర్మనాథుఁగొలచి, యచటకడల్మితోవఁజనుచుండెనన్నరుండు

క. అనిశౌనకాదిమునులకు ననఘాత్తుండైన రామహనుఁగియత్రిగిం
చిన నాలకించి వారాయన నవ్వలికథయుఁ, డెలుపుమని వేడుటయుకా. ౧౨౬

చ. సశిజపత్రనేత్రమునిసన్నుతి పాత్రచరిత్రకల్పమో
త్కరలలికాతవిత్రనిజదాస జనావన సూత్రకుగ్ధపా
గరతనయాకళత్ర మిహికాకరశేఖరమిత్రవృత్తసం
హ రమణిజాలనీలజలదాంచితగాత్ర విచిత్రవైభవా. ౧౨౭

క. పారావారాగారా, సూరిజనాధార మారసుషమాకారా
ఘోరాఘాభ్రసమీరా, సారదయాపూరనీల శైలవిహారా ౧౨౮

మాలినీ, అతులితగుణధామా హరిశృంగారసీమా
శతధృతిమతనామా సర్వలోకాభిరామా
క్రతుభుగవనకామా ప్రాంచదాకారకామా
దిరినుతకులభీమా దేవతాసార్వభౌమా. ౧౨౯

గద్య ఇది శ్రీమద్భగవద్గీతా యొక్క దేవదీప్య కృపావిరక్షణ సంలబ్ధసార కవితావిదిత
కాండీన్యసంగీత పవిత్ర మాచిమంచి గంగనామాత్యపుత్ర సకలవిద్వజ్ఞ
విధేయ జగన్నాథనామధేయ ప్రణీతంబయిన సుభద్రాపరిణ
యంబను శ్రృంగారప్రబంధమునందు
ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ

సుభద్రాపరిణయము

తృతీయాశ్వాసము.

౧. శ్రీమదీరగుణనివేశా, దూరితఖునాశ ఘోరదులితవినాశా
భూరితరనిజనివేశా, నీరజహితప్రకాశ నీలాశ్రీకా.
- గీ. అనధరింపుము శౌనకాద్యఖిలముని కు, లేంద్రులకు రామహర్షాణియిట్టులనియె
నట్లుతెరవునజనిచని యజ్ఞానుండు, గాంచెముందర నతితరోత్కంఠుడగుచు. ౨
- క. సింహాకాశోద్భవము నృ. సింహాశ్రితతలముకలువ సింధురపటలీ
సింహాయితజుముమహా. సింహావృత బిలమునైన సింహాచలముకా. 3
- వ. మరియునన్మహీధరంబు క్షాలాసకుధరంబునుంబోలె నీలకంఠావాసంబై మేధశైలం
బునుంబోలె నమేయశైలిక ఛాయుంబై వైకుంఠపురంబునుంబోలె హరినిత్యనివాసంబై
బ్రహ్మలోకంబునుంబోలె పరమహంససమావృతంబై యలకాపురమునుంబోలె సగ
జ్యోతిర్మౌనశరణ్యుడై రసాతలంబునుంబోలె ననంత నాగేంద్రాక్రాంతంబై పా

శ్లోనిధానంబునంబోలే సక్రాంతబాదబాశ్రయంబై త్రివిసంబునంబోలే ననవరత
 రంభాః జ్యోతిరూణంబై మహారాజన్యరాజ్యంబునంబోలే నపరిమిత కటకవిశంక
 టంబై సుకవికావ్యంబునంబోలే నశేక మత్తకోకిల వ్యాకులంబై నైమిశారణ్యంబు
 నంబోలే శుకముఖ ద్విజకులాలంకృతంబై యుష్ప నప్పర్వత వతంసంబుంగనుంగొ
 ని చరమాన్తదండలిత హృదయారవిందుంబై తపీయాధిత్యకారోహణంబానర్చి
 యందు బహు సహస్రాదంభకుంభ జృంభ జన్మజన్మంభ సంభాసితంబును చంచ
 త్కాంచన పాంచాలికాసంచయ సమంచితంబును నభ్రంకషోత్తుంగ శిఖరావలంబి
 కాల కంభకుంభగుంభితంబును మహాహరి హేరసోపాన విలేదకా విటంకకుట్టిను
 నిరాజమానంబును గనత్కనక కణ్డూగళ ద్వారబంధబంధురంబును నవరత్నజ్ఞా
 నుతోత్తాలసాల గోపురప్రాసాద మంటప ప్రదీపితంబును బరతత్వవిద్యాకురీణ ప
 రమభాగవతోత్తమనిపతితజేదనాద మేదురంబును సురూపలావణ్యగణ్య పుణ్యాంగ
 నాన్యత్త గీతవాద్యధ్వనమానితంబును హనుమద్గతుడ శేష ద్విష్ట క్షేప జయవిజయ ద్వా
 దశసూరిజగాధిష్ఠితంబును తౌకిక కాలాగరు కపూకర సామ్రాణికా ధూపవాస
 నావాసితంబును సద్యోఘృతకృత ప్రదీపదీపితంబును బహుశాస్త్రాపసూప పరమాన్న
 పులదధి మధుశ దకరాఘృతోచేత మహానైవేద్యహృద్యంబుననై రెండవవైకుం
 తధామంబునుబోలి విరాజిల్లు క్రియద్వరాహ నృసింహదేవదేవాలయంబు పాదగని
 వమస్కరించి యంతట గంగధారాది చతుర్వింశతి ధారానీరంబులఁ గృతావగా
 హుంబై తులాపురుషాది మహాదానంబులొనరించి గభాకాగారంబు ప్రవేశించి.

శ్లో. మేదిరీతలగుప్త పాదద్వయమువాని విమలసరిస్తంభకణములవాని
 నవిరళ త్రిషలి సమన్వితుండగువాని కమనియ్యధవళ విగ్రహమువాని
 విస్ఫుటపటునటా విలసితుండగువాని దంష్ట్రాకరాళ వక్త్రంబువాని
 మృదులాంసభాగ విస్తృష్టవాలమువాని నంచితశ్చేతత్రయంబువాని
 లాలితోత్తాలభుజయుగళంబువాని, సింహశైలేంద్రునిలయఁదై చెలఁగువాని
 శ్రీసమేతు వరాహన్మసింహదేవుఁ గాంచెన్మహాలికన్మలకరపుడీట. ౫

శ్లో. అట్లుగన్గొని సాష్టాంగమాదరించి, మాలతీతుల నీహేమ మయసునుముల
 బూజగావించి గంధతాంబూలధూప, దీప నైవేద్యములొసంగి ధృతిసుతించె. ౬

క. పూరువహర్యక్షసుధీ వారావనదక్షుడివిజ వల్లభపక్షా
 మూరారిక్షనుజశిక్షా, సారకృపావీక్షసింహ శైలాధ్యక్షా. ౭

క. నినుసేవించినవరులకు, మునుకొనిఘనభోగభాగ్యములు చేతురు బో

సనకాదిసకలసముని, జనరక్షణ రహసింహ శైలస్యసింహ.

మ. హరినీపేగతి నాకటంచుమును ప్రహ్లాదుండు ప్రాధికాంచినకొ
గరుణానాథుండనై సమగ్రకృపజేగకొ వచ్చియబ్బలకుం
కురికొనిన మేటివంచునినునే బ్రాధికాంతు నకబ్రోవుమీ
యిమిత్త ద్విపసింహవీరనరసింహ సేనాశైలాధిపా.

గీ. అనుచువినుతిచేసి యచ్చోటు నడచాసి, సకలతైధికాకాస్త జనులఁ గూడి
కురువరుండువిహిత గోష్ఠిమార్గమువట్టి యిది కతిపయప్రయాణములకు.

మ. కనెవభ్రంకవదేవతాభవన రంగస్థానవృత్తక్రిశ్ణాయా
ఘనసంరంభ విజృంభమాణ దివిషత్కాంతా నిభాకార భూ
ప్రణుతాగణ్య విలాసగణ్యగణికా పంచాస్త్రకేళికళా
త్యనుమోదించిత హృత్సరోరుహుని చాతారామ భీమేశునికొ.

ల. కనిసాష్టాంగనమస్కృతు, లొనరిచి పూజించిమిగుల నుపహారంబుల్
దనిశిసననాసంగియడ్డే, పునిసత్కృపవడసి పాండవుండటకదలెకొ.

గీ. కదలియంతమాతృ గమనాపహారిణి, యనుసమస్తకల్పప్రోభుజగ
ఖగచరంబునైన గౌతమికేతెంచి స్నానదానవిధులు తమి నొనర్చి.

గీ. అమృతానందివాటి వైశమ్పతరలి, కృష్ణవేణ్యాదికుభతరంగిణులయందు
మునిగి మునిగీయమానుడై జనవిభుండు, చనియె గొన్నాళ్ళకెలమి శ్రీశైలమునకు.

క. చనిమల్లికాజుకానస్వా, మిని బొడగనివిమలభక్తి మీఱంగబూజల్
బొడరించియమృతాదే, పునిమధురవచోని యాధిబొగడఁదొడంగెకొ.

క. ప్రమదముననన్నుబ్రోవుము, ప్రమరాంచావదనకమల భవ్యపతంగా
శమశఘనమదవిభంగా, యమలక్ష్మపాపాంగ మల్లికార్జునలింగా.

నీ. ఓంకారరూపితే పంకజాతభవాది నిర్జరార్చితపాద నీరజాయ
గజచర్తచేలి నేత్రిజగజ్జనా వనదక్ష కారుణ్య నిరీక్షణాయ
చిరసౌఖ్యదాయినేపురుషూతమణి నదృక్కుమనీయ్య తరసిలకంఠరాయ
పార్వతీపతయై సగర్వపూర్వమర పూర్వరాపహ భూరిభుజబలాయ
శమన శమనాయశర్వామ శాశ్వతాయ, శరధితూణాయ శంభవే శశిధరాయ
శమకురంగాయ పరిచితశతమఘాయ, శైలభవనాయతేన మశ్యంకరాయ.

1. అనుచునుతినతులొనరించియచటవెడలి, పరిహృతమహింశుక్రియహోబలస్యసింహుం
దేరిభజియించి యిష్టార్థసిద్ధివడసి, సరగనంతట వేంకటాచలముచేరి.

సీ. వివిధరత్నచ్ఛంభో విభాజితమానంబు మరకతమణిశ్శత మంటునంబు
హీరశలాబద్ధ భూరిసోపానంబు గోమేధికావృత కుట్టిమంబు
తతచంద్రకాంత వితరిణికారుచిరంబు గురుతిరాంబుజరాగగోపురంబు
పటుకాతికుంభకుంభస్వరచ్చిబరంబునీలజాలంబు లాలితంబు
వివ్యూహానికృద్విదేహిపృథున, తన్మచామికరోజ్వల ద్వారబంధ
వరణవప్రవరేణ్య కవాటకూట, మండితమువేంకటాద్రిశుమందిరంబు.

౧౮

వ. అందు.

సీ. మహనీయరవరత్న మయకీరీటమువాని కన్తూరికాతిలకంబువాని
మకరకుండలదీప్తి మహితశ్రుతులవాని దరహాసభాసేవక్త్రంబువాని
కాన్తూరమణివిభాజితవక్షమువాని కరతలశంఖచక్రములవాని
శతపత్రపత్ర భాస్వస్త్రేత్రములవాని భవ్యచామికరాంబుజమువాని
శ్రీమవలమేలుమంగుళాసంకీర్ణనామ, కామజననీసమేతుడై శేమరత్న
సింహాక్షిత్వా మన విరాజల్లువాని, వేంకటేశ్వరులొక్కైక విభునిగాంచె.

౨౦

సీ. కాంచీపూసోపహారా వికములదేవ, దేవునలరించి యంతనత్తాపునరలి
కాళమాస్తికి వేనియక్కాలకంఠ, భక్తలొకాభిమతఫలప్రదునిగొలిచి.

౨౧

క. అచట వెలుసడివడి నెన్నియలరంగాంచి, కరిగి కరిగిరి నిలయునివరదరాజు
నమ్రజనకప్రభులదునేకామనాథు, గురుతరానుదుడైకొల్చి యరిగియవల.

౨౨

క. ఆమోదంబునగాంచె నజ్జనవిభుండ భాధ్వభాగ్దేవతా
కామాక్షిత్వ శేషకుంభవిల సర్వరూప దివ్యాంబుజ
వ్యామోహగతమంజుగానరత శేఖాభ్రశ్రీలామహా
రామస్మరణ సంపరర్చిమద సారంగంబు శ్రీరంగముకొ.

౨౩

సీ. కనియనవద్యభక్తి మదిం గ్రాలంగఁబూజ యొనడెకాగతకి
చనగుహమలికాది కనకప్రసవంబుల భూపదీప
రందనభక్తికలరామల కనత్కనకా భరణాంబరామృతా
యనములతోతతాగ్రేహ నాథ యదాయకురంగనామికుక.

౨౪

సీ. అల్లుపూజించిగొట్టున నడట నడలి, కుంభాపూజించునకుంబొయి కొన్నింటలు,
నిందువనియించి నుతిచంపకాపీపీప్ర, దేవమీక్షించి నెల్లవ తేరన్దవడ్డు.

౨౫

సీ. చనిచనివక్షిణి కలరాశిదీపికా నిభకారశీకర నికరతుంది
మరి నానలస్పంద మానాటిశీల బంధురనైకత భాగవతత

సతతయాతాయాత సమధికపధికనికాయోయ కాయమానాయమాన
విలసదేలాంతా వేల్లితక్రముకాది మహిషకాఖాంతర కుహరవిహర
మాణవివిధగర్భదధ మధురమధుర, కలకలోద్వేల వేలాభిగతమనోజ్ఞ
మాగ్ధమున నాప్తతైధిక వగలసహితు, డగుచురామేశ్వరంబున కరిగియందు.

గీ. నేతుదశకానమొనరించి కౌతుకమున, నెరిధమమ్మోటిలోన మునింగివిహిత
దానములభూసురావళిదనియఁజేసి, రామలింగంబుఁ గొలిచియారాజసుతుఁడు.

వ. అచ్చటండలిలి పదమాఁడవ నెలఁ బాండ్యదేశాధీశ్వరుండగు మలయధ్వజుండేలు మ
ణిపురంబుచేరి తత్పరోపకంత సముద్య దుద్యానవాటి కాంతరంబున ముఖోపవిష్టుల
డై వినోదిం మసమయంబున. 32

చ. పాలిచేవసౌతకాలము ప్రపుల్లమనోహర మల్లికావిన
ర్తలముకరందపాన రతమత్తమధువ్రతమంజుశాన సం
చరితవియోగినీపధిక బాలముహృద్భయదప్ర చండకో
కిలకుకళారికారవనికృత్త సమస్త దిగంతరాశమున్.

33

చ. అవని వనీవధూటి తమి నాడెనునీలప్రబంతిచాలునా
నవిరళరీలనప్పుడు వనాంగణవీధిఁజరించెసంచుగాఁ
బ్రవిమలమాధురీమహిత బాలరసాల పనాలమంజరీ
నవనవమాకరంద రససంధితమత్తమిలింద బృందముల్.

34

క. నవకుసుమ అసితకింతుక, నివహంబులుచూడనొప్పె నెఱినప్పుడుమా
ధవుఁడు వనలక్ష్మీకొఱపుగ, సవరించినట్లర్ధరాగ సౌధములనఁగన్.

35

గీ. తఱియనెడు మావటీఁడు మాధవవిభుండు, స్వారివేంచేయుచో నిడ్డచంచడరుణ
రాంకవాంకిత మదసింధురములనంగ, రమణఁబూచిన శాల్మలి ద్రుమములరె, 36

సీ. పరిపుల్లమల్లికా ప్రసవమరంద పానాలలోలంబ బాలకంబు

కలితామ్రపల్లవ గ్రాసావతేషాతిరేకకూ జన్మత్తకోకిలంబు

మధురఫలాహర మాంసలవాచారి సమదశారీకీర సంవృతంబు

బహుకోశమధురసపరిపానరంపట శరభాకులారావ సంకుంబు

సారఘనసారధూలికా సాంద్రతరప. రాగసమ్మేళనానిశభ్రామ్యదతిమ

గంధగంధిల మంధరగంధవహవి, భాసురంబొప్పు మధుమాసవాసరంబు. 37

గీ. అలరువిల్కొడుపాంధులఁగెలువఁ, బూనిస్వారివేంచేయఁగలఁడవి సమయభటుఁడు
రమణఁగట్టిన మణితోరణమునంగ, మ్రాకులందెల్లదిగురుజొంపములువిరిసె

క. వనలక్ష్మీమాధవులకు, ఘనతరవిభవమునఁబెండ్లి గావించుటచో

మనియిడ్డకనకజేడిక, లనఁగాఁ కాతామగుప్ప లలరెకవసులక.

34

సీ. మాధవీసుమబృంద మకరందరసయువీ హలమనోద్వృత్తి సోలిసోలి
బాలవిలాసాల దేలారతాజాల దోలావిహారాష్టిఁ జలితేలి
సారసారథ మిళత్పరిపుల్ల మల్లికావల్లికా తరులపై గ్రాల్లివాతి
శ్రీహవలన్త హోత్తాల బాలరసాలసాల మంజరులపై గ్రేల్లిచేలి
బాల్మినెవారజెంగల్వకేశకుళుల, మేలికింజల్కు రజముఁ గ్రాల్లికాలి
హళిఁగెలిమహారామ పాళులందు, నోలిఁగ్రీడించె సరసమత్తాళులపును.

35

సీ. మంజులగుంజాని కుంజసంజ వనాంతముల షుంతదాఁగుదు మూతలాడి
మహనీయమంజరీ మహితమాకందశాఖులఁ గోలిగొమ్మన గజ్జలాడి
యుల్లతత్సంపుల్ల వల్లికామల్లికా బాలకాగ్రముల నుయ్యాలఱుఁగి
వికచచంపక భూజవీధికాంతరములఁ బరిగొనినెరిఁబారు పట్టెలాడి
మేలిపన్నీఁ వాకలనోలలాడి, కమ్మగపురంపుఁ బూదిపైఁ జిమ్ములాడి
లీఁగ్రీడించె సరసవనాళులందు, మందగంధసమీరడింభకము లెలమి.

36

ఉ. ఎక్కడఁజూచినంబకము లెక్కడఁజూచిన గీరశారికల్
టక్కరిగందుదుమైదలు డాగిహళాహలి నేయబొచ్చెనా
చెక్కెరవింటిజోఁదు విరసంబునఁ బాంధులఁ జుట్టిముట్టెన
ల్లిక్కుల మాకలంబరపి దిగ్గనముట్టడి పెట్టెనోయనక.

37

క. అట్టియెడఁ జెలిమికత్తియ, లట్టియలై కొలువమనే పురాధిపు ముద్దురి
బట్టినుయాప గుణంబుల, నట్టగుచిత్రాంగదాంగ నానుడికడఁకక.

38

వీ. గెలుకడగాంచిదిక్కులఁ దళుక్కున వెట్టెదీపించు కొమ్మించుదీవయనఁగ
దెలుకువిల్కొండోట వెటికిపాంధులమీఁద ఝలిపించు మోహనాస్త్రరబనంగ
రలిసతీమణికేల నతికుతూహలలీలబూనిన రతనంపు బొమ్మయనఁగ
నింగిదొఱిగి వన్నియమీఱఁ బుడమిపై మెలఁకువెన్నెలరేని కళయవంగ
నలువచెలువకొట్టమునుండి వెలుడియొరపు, కదురఁబొదలెడురాయంచకొదయయనఁగ
నరిదిసేంగారమేపార హళినపును, వచ్చెఁబెచ్చెరనుద్యాన చాటమునకు.

39

క. వచ్చియనంగులు దానును, విచ్చలవిడిఁ గ్రొంజిగుళ్లు విరుబుంపండ్లుం
గ్రచ్చుకొని తవిలిఁగోయం, జొచ్చిరిస్తరసైన్యభుక్తి చూరఁగొనుక్రియక.

40

సీ. మధుమక్షికలఁదోలి మధురసంబులుగ్రోలి తలియలువిదిమి కోయిలలఁగదిమి
ఫలములురాల్చి రాచిలుక పోఁజొనదల్చి యలకులుగ్రుంచి వేఁటులగలంచి
నీటులుపూని పన్నీటువాఁకలనాని గొదగొనితారిపూఁ బొదలమారి

- దాకపదిరులెక్కి తనియబంతులుమెక్కి బడిబడిగ్రమ్మి పుష్పాదులుచిమ్మి
హరిదేలరేగి తిగె యుక్కులయ్యి, కూటువలుగూడి ననచెండ్ల ప్రేమలూడి
కప్పురమురేచి ఘనసార కదలులూచి, చెలులుపుష్పపచయకేళి సలిపిరపుడు.
౪. కలికియొక్కతె కేతకీగభద్రము, గోయటకుఁ గొమ్మవచ్చుచో గుసుమరజము
వెకలికన్నులంగప్పినఁ బిచ్చటగొని, పుడమిఁజదికిలఁబడి ఓట్టుబొబ్బరించె. ౪౪
౫. బాలమృగాక్షియోర్తు నవపల్లవసల్లలి తామ్రశాఖపై
గేలటు సాచి కెంజిపురు గిల్లిన నచ్చటదాగియున్న మ
త్తానకోకిలంబు చిగురాకని ముక్కుననొక్కె నొక్కెనం
దాలిమిఁ దూలియుల్కిపడె దానిఁగనుంగొని నవ్వరంగనల్. ౪౫
౬. సంపెగకొమ్మవంచి యొకచంద్రదశభానన పూలుగోయఁగా
జంపకగంధియోతుకఁగని సయ్యనదానినదల్చి పాంథులం
బెంపరఁజేయు తుమ్మెదం పింఛవడంచు సుమంబులేటికిం
ద్రుంపగఁబోయితంచెడయఁ దోచెఁగరాజ్జము పట్టిలాగుచున్. ౪౬
౭. మొగలివిరిమిఁదమూఁగిన మొకరితేంట్ల, నొక్కచెలిరేపుటయునవి యొక్కసాలఁతి
మోమువిరిదమ్మయని వెనముసిరిదాని, నానగనిగంధఫలియంచుఁ బాసేయురికె,
౮. నిట్టూర్పుచేనొక్క నెలతుకవావిలి జేసంటియొకమంద యాన మానిది
గోఁగిలఁజేడికొయొక్కలతాంగి గోరంటమాటాడి యొకహరిమధ్యగోగు
మోముచేరిచియొక్క వామాక్షి సంపెంగఁ బుక్కిటిసురనొక బొలఁతిపొగడఁ
దకుకుఁజూపులనొక్క చెలితిలకపుమ్రాను జిన్నినవ్వులనొక్క కన్నేపొన్న
ప్రేమతోఁబాడి యొకచేడె ప్రేంకణంబు, దాచియొకలేమ కంకళితరువరంబు
నలరులెత్తించి సరస విహారలీల, నలరుచుంటిరి సంతసంబతిశయిల్ల. ౪౭
౯. అట్లు వనకేలిగావించి యబలలెల్ల
బూలుదలిరులు ఫలములు చాలసంగి
హించుకొని ఘర్మ వారివారిండుకొఱకు
నంతజలకేళి యొనరింప నదనుదలఁచి. ౪౮
౧౦. ఆరమణీలలామములుదంచిత లీలలఁగాంచి రొక్కకా
సారముసారసౌరభవిశంకట సారసపుండరీక క
వారమరంద పానపరిలంపట మాద్యదళింద్రసాంద్ర యుం
కారముకోకహంస బకకచ్చపమీన ధువీకుళితమున్. ౪౯

గీ. అట్లుగనితత్తటంబున యేందుమేలి, తొడవులును బుట్టములువెట్టి బెడంగుగట్టి
పావడలుగట్టి శృంగమాల వట్టివారి, కేళిపైవారి వుట్టికేకిసలుగొట్టి.

౫౭

క. పట్టుగలచంద్రకాంతపు, చట్టులచేగట్టినట్టి సవరదనపుబల్
మెట్టులవెంటడిడిగించని, బిట్టరికిరిసేట గుభగుభుల్ గుభురనఁగన్.

౫౮

చ. అట్లరికి.

౫౯

నీ. నిగనిగలిగునొత్తు నగుమొగంబులతోడ నిద్దంపునిదుసోఁగ నెరులతోడఁ
గులుకుసిద్దేపుగట్టి గుబ్బచన్నులతోడఁ దళతళవీను నేత్రములతోడఁ
బసనించువాటంపు బాహువల్లులతోడ బంధువోన్నత నితంబములతోడఁ
గమనీయమృదుతర కరపదంబులతోడ నెఱమించు వెడవముత్తరులతోడఁ
బొలుచు మాతోడనెల్లెనఁ జోలుసరసి, సరసిరుహవట్టుదరధాంగఝమృణాల
పులినహల్లకవీచికా కలితయగుచు, నెంతపారలిన ననికేలి రింతులపుడు.

౬౦

ఉ. వేడుకతోడబాడుచును పీడుచుఁ గూడుచు నీటఁజల్లుడో
రాడుచునోలయోలయని యాడటనీడుచు మోచిముస్సుమెన్
వేడబమొప్పనీలఘన వేణులుగ్రీడలానర్పిరెంతయున్
గోడమెఱుంగు గబ్బివలి గుత్తపుగుబ్బల బంటిలోడునన్.

౬౧

చ. మెలఁకుకయోతుకాతమ్మివిరి మీఁదిమదాళులఁ జూపనయ్యకుళ్ళొక
చెలియమొగంబుపద్మమని చేరిననచ్చరి చేతితామరం
బలుమరుదోలుచున్న నటగాసి కుచంబులు తమ్మిమొగ్గలం
చలమిని హ్రీలితూలి పరువెత్తెవడిన్నెయి తావిపవికనన్.

౬౨

నీ. తనబోఁటియనుచుఁ దత్తటవిహారరథాంగ మొకకొమ్మగుబ్బ చన్నొడసిపాడిచెఁ
దనకులస్వాము లందఱువచ్చిరోయని భ్రమరియొక్క తెవేటి భ్రమరివార
వింతతూండ్లివియంచుఁ జెంతఁద్రిస్తునంచ యొకలతాతన్ని బాహువులఁగరచెఁ
గొర్రెత్తవిందులు విరిగూడి యాడుదమంచుఁ గచ్చపంబొకతె మీఁగాళ్ళఁ బెనఁగె
నమితలావణ్యతారణ్య హరిభూరి, సుందరాకార రేఖాభి శోభితారి
దివ్యశృంగారరీలలఁ దేజరితెడు, నృపతికన్యలు జలకేలి నెరపునపుడు.

౬౩

ఉ. బోటియొకతుకనీటిపయిఁ బోరిగిలంబడి యాఁదియాఁది మే
పాటవమొందికుందు నెడఁ బల్లవపాణి యొకతుకవల్లె నో
పాటలగంధి నీకుచవిభాస్వర కుంభయుగంబు గల్గఁ గా
నేటికి నీటికన్ వెల్లవనీచకుమిక్కిలి తాఁతుగల్గినే.

౬౪

- మ. ఒకనాడీమణి పద్మనాభమున నీరొప్పారబూరించి వే
తొవించాధర మీదఁనూఁ దననియో హాకాచికోమ్మంచు బూ
నికతో నీటమునింగి యీడి చనియన్నీ రేజ పత్రాక్షివా
లిక కన్నంగవ మూసిముంచివిడిచెన్ లీలావతుల్ నవ్వగన్. ౫౮
- ఫి తమయానవిస్ఫూర్తిన్ దాల్చునోయవియంచుఁ గలహంసతతులఁ బోగదిమిగదిమి
తమముంగురులసోటి దనయనోయవియంచుఁ శుష్కమైదగమిఁబాఱు వోలితోలి
తమకుచంబులపొల్కె నమరునోయవియంచుఁ దరలిఁజక్కవలబోఁ దరమితరమి
తమ మొగంబులఁబోలఁ దలఁచునోయవియంచు మంచితామరవియల్ దుగ్రించుగ్రించు
నిజపుయోధరకుంభ వినిగఁకన్త, సారసారంగ మదఘన సారగుంధ
సారకాస్తీరహిమనీర సారభాతి, విశతకాసారిముఖదేలి రతివలపుడు. ౫౯
- మ. రమణీయాలకజాలక్ భ్రమరముల్ రాజన్త హోరోజ చ
క్రములత్యంత విశాలలోచన విసారంబుల్ కళావిస్ఫుర
ద్విమలాస్యాంబుజముల్ భుజాదినములు ద్వ్యత్తింబ్రికాకింప జం
గమకాసారములూ యనంబోలివిరా గంధేభరాద్దామినుల్. ౬౦
- గీ అంతజలకేలిచాలించి యబ్జముఖులు, కటతలంబునఁజేరి కుంతలములాన్పు
కొనిరురుంబము లరించునొనివిఘ్నాన, కాంబరాదికములుదాల్చి యచటఁదరలి. ౬౧
- గీ. మరలవనిశోబ్రవేశించి మనసిజాత, దేవతాసార్వభౌముఁ బ్రాక్షింపఁగోరి
సరస కిసలయలసిత రపాలసాల, మూలమునఁ గప్రపుటనంటి మోకకింద. ౬౨
- క. నిగవిగమను తొగరారా, జగితెపయిన్ మృగమదంబు సొంకవమగరున్
మొగిగలిపి యలికిననుకొరిం, జగికప్రపు ముగ్ధులిడివిచిత్రింబెనయిన్ ౬౩
- గీ. అందుఁగెంపమ్మి నెజ్జపై నిందిరాకు, మాయగస్తుఁచే వ్రాసి మరియుఁదరిని
రతిని లిఖియించి మందమానతవసంత, శుకవనప్రియ మధుప వారికలచాగిసి. ౬౪
- గీ. పత్రపుష్పగంధ ఫలమధురసములఁ గోరిపోడకోప చారవిధులఁ
బూజిచెసి పూవుబోడుతాతభక్తి, దగిలియిట్టులనుమఁ బొగడిరపుడు. ౬౫
- పీ. చండ ముద్దండదోదఁడ విమండిత చండపుండ్రేక్షు కోదండనీకు
జోహను సరసఫలాహార మృదుతర వ్యాహరభాకీరవాహనీకు
వంశసంబిందిరా సుందరీహృదయార వింశసంధానితానందనీకు
నతి శతక్రతుముఖాదితసుతస్తుతమహా ద్భుతఘనవిక్రమ విశతనీకు
మోడ్పుకంగేలు సమధికారిబుజభవాండ, శాండసంపేష్టితాఖిల ప్రాణిహృదయ
భజనప్రక్రియాచణ స్థితకాత, చూతకోరక విశిఖసంఘాతనీకు. ౭౦

క. మారాయభూరితరసుకు, మారాయరమా సతీకుమారాయమహా
దారాయరతివధూటీ, దారాయవియోగినీజి దారాయనమః.

20

మత్త కోకిల. గాలి తేరును దుంటవిల్లును గండుతుమ్మెదనారియుం.
బూలకోలలు మీను పెక్కెము పుల్లుమావులు గాలఁగా
హరిమై మగలంబడంతుల నల్లిబిల్లిగఁగూచియేల్
మేలుబంటవు నికొనుతింపఁగ మేమునేతుకమెమన్నఁగా.

21

గీ. అని మనోభవు గొనియాడి వనజవదన, లెల్లగుసుమాసవము గోలనిచ్చపుట్టి
కనకఘటమున సీధువునినిచి పసిడి, కోరలంబోలి వడ్డించుకొని చెలంగి.

23

గీ. గుటుకు గుటుకునఁ గోలుచుఁ గొసరుకొనుచు
జవులుమాచుచు నిదియహ సరసుమధుర
వస్తువనికొనియాడుచు వాసనలకు
జొక్కుచును సోలుచు ను ద్రావఁ జొచ్చిరపుడు.

24

క. కుమ్మరిసారెవిధంబునఁ, ద్రిచ్చురఁగాఁజొచ్చెఁబుడమి దిదికరవిపుడ
మ్మమ్మ కనుంగొనరేయని, పిమ్మటగొనీయొతుకకేలు బిరబిరఁద్రొప్పెక.

25

ఉ. పయ్యెరచావ నాజుగుఁ బయ్యెదదియ్యకు చంటిమీఁదఁ జే
వెయ్యకు మేన్దగుపాకాడువ వేగిలిగింతలు పెట్టరాకు నీ
నెయ్యము చాలుఁబొమ్మచుచు నిబ్బరపున్నది రామదంబునం
దొయ్యలియొతుక మైమఱచి తూలివడంకంగఁ జొగెనయ్యెడక.

26

క. వెడవింటిరాత రాత, వడిఁబైకొని నన్నుఁజెనక వచ్చెనవహహ
యొడలెఱుగవొయని త్రుళ్ళుచు, పడఁతుల తలమిన్నయొతుక వకపకనవ్వెక.

నీ. తుంబురుండిడెనాతో గానమునంచువీడన తగదనల్ పాడె నొకతె
రంభ నాకనయె నతఁనకళా విధినంచు నెడవెడ గంతులువ్రేసె నొకతె
రతినాకుసరియె యంచితహాపమగ్గ నంచుమించుపూనిక వెక్కిరించెనొకతె
వాణినాతోసాటి వచ్చునెచడువున నంచుఁబ్రేలుచుగాఱు లాడెనొకతె
బహుళతరువరసంజాత పత్రిమూల, ఫలకుసుమసారశకఁకా రా మిళితమధుర
వారుణీపాన కలనాప్రమథకమాన, మరభరోన్నాదమున నెడమరపుగదిరి.

22

నీ మదిరాక్షియొక్కతె యిదె ప్రియుండడుదెంచె నంచుబయల్ గాఁగిలించుకొనియె
వెలఁదియొక్కతెభతఁ విడెముచుట్టెదనంచుఁ దివురొప్పఁగానోరు దెరచుకొనియె
దెలువయొక్కతె పతి జలుగుఁబయ్యెదయూడెచ్చ నంచుటొమ్మనఁజేతులానుకొనియె
పడఁతియొక్కతె నీవిసడలించె విభుడంచు మరునీల్లునాకేల మాటుకొనియె

నింతియొక్కతె భవుడు గిల్గింతలిడియె
నంచునెమ్మనఁ బులకములంకురింప
నులికిపడుచుండె నయ్యారె బలితమైన
మధుసుదోష్టాదముననొడల్ మరచియపుడు.

29

సీ. అక్కడక్కడనిల్చి గుక్కిళ్లుమింగుచు సురకుదారెదరేల చుక్కలార
చేయెత్తి ముక్కుచు నీధువుఁ దెచ్చుని తలిలివేడెదరేల తరువులార
పాదలమామినబొంచి నుదిర మ్రచ్చిలిపోవ మిట్టిచూచెదరేల మెకములార
మాకులపైజేరి మధువుగోలఁగఁగోరి చెలఁగిఁకూసెదరేల పులుగులార
యాసవముశాసనంబడి నంటిజంట, వీడకుండెదరేటికి నీడలార
యనుచుగొందలు వినబోడులాముమీటి, పలువరింపుచునుండింబ్బరముతోప.

గీ. అట్లు వనవీధిఁగ్రీడించి యనుగుజెలుల, బెరసి క్రమ్మరనగయన కరుగుచున్న
పాండ్యవృషపుత్రిఁగనుగొని పాండవేయు, డెదముదందావహిల వికారమనికయెత్తి

క. ఎవ్వరిచిన్నదొయ్యాయెల, జవ్వనిపూవంటిమేటి సామరికేల

నివ్వటిలుమెఱఁగుబాయల, కొన్నాడి కటారియనఁగఁ గొనబునహించెన్.

౩౦

ఉ. అద్దిరదీనిముద్దు మొగమచ్చపు పున్నమచందమామ తో
నుద్దిరకన్నదోయి వికచోత్పల పంక్తులనేలఁ బాలుమెల్
నిద్దపుటద్దపుంబలక నిగ్గులనెగ్గులు వల్కుజెక్కులీ
ముద్దియసోయగంబరిది మోహముగొల్పి మనోబ్జవీధికిన్,

౩౧

ఉ. కన్నులవింటిదంట శితకాండపరంపర గుమ్మరించునీ
యన్నులమిన్నకన్న గవయద్దిరగద్దరి తేటిదాఁటులన్
బన్నమానొందఁజేయుఁగద బాలనిగారపు సోఁగపెన్నెరుల్
కొన్ననబఁతులం దెగడుఁగొమ్మమిటారపు గుబ్బగుబ్బలన్.

౩౨

సీ. భుష్టెదల్ నెలవిండ్లు లొగలుసంకెంగమొగ్గ శ్రీలద్దములు మగరాటుకెంపు
దరముచ్చుణాలముల్ తమ్ములుజక్కవల్ భుజగంబు తరగలు పొన్నపువ్వు
సింగంబు పులిసమరంగులు దింపెనపూవంటు కబ్బముల్ పాదులుకమఠ
ములంచిగురాకులు ముత్తియంటులు వటఫలములు ఫలకంబు బంగరంబు
గూచిన్ నెత్తమ్మి పూజాలికొంతలేని
ప్రోడతనమూని యిమ్ముద్దు పువ్వుబోడి
బోడిమిదలిపన్ నొనంపఁ బోలునట్లు
గాకయొడివ నీసౌరుగలదెయ్యెను.

ఉ॥ కన్నుల వింటిదేవర జగంబు భ్రమింపఁ గనిడ్డమేల్పనా!

ర్వన్నెకహాని బంగయవనా రంగులజంద్రపుబ్బామ్మయేమొనా!

కన్నులకబ్బురంపు జిగిగొట్టెనునుండియయాముప్పడే!

యన్నులమిన్న సోయగముహామదికెంతయునాప లొత్పడికా

౪౪

ఉ॥ గుచ్చికపుంగలింమకొని గుత్తపు గుబ్బలు కలనొక్కుచుకా!

మచ్చిక హెచ్చగచ్చుకొనిమాటికి జక్కరమోవియానుచుకా!

నిచ్చలుదీనిఁగూడుకొని నెమ్మివసింపకయున్న నన్నహా!

పచ్చనివింటి దంటపలు బాములబెట్టక నిల్వనిమ్మనే

౪౫

క॥ అనియని వారితిమోహం! బునదవరుచునున్న పాండుపుత్రునిఁగని యి

ట్లనొయె విశారదుడప్పుడు! వినయ వివేకాతి శయము విస్తిరిలంగకా

౪౬

గీ॥ అవనినాయక మలయధ్వజా వనీశ! తిలకుగాచాబు పట్టి యీకలికిమిన్న

పేరుచిత్రాంగదయటండ్రు చారురూప! కులసుశీలాది గుణముల నలరు జామ్మి

క॥ అనిన విశారదుఁగన్గొని యనియెధనంజయుఁడు మణిపురాధిపు పురికిం!

జని మారాకయు దలఁచిన! పని యారాజునకుఁ దెల్పిపరువడిరమ్మ.

౪౭

సీ॥ అనుడు విశారదుఁ డప్పుడెమణి పురంబున కేసి యమ్మ హీభుజనిఁగాంచి

యతనిచేత సపత్యలాదూశిఁగైకొని వాసవి యచటికి వచ్చుటయును!

వనమున జిత్రాంగదను గాంచుటయు దానిఁగూరిమిఁ బెండ్లాడఁ గోరుటయును!

జెప్పిన సంతోష చిత్తుడై యవి భుండజుకాను సన్నిధి కపుడె చనియ

నేకభంగుల నతని బహూకరించి! తోడుకొనితెచ్చియొకపైడిమేడలాన!

నిలిపి మజ్జన భోజనాదులఁబ్రత్యప్త! హృదయుఁగా, జేసి యుడుగర లిచ్చియంత.

గీ॥ పాక్షిలం బుహోహితా మాత్యబంధుజమలి నెల్లరావించి యవ్వధం బెఱుంగఁజెప్పి

శుభముహూతకంబు నియమించియి భిమతముగ! లలిఁబురమునంతి పురమునలంకరించి

సీ॥ మంగళతూర్య మృదంగ నిస్సాణ కాహళభేరికారావములుచెలంగ

క్రందుగాగణికానికాయంబున తిలంపఁగరదీపి కాసముత్కరము మెరయ!

బిటునులు చివ్వలు మెఱుగు చంద్రజ్యోతులును నభోవీధి పేరుంగఁజేయ

మేదిదీవిజుల వేదనాదము లొప్పు! తమిదేర టాండ్రు గీతములువాడ.

సకల వైభవములతోడజన విభుండు, తనదుగారాబు పట్టినుత్తమగుణప్ర

చారుడగు సవ్యసాచికి దారనో, ప్రేమవిధ్యుక్త పద్ధతిఁ బెండ్లిచేసె.

౪౮

ప॥ అట్లుమహోత్సవంబు గనువ్యాహంబొనఁచి, మలయధ్వజా వనీవల్లభుండన్లునికి

గజతురగరమణీమణి భూషణాంబ రాదికంబులు దుగరలొసంగి గాత్రవింఛియొచ్చి

న ననిచిన మోహంబునవయ్య దునుండు చిత్రాంగదా మదాలివేణింగూడుకొని గాఢపరి
రంభ చుండునాది సంభోగలీలా విహారంబుల నుల్లసిల్లుచు గొన్నిమాసము లచ్చుట
నివాసంబు జేసి యంత నారాజు చేతననుజ్ఞాతుండై యందులందరిలి, ౯౨

క॥ దక్షిణ ప్రణ్యక్షేత్రము, లీక్షింపుచు నతిగి యిరిగి యెదుటఁగ నెనరుం,
దక్షిణమోక్ష సంగ్రహ, దీక్షకోసాభద్ర నామతీర్థోత్తమమున్ ౯౩

క॥ కనితతో మాంతరమున, మునుఁగంబోవుటయునచటి మునివరులొవహో,
చనవలవదునువిస్మయ్యుఁడు, గుననొకవక్రంబు మెఁ గు ఘోరాకృతితోన్ ౯౪

గీ॥ వారిమునుఁగఁబోవు వారినిందులనని, వారితోగ్రతి క్తి వారిచరము
వట్టిమింగుచుండు వట్టిమాటలుగావు, పోవవలదు వలదు భూపచంద్ర ౯౫

క॥ ఓ శౌండయిక్కొలకున, నూరేడుల బట్టిబలిమి నూల్కొనుచుండన్
గాలు మొసలి యొక్కటిమరి, మీఱఁగ జరుకువు బట్టి మింగుచునుండున్. ౯౬

పీ. మోక్షంబునకుఁబోవ మొసలేత్తుకొనిపోవు న నెడుసామెత నిక్కమగునటంచుఁ
జొరబోవదెఱుఁగు రెవ్వరునిందులోన నీవతిసాహసముపూని యరుగఁదగునె
యవనలంతిగనన్వి యజానుండుస్వదే వణివకనీటిలో నులుకుటయును
దపఁబెలరప్పంగఁ దటకున నెగసి నక్రమువట్టుకొనిన నక్కవృథియును
నెడచుకరమునబట్టియ్యెయ్యెడమకరము, నేపునెఱవార బైలికి నీడ్చివైచె
నైచుటయు నది నైజరూపంబుచాసి, రక్షినిభూపర కల్లవబ్రంబుదోపు. ౯౭

ఉ. గుత్తపు గుబ్బుచెన్నులును గ్రొత్తజగాజిగి కావిమోవియున్
చిత్ర రితక్కుజాపులును నిద్దళముద్దు మొగంబుదమ్మియు
స్తతమయూరపింఛ నిభమంజులవేణియు గల్గిలీలతో
నత్తఱిదొంటినొయగపు టచ్చరయై తగమోలనిల్చినన్. ౯౮

క. ఆరమణీమణిఁగాంచి ధ, రారమజాగ్రేసరుఁడు గరంబుబ్రమెనం
జేరఁగ నతిమృదుమధురను, ధారనధారలుస్రవింప దానిట్లనియె. ౯౯

గీ. ఉవిదమును నీవు మొసలివై యుండియిపుడు, లలితసౌందర్యవలివై విలాసలీల
నుండుటకు గారణంబేమి యున్న తెఱఁగు, తేటతెల్లంబుగామాకుఁ దలుపవలయు.

క. అనవుండది యిట్లచువిను, మనఘాయేనంద యనెడు నచ్చరచానన్
ధనదువకు నెనుంగ నాసఱు, లనుపమగుణయతులు నల్లపురలచుదురెమ్మిన్. ౧౦౦

గీ. వారులలితసమీచియు వంగసార, భేయియనెడు నభిఖ్యల వెలయువారు
సారదిమేమేవురము భూమిఘోషవచ్చి, కడలికడనొక్క యబ్రింపుకానగాంచి.

ఉ. కొప్పులువీడ బాణిని గుబ్బులపైటలు బాణసారెకుం

- జీప్సిలిమేముదామరలఁ జెప్పటబిందువు లూఱగోరికం
ఋష్వాడి దిప్పలెక్కుచును బూవులుగో యుచు దేవలానుచున్
ముప్పిటిగొన్న వేడుకల ముచ్చటలాడుచుఁ గీడసల్పఁగన్. ౧౦౩
- మ. సరసకా వీరదొడంగెనప్పుడువనీసంజాత నానాలతా
తరుసంఘాత వినూతనస్ఫుటలతాంత పాకటగమోదమే
దురనిర్వృత్తకరంద బిందుమిశ్రదస్తా కాభిరానుక్రియా
పరిభేలన్మల యాచలాగత జగత్ప్రచాంకురశ్రేణికత్. ౧౦౪
- క. అమృతదంకురములుమే, చెమ్మటలుహరింపసంతసిల్లుచు మేము
వృష్టాడిగోకల, గవ్వవిరుల్ గోయుచుండ గంజనియొకచోకా, ౧౦౫
- క. మునియొకఁడు తపముసల్పఁగ, గనియదివెలుపంగదలఁచి కచకుచజఘనా
భినవవిహాసమువెలయఁగ, ననుపమగతిమైలఁగ నాతఁడతికోపమునన్, ౧౦౬
- క. మకరాకృతిమీజంఘలఁ, బ్రకటందై యుండుగద విభాస్వరశీలన్
సకలాంగంబులుమీకిఁ, మకరాకృతినుండుజాంశి మదవత్సలారా, ౧౦౭
- గీ. అనుచుకాపంబొసంగ మేమాత్మభేగడి
విన్నబోవుచు గడు ముక్తి పేడుకొనిన
సంతటదయారసాప్లుతస్వాంతుఁడగుచు
నమ్మునీంద్రవతంసమిట్లనుచుఁబలికె. ౧౦౮
- ఉ. ఓపురుహాతనీలవికరోపమశ్శకలార్ధ తప్పదీ
కాపముదైవికంబిది విచారమిఁకేటికి మీరలిప్పుడీ
రూపులఁబాసి దక్షిణసరోవర పంచకమధ్యమంబులఁ
దోపికతో శతాబ్దముల నూనజలగ్రహవృత్తినుంచుడి. ౧౦౯
- క. అంతటవీధాఁచరణ, స్వాంతులడజానుడువచ్చు సత్వశమునకా
పాంతము గావించునుమీ, కెంతయునిజరూపరేఖ తెనయుంజుండె. ౧౧౦
- గీ. అనివచింప నియ్యకొని నీమరాకగాం, క్షించుకొనుచు నిందుజేరిమొగలి
రూపులూలి క్రుత్తురుచునుంటిమిప్పుడు, పూమకీనభాగ్య మహిమఫలనా ౧౧౧
- క. నినుగనుఁగొంటినినేఁ జే, సేవపుణ్యము చక్కనయ్యె శీఘ్రంబున ద
క్కినతీథఁంబులఁగలనా, యనుఁగుల రక్షించి కాపుమనిజేడుటయన్. ౧౧౨
- క. చనితీథఁచతుష్టయమున, మునుఁగుమఁదనుబట్టుకొనెడు మొసకులనార్గిం
టినిబట్టి బైటవేసిన, ననిమిషగాఁతాలవామ లైవారలమిన్. ౧౧౩
- గీ. ఓనుహనుభావ నీమూలికఁగాంచుట, వలనమ కుకప్తిదొలగివొంటి ౧౧౪

యౌచుటానగతిగె నీపారుషంబు వ, జికంపదరమె యన్నిలింపుచును,

మ, చిరసామ్రాజ్యరమా ధురంధరుడవై సింహాసనాధ్యక్షివై

౧౧

పరమానంద మనస్సరోరుహుడవై ప్రఖ్యాతసత్కీర్తికవై

యరిహృద్భీకర బాహువిక్రముడవై యాకల్పసంస్థాయై

౧౨

దరవధిశల్లుము పాండవాన్వయమణి ధాత్రీధవగ్రామణి.

గీ. ఆనుచుచీవించి యచ్చరలమరపు కి

హేమరత్నవిమానంబు నెక్కిచనిరి

కవ్వడియునందు వెలుడిగోకణకాశంభు

మూర్తికదర్శించి సన్నక్తి మొక్కి లాసంగి.

౧౦౬

గీ. భాసమానగతిఁ బ్రభాసతీధణంబున

కరిగియందువిహిత గతినిదాన

ధర్మములునున్నాన తపణజాదికము గా

విందుకొనుచు సాధువృత్తి నుండె,

౧౦౭

క. అని శాసనకాదిమునులకు, ననఘస్వాంతుడగు రామహర్షిని వినిపిం

చినవిని యవ్వలికథయును, వినుపింపుమటంచు దవిలి వేడుకొనుటయున్.

౧౦౮

మ. కవివిద్వజ్జన గీయ సాధుహిత భక్తత్రాణ ధారణవా

సవనీలాపను కాయ సంతతజగత్సం రక్షణోపాయభూ

దివిజానీక విధేయ శీతల ధరిత్రీభృత్సుతా ధ్యేయదా

నవదర్శకర వైసతేయ తృప్తిరాన్నాయా జగన్నాయకా.

౧౦౯

క. మీనకమరకటిసరపం, చాసనవటురామ రఘుప హరిజనయవన

ప్రాణాపహరకాదిక, నానాదివ్యావతార నతమందారా.

౧౧౦

మాలినీ. అగణితగుణసారా హటకాహర్యధీరా

జగదవనవిచారా సంభృతజాండభారా

నిగమనుతవిహారా నిజితారాతివీరా

దిగధిప పరివారా దీనతాధ్వం తసూరా.

౧౧౧

గద్య. ఇది శ్రీమజ్జగన్నాథ దేవదివ్య కృపానిరీక్షణ సంలబ్ధసారకవితా విచిత్ర శౌ

డిన్యసగోత్ర పవిత్ర కూచిమంచి గంగనామాత్య పుత్ర సకలవిద్వజ్జాని

ధేయ జగన్నాథనామధేయ ప్రణీతంబైన సుభద్రాపరిణయంబును

శృంగారరసప్రబంధమునందు తృతీయాశ్వాసము

గజధతురంః భటభృత్యగణముగొలువ
నుండునొడయండొకండుబన్నుండనోపె
పట్టభద్రుండకు నిభుండు పడఁతిగోరి
పలుఁదెఱంగుల నిడుమలఁ బడఁగనోపె.

౨౦

సీ. బాలికానుజి పేరు బుమానుడువుటసారనారా మణస్కరణగాఁగఁ
బడఁతియూకారమెప్పుడు లోచలం చుటనిచిడహరిభ్యాన నియతిగాఁగ
లలనసంభోగ లీలావాంఛఁ జొక్కుటఁ బ్రవిమలానందానుభవముగాఁగఁ
గామినీరత్నంబుఁ గదియనూహించుటముక్తి కాంతానమాసక్తిగాఁగ
మదినశేష ప్రపంచంబు మరచియాతఁ, డా సుభద్రాసతినిఁ జెందునాసఁచిలి
దంభసన్యాసి వేషంబుదాల్చియుబ్బ, రంపుచలఁచెనెకఁ గృశింపుమండ.

౨౧

సీ. కర్పూరగంధుల కచవిహసములకుఁ జిగురుబోడుల ముద్దుమొగములకును
జలజాతముఖుల వార్తాభుకు జూపులకును రమణుల బింబాధరంబులకును
గొమ్మల సిద్ధింపు గుబ్బగుబ్బలులకు లలవల జిలిబిలి పలుకులకును
జెలువల నిద్దంపుఁ జెక్కుటప్దములకు వెలఁదుల శృంగార వేషములకు
ఫలజలవథాని లాహార లననవయు, బలుఁరాబారిపెద్దలు బుసవెంటఁ
దిరుగుచుండురహహమువర్ణనివొక్క, వరుండు రుణినిగోరి వేసరుటయును.

౨౨

క. ఆపథమునఁ గ్రీడిసుభ, ద్రా వనితానుజినిగోరి తపసుతులగతిం
గావింపుచు సున్నయెడన్. బ్రావృట్కాలము వసుంఠరాస్థలిఁ దోఁచెన్.

౨౩

గీ. రాహువునకుఁ వసుమరహిని దహెబిధా, నంబుగలుగఁ బ్రతిదినంబువెఱవ
నేరీనికవిదిసేవ్వఁడ బొడవు త. మంబులన ఘనాఘనంబుల రె.

౨౪

గీ. నాతిగోరి యింద్రనందనుండు తపించు, చున్నవాఁడు చోద్యమొకవునంచుఁ
జూడవచ్చు చివర సుందరాంగు లొడల్ల, మెఱపులనఁగఁ మింటమెఱపు లెసఁగె.

గీ. వనజముఖిగోరి కృశియుంప వలువఁడింకఁ, దావకీనమనో భీష్మితము ఫలిండు
నందుఁ గొమకునకెఱుఁగఁజాటించెనింద్రుఁ, కననభోవీధి నుగుముఠేపు, జెలంగె.

౨౫

గీ. తనసుతుం దెడ్డుచుం చొక్కతరుణిగోరి, తప మొనర్చుచునుండెఁ దత్తాపమార్ప
వలయునని వ్రజిచల్లిండు సలిలధార, లనఁగ ఘనవర్షధారలు మొనసెకురిసె.

౨౬

చ. అతనుండు పాథసంఘముల నంగఱునొక్కట గెల్వఁబూనియా
తరగతిమిన్ను ముట్టి దెడిదంబుగఁ జమ్మెడు మల్లికాశర
పత్రములం ధరాస్థిలిని రాలెఁగడున్ వడగఁడ్లుతత్కరాం
చిత్రసుమకంఠ్య కంబనఁగఁజెన్నా వహించ సురేంద్ర చాపమున్.

౨౭

- క. జాతులు కడుములు మొల్లులు, కేతకులింద్ర ప్రహములు గిరిమల్లికలకు
నూతనలీలలఁ బూచివ, నీతలమున కెల్లనొంపు నెరఘమనుండెన్. ౨౯
- గీ. అవనిరత్న గర్భయను షేరుదనకుము, న్నలుగు తెల్లరకునుగానఁ జేయఁ
దమ్మికంపుగములుదాల్చెఁ బైననసింద్ర, గోపపంక్తులను గొరలెనపుడు. ౩౦
- చ. అట్టి వర్షావసరంబున నర్జునుండు వైవత కాచలస్థానంబున వసియించి యుండెనె
త నక్కడ. ౩౧
- క. శ్రీతపరిపాలన శీలుఁడు, నతులిత కరుణాలవాలుఁడగు హర్షివైభా
యతనమున కరిగి మాయా, యనినర్జును నటకుండేఁ బయత్నముచేసెన్. ౩౨
- చ. పె్రిగడలఁ బెద్దలం బిలిచి పెల్లగరైవత కాచలోత్సవం
బొగినొనంపఁ గావలయు నూళ్లుచు బ్రోళ్లు నగళ్లు గుళ్లుబా
గుగఁగయిసేయఁ బంపుండని గోపవహుఁప్రియుఁడాగ తియ్యఁడ
జ్జగతిజనులీ రయంబసరసక్రియ నట్లొనరించి యంతటన్. ౩౩
- గీ. కప్పుగమునుంచి గండము కస్తురియును, గండవైశియును బొందుసాంకవముమొనలు
పరిమళద్రవ్యములు మరిబహుసువస్తు, బొలములు కూర్చిపుగుఘులు జలజముఘులు. ౩౪
- క. వానామణి భూషణములు, చీనాంబరములు ధరించి చేలువలరంగా
నానగముఁ జూడవెన్నుని, యూనగముకొ గూడిచనిరి హర్షదైసఁగన్, ౩౫
- సీ. సాంకసాత్యకి హలికంబ రాహితగద ప్రముఖులు తమతమ పసిడితేను
లెక్కిచధూటీ సమేతులై శృంగారవేషముల్ రాణింప నెవరి చనిరి
కరులశ్వములు శతాంగములు భట్టుల్ నటుల్ గణికానికాయరిలులు గదసికొలవ
భోజకన్యకయు సాత్రాజితిమొదలగు పట్టంపుదేవులు పదియనారు
వేదిచ్యారంగనామణులు మ్రోలబసీడి, యందలము లెక్కియరుగ సమగ్రవైభ
వాభిభోభికుండగుచు మురాంతకుండు, చనియె రైవతా కాచలోత్సవ మొనర్ప. ౩౬
- ఉ. చిత్తరువ్రాత జీనిపని చీరకటిక ఘటియించి క్రొత్తను
న్దుత్తపుతాపితా రవిశే గుబ్బల నుబ్బలరారఁ దాల్చిమె
ల్పుత్తడి మానికంపులొడవుల్ మెయిఁబూని సుభద్ర యేగెలా
హత్తినవేడ్కఁ గుండనపు టందల మెక్కిచెలుల్ భజింపఁగన్. ౩౭
- గీ. అట్టులరిగి యక్కుహ్మనగేంద్రము చేరి శౌరింతులుదాను సంతసమున
నచట నర్హపూజ లారూఢి నొనరించి, యుడతలీలఁ జేలఁగుచున్నయెడల. ౩౮
- క. భద్రదేభరాజ యానసు, భద్రయుఁ దనమానసమునఁ బార్థునఁ బతిగా
భద్రగతిఁ గోరుకొనియ, య్యద్రీంద్రంబునకుఁ బూజలర్పిలిఁజేసెన్, ౩౯

- గీ. జేసియున్నాన లీల నెచ్చెలులఁగూడి, యమ్మనా హార్యమణి కందరాగసీమ
హరిగ్రీడించు నజ్జవలాలిఁ బూచియిత్తులితామోద హృదయుఁడై యవ్వనుండు, ౪౦
- గీ. జౌరసౌర సారసౌతుల చెలువంట, గడుదభుజగ యత్తుచరరాజ
ముఖులసోయగంబుమును కొనిపొగడని, బృల కాలిగోను బోలగలదె. ౪౧
- గీ. మున్న వీనుల విందుగా విన్నదియును, గన్నులారంగ నిపుడు గన్గొన్నదియును
నెన్ననొక చందమైనుది కెంమిఁగూర్చె, గలిగెబోదీనిఁ జూచుభాగ్యంబునెడు. ౪౨
- నీ. వెలవెలబోవును విచ్చిపాటకయున్నఁ గందూని పలుమరు గుండకున్న
బారిపారి బిగిదప్పి పొరలుదుప్పకయున్నఁ బంకార్తి మడుగులఁ బడకయున్న
రాపుఁబడి వన్నెరామిఁ జెందకయున్న జతవీడికడకుఁ బరగకున్న
నీర నపద్ధతి నటిఁ జట్టుపడకున్నఁ గాఁజెక్కెదళములు గాకయున్న
ఘనసుభాకర క లికా వనజ కటక, చక్రపంకజరాగతి సలములీ ల
తాంగి కవిపదనోదు నేత్రాంగికుచర, దాంతుకాంఘ్రులతోడ నీదగు నెయ్యెయ్యె, ౪౩
- గీ. అర్థచంద్రుఁబోలు నలికంబునలిసలి, కరీబులను జయించుఁ గచగీతము
లజ్జరాగ నదృశ మధరముధరముతో, నెనజఘనము ఘనము వనితెతురుము. ౪౪
- క. నీలంబుల రోలంబవి. నీలాంబు దఖంజరీబునిబిడ తమక్రైస్త
వాంబుల చమరీచ్చాగ, వాలంబులనేలఁ బాలువనితక చంబుల్. ౪౫
- నీ. కందుచేసురనిరాకా చంద్రపంసంబు త్రాసంబుగనని పొగిదమ్మికెంపు
రాపులఁబడని తోరపు మించుటద్దంబు రామిఁజెందని బంగరపు సలాక
కరడుగట్టని గట్టుకట్టాణి ముత్తెంబు మెఱిసివెన్నకుఁ బొనిమించుదీవ
కంటకావృతిలేని కన్న గేదగి పువ్వుకనటివిడ్డజ వాదికాకరండ
మౌరయూగంధ గజరాజ యానచెలువు, మెండుకొని తద్దఁ గన్నుల పండువయ్యె
దీనిఁగవఁగూడి సౌఖ్యాబ్ధిదేలియాడు, కడిఁడిభాగ్యంబు నాకింకఁ గలుగునేమొ. ౪౬
- గీ. అనితలఁచుచున్నయెడఁ బ్రాంతబాదిదేవ, తానుహోత్సవ మొనరించి తరలిచనుచు
ప్రమోలఁగను పట్టుశాంబరీముని వరేణ్యు, గాంచి నిక్కంపుమానియకాదరించి. ౪౭
- క. వందనముచేసె స్వామి, యెందుం డిగ్గిరికి మీర లేతెండెలిరీ
చందంబంతయు వీనుల, విందుగమా కెటుఁగఁ జెప్పవేయననతఁడున్. ౪౮
- క. నేతుహిమాచల మధ్యో, ర్వీతలమునఁ గల్గు పుణ్యవిహినవీసం
ఘాతములు దేవతాస్థలు, లాతతగతిఁ జూచుకొనుచు నానందమునన్. ౪౯
- గీ. పచ్చివచ్చి పుణ్యవర్ధనంబై యొప్పు, నిమ్మ హీఘరేంద్ర మెక్కియిచ్చటి
వింతలెల్లఁ గలయనీషీంబి యతినిష్ఠ, నలుపుమందుఁ దపము సాధుగతిని. ౫౦

- క. అనుడునపుడా హలాయుధుఁ, డనురాగము మదినివలయు హరిగన్గొనియి
ట్లనునీ యతివరుఁడోడ్కొని, మనపుకిం జనఁగవలె సమంచితభక్తిన్. ౫౧
- క. పీరుమహాత్ములు విమలా, చారులు నిశ్చలగుణ ప్రచారులు వీరిం
గొరిభజించిన వారికి, సారమహాపుణ్య ఫలమునమకూరుఁ జూమి. ౫౨
- క. మననగరున కీయతిఁదో, డొక్కిని చనియువ్యాసవాటిఁ గొరుగకయిడినే
ద్వనఁ బరిచర్య యొకర్పఁగఁ, బనుపుమ జస్రంబు మనసుభద్రనటన్నన్. ౫౩
- క. భాస్కరనిభూడగుకుహనా, మస్కరికి నమస్కరించి మహితకృపాచే
తస్కుఁడగునానవోధ్రుత, తస్కుఁడు నితాంత సరిమడంబునఁ బలికెన్. ౫౪
- క. ఓతాపసేంద్ర కులజై, వాతృక మామనివి వినియవశ్యంబుగనీ
చాతుర్తాన్యము మాపురిఁ, జేతోమోదంబుతో వసింపఁగవలయున్. ౫౫
- క. అనుచు గదాగ్రజాఁడాడిన, విరి కపటతపోధనుండు వినయంబునన
ప్పనికియ్యకొనిన నాతనిఁ, గనకరథాయాధుఁజేసి గౌరవమెసఁగన్. ౫౬
- గీ. ఆప్తబలయుతులై యంతహాలియు హరియు, సరభ సంబునద్వారకాపురముఁజేరి
సుందరాత్రియు కేలి కామంచిరాంగ, జాగ్రపుష్పిత లీలావనాంతరమున. ౫౭
- మ. వలిఁగప్రంపుటనంటి బోడియన్కేరన్ మేటిపన్నీటివాఁ
కలపొంతన్ సురపొన్న గున్నల దరిన్ గాటంపు వాటంపువె
న్నెల రాతాలయటుంగు గంగుల నెరిన్ విప్పారు నప్పారుటా
కుల మేల్బంగడు మేడలో యతిశశాంకున్నిల్పి మోదంబునన్. ౫౮
- గీ. రాముడప్పుడు తద్దయుఁ బ్రేమతోసు, భద్రరావించియయ్య తిప్రవరునకుస
పర్యటొనరింపు చుండుము ప్రతిదినంబు, భద్రమగునీకు సంతయింపంగ వలదు. ౫౯
- క. ధన్యులు త్రిజగన్తాన్యులు, సన్యాసులు వీరిసేవ సలుపఁగభువిలోఁ
గన్యలకు చితముగావున. నన్యచారంబు మాని యరయును చెలియా. ౬౦
- క. అని నిజసోదరి నిటువలె, బనిగొనపి బలుండు ప్రబలబలయుతుఁడైన
య్యన నంతర్దైవమునకుఁ, జనియె శివోత్సవ మొనర్ప సంతంభమునన్. ౬౦
- గీ. అపుడు కృష్ణుఁడు భోజాత్తజాతి సతుల, మంతనంబునఁ గనిపల్కె మనక డాని
బంగరపుబొమ్మయైన సుభద్రగోరి, యర్జునుండిట్లు సన్యాసయైనవాఁడు. ౬౧
- గీ. ఇతఁడు గవ్వడియని మణినెటిఁగి నేవ, చెయఁబోక సుభద్ర లజ్జింపియున్న
నోదనాదికమిడి యరయును గాని, కొదికిమిరెల్ల మారకుండెడరు సుండి. ౬౨
- క. అని చెప్పి నీరిపిటుఁదనె, చనెహరియన్ రుక్మిణియును సత్యయు నరునిం
గని యన్న సోదమలపై, నెరున్నదె నీకుమదినినిండా రంగన్. ౬౩

- గీ. భద్రగజయానయైన సుభద్రగోరి, భద్రవేషంబుమాని యిప్పగిడిగాసి
కొగ్గియతివైతి వాయన్న నోర్తి మీఱ, ననుచుటాటానగు సగుసలాడి చనిరి. ౬౪
- గీ. అంత సుభద్ర కృత్రిమయతివరునకు, నేవగాఁదంచుకొ టునెచ్చెలు లుకొంద
ఁటలమివెంబడిచనుఁగేర నిరవుఁదెఱిరి, సదమలా మేఘమేదురస్వాంతయగుచు. ౬౫
- నీ. చిలుఁగుచందురుకావి జీబుపావడరుచున్ సరిగంచువలువపైఁ జౌకలింపఁ
గడితంపు మగరాలకమ్ము జగడాలుచెమ్మ టడ్డంబులఁ జిందులాడ
మురిమించు హురుమంజి మత్తాలచెమ్మక్క ఫాలాగ్రినీమ సుయ్యాలూఁగ
కులుకుసిబ్బెచ్చ గబ్బిగుబ్బలుపైరాణి బెడఁగు కంచెలపైని బిక్కటిల్లఁ
గనకకంకణ ఝణఝణత్కారములును నలఁతి మొలసూని గంటలు నందియలును
గ్రొందు సేయంగఁగలసంపుకమ్మతావు, లెయ్యవలఁ బర్యవచ్చె మునీంద్రుకడకు. ౬౬
- గీ. అట్లువచ్చిన నవమోహనాంగి దవ్వ, దవ్వల నెచూచితలవంచి దంభమాని
పలుకరించెక జపమా నెపంబువెట్టి, కన్కొగిచియున్నఁ గాంచి యక్కలికిమిన్న. ౬౭
- గీ. విన యమువఁ జేరినటులఁగావించి కొంత, సేపుముంగల నిలచి యోతాపసేంద్రి
జేవతార్చనశిష్టుడు లెత్తునాల, తాంతఘన పత్రిగంధ జలదికముల్లు. ౬౮
- గీ. అనవుడు నాతండటువలె, నొనరించు మటంచు దంభ మొదవఁగఁ జే సూ
పిననానీ మంతవలీ, జనరత్నం బాత్మలాన సంతప్తమెసఁగె. ౭౦
- నీ. తనమోవిరుచియిట్టి చనితెల్పు నైఖరిమాఘరీ జుహితసమ్యక్ కలములు
తనమేనిమ్మడు విట్టిచని చూపుపోలికఁ గోమలామల దివ్యకుసుమములును
తనగుబ్బలిటువంటి వనిచాటు వడువున సుకరనవీనాబ్జ ముకులములును
తనపల్కులిటువంటి వనియెటుంగఁగఁ జేయుకైపడిఁ గర్పూరఖండములును
తెచ్చియందిచ్చె రత్నదే దీప్యమాన, కనకకంకణ ఝణఝణత్కార రవము
లింపుచుకుకొత్తఁ గపటయోగీంచు నగును, చకితసాదంగ శాబకచారునయన. ౭౧
- గీ. అటువలెనందిచ్చినన, క్కుటిలాలక ముఖకపోలకు చకచఙ్ఘన
స్ఫటవిభ్రమములుఁ జూచుచు, నటునిటు, దడబడఁగ దేవతార్చనఁ జేసెన్. ౭౨
- నీ. చెలిమోము దమ్మితావులు సుగంధముగాఁగ బోఁటినవ్వులు మల్లెపూలుగాఁగ
మదవతిమగ్నావి పెదవి చక్కెరగాఁగఁ గలకదిగళము శంఖంబుగాఁగఁ
గలికి చన్దవహేమకలశద్వయము గాఁగ సతీతళ్ళు చూపు లారతులు గాఁగ
భామకీలైడ ధూపధూమాంకురముగాఁగఁ రమణిపాణులు పల్లవములు గాఁగఁ
దలఁచిహృత్పద్మ కర్ణికాంతరమునందుఁ బుష్పసాయక దేవతా పూజసేసె
బాలికాకేళికా మహాఘోషముగోరి, యతిమునంబున శాంబరీయతి వరుండు. ౭౩

- క. ఆతులిత భయభక్తి సను, స్వితమతినయ్యతి వరునకు నేర్పొదకమఘ
వ్రతవేణి రసిరన్నము, లతిమేదంబొదవఁ దెచ్చి యటవడ్డించెన్. 24
- చ. అలికులవేణి యిట్టాసఁగునట్టి ఘృతపుత్ర భక్త్యభోజ్యముల్
కలయఁగఁ జూచుచుండుటయు కానియొకింత భుజింపనొల్లఁదా
కులుకుమిటారి వెడబపు గుత్తపుకంచెలలో వెలుంగున
గ్గలపుబెడంగు గుబ్బగవ గామ పరాకున వాతఁడెంతయున్. 25
- క. చేరికతోఁ బ్రణమిల్లినఁ గోతికదీరంగ భిక్షగొనుఁడని యనినక
నారాయణయని పలుకున్, గారుడపుండరీకమిన్న గౌరవమెసఁగన్. 26
- గీ. అట్లు భక్తితోడ ప్రాంజలియై మేఁ, నున్నకన్నెఁజూచి యున్నరుండు
చిత్తజాణమాతశితశిలీముఖపాత, ఘాతమానసాంబు జాతుండగుచు. 27
- క. నందాదిక బృందారక, సుందరులకొముందువరిసి చూడమెఱారి
య్యిందుముఖిఁబోల నేర్తురె, సౌందర్య కళాసలాస చాతుర్యములన్. 28
- చ. పలుకులు తేనెజాబు, మెనుపైఁడి సలాకునబోలు. వాబుఁజూ
పులు వలిగిండుమీలు, కనుబొమ్ము మారుని విండ్లనేలు, గు
బ్బలు బలుబొంగరాలు, కచపాలి ఘనాఘనలిలఁ గ్రాలు, నీ
చిలుకల కొల్కిమేలు వగచిత్తము తత్తరమొందఁ జేసెడిన్. 29
- చ. బలు గుజరాతికెంపు జగిగామకొనెన్ నునుగావిమోవి, కొఱి
దిఘకులు నిందునించు విలుదంటచొకాటపు మించుటద్దపుం
బలుకులు చెక్కుటద్దములు బంగరు రంగు గంగఁగఁజేయుమే
చ్చలిగిన దీనిఁగూడక సుఖంబెదఁజేరునె తాపనూరునే. 30
- చ. అని మదిలోఁదలంచుఁ జెలియానన పద్మమెగంది గంగనుం
గొని తలవంచు నించు మతిగుప్పనపైఁ బరగించు నించువి
ల్తుని విరితూపుసాకులకుఁ దూలుచుఁ జాలఁ జలించుఁ దద్విను
తన తునుహాచభావల లితంబులు సారెనునెంచు మించఁగన్, 31
- సీ. గ్రాహోపమస్తని గంధసారము దెమ్ము ఘనవేణి మధురోదకమ్మదెమ్ము
చెక్కెరబొమ్మ యచ్చపుపానకము దెమ్ములత కూనకుసుమవల్లరులుదెమ్ము
చంద్రాస్యనీహార సలిల పూరముదెమ్ము కొమ్మసారఫలాత్తరమ్మ దెమ్ము
రంభోరుకాండకప్రింపు బల్కులుదెమ్ము సారంగనయన కస్తూరి దెమ్ము
శ్రేణదప్పక యుండునే వేగనతను, దేవతాపూజ నక్రియ దీర్పవలయు
ననుచుమరిగరి దెచ్చినయవియెతేరఁ, బనుచుఁ జెలివిభ్రమములు నన్దనఁగఁగోరి 32

సుభద్రాపరిణయము.

౫౩

క. కొమ్మవలిజెక్కులుగవు, రమ్మరమ్మధరాపరాగంబని జెం
దమ్మననించుకభ్రమసేతి, జుమ్మముని కేలకంటిఁ జొక్కుచునుండన్.

౫౩

చ. మినుకుకడానిబంగరపు మేల్ రవణంబులు చల్వవల్వయున్
నునుగపురంపువీడ్యములు నూత్నమృగీమదగంధచర్పలున్
దినమొకవింతగా మదవతీమణి దిద్దుకయొద్దనిల్వఁగ
న్గొనియెనలేనికూర్తి నృపకుంజరుఁడెంతయుఁ దత్తరింపుచున్.

౫౪

మ. బలిమిఁగొంగిటఁ బట్టఁగాఁదివురుఁ గోపంబూని కాదంచు రం
తులు గావించిపెనంగినన్ సఖులు నోడ్చోరవ్వ గావించురి
క్కలకంఠీమణి చిత్తవృత్తి దెలియంగారాదు నేనెట్టులీ
వలవంతం దుదముట్టువాఁడననిలో వాఁటూరిచింతింపుచున్.

౫౫

వ. అత్తైరఁగునఁ బ్రత్యహంబు నత్తలోదరి హత్తి సేవగావింపుచున్న నన్నరేంద్రచం
ద్రుండు దానింగవఁగూడు ఊరికరీరికలెత్త నెప్పుడెప్పుడని తమకింపుచున్నయెడ
సంతనొక్కవాఁడు.

౫౬

గీ. నరునిరూపగరిమ నరులెన్న మునువిందు, నట్టి వేషమితని యందుఁదోచె
నతఁడురాజు భిక్షుఁడగుటెట్లొకరిఁబోల, నొకరులేరెనునుజు లుర్విలోన.

౫౭

క. అనిశఁశయ మించుకయును, మనముననిడగాసుభద్రమాయామౌసీం
ద్రున కప్పటివలెనర్చన, లొనరింపుచుఁ జెంతనొంటి నున్నట్టియెడన్.

౫౮

కా. భావప్రోద్భవ వీరపుంగవుఁడు శుంభదృంభరాలంకృత
జ్యోవల్లిభయదార్భటుల్ నిగుడమాత్సర్యంబవార్యంబుగా
నావివ్వచ్చునిడాసియేసెఁకడుఁ బ్రత్యాశీఘపాదస్థుఁడై
పూవుందూపులు పింజపింజగువం బుం దేక్షుచాపంబునన్.

౫౯

క. అటువేయ సోలియతఁడ, క్కుటిలాలకఁ జూచి ముద్దుకోమలినీకిం
తటిలోనఁ బెండ్లిగాఁగల, దెలులన్నను వత్సకౌర మిపుడెఱిఁగింతున్.

౬౦

క. రాజనురాశము నీపద, రాజేవముఁ ద్రొక్కినిలిచె రాజద్గతినిన్
రాజశుకముకేల్వటైన, రాజానన యివి వివాహరతిసూచకముల్.

౬౧

గీ. అనిన లజ్జానుమోదంబు లినుమడింప, మొకమొకించుక వంచియమ్ముదుగుమ్మ
మేటిపగడంపు కంబంబుమాటుజేరి, యలఁతితెలిసవుఁ దళుకొత్త నిలిచియుండెన్.

గీ. నిలిచి వీరుమహాత్ములు నేనొనర్చు, సేవకలరారి యిట్టులాశీర్వదించి

పలికిరిని సంతసెల్లి యక్కలికిమిన్న, చిటునగవు నెఱ్ఱెగమ్మునఁ జెంగలింప.

౬౩

గీ. గుత్తపుమిటూరిగుబ్బల నొత్తగిలిన, యుత్తరీయంబు చక్కఁగ హత్తుకొలిపి

బెకగుకెంపులముక్కెర పెదవిబొదల, నలఁతిపలుకులఁదేనియల్ చిలుకఁబలికె.

ఉ. ఓయితిచ్చంద మీరుగనకుండు నదీనగరిప్రసిద్ధ దే
వాయతనంబులంగలవె యారయనివ్వ సుధాతంబునం
దేయెడనైన భారతకులేంద్రుని నష్టసుజూచినారె మీ
రాయత సత్కృపాగరిషనంతయు నాకెలుగంగఁ దెల్పరే.

౯౫

సీ. ఇంద్రనీలపుడౌను నేలుచావనచాయ మేనువాడలఁతిలే గౌనువాఁడు
కొదమతుమైదడిచ్చు నదలించు సోగపెన్నెరులవాఁడొరపు ముత్తరులవాఁడు
మయ్యుపున్నమచందమామ నెద్దులువల్కు మొగమువాడరిది సోయగమువాఁడు
తమ్మిక్షేకులఁగెల్వఁ దమకించు నేత్రయుగమ్మువాఁడు వెడంద తొమ్మువాఁడు
డంబుగలవాఁడు బవరిగడ్డంబువాఁడు, కంబునీకొశగుచిర గళంబువాఁడు
నాకు మేనత్త కొమరుండు నా కవిభుచు, మాదుడగునుఁ డభినవమాగుడతఁడు.

౯౬

గీ. అరయనొక్కబునుఁజ్యో దీర్ఘాచరణము, నలుపజనుఁదెంచె నందందసంచరించి
మరలఁ జనునెడ నిప్పురనూర్గమునను, వచ్చునో లేక యాత్రోవ వట్టిచనునా.

౯౭

క. అరుడువతగడేమేమీ, ననునడిగెదవాసురేంద్ర నందనుపైనీ
కనురాగమింతగలనో, యనుమానముమాని తెలియ ననుమానవతీ.

౯౮

క. గోకన్యనేత్రంబున, గోకర్ణాభరణుశివునిఁ గొలుచుచుఁగొన్నా
లేకతముననే నాతఁడు, నేకగ్రీవముగనుంటిమిథనిదగమనా.

౯౯

మ. అతులానందమునకొ సుస్త కకు బంతానంత పుణ్యప్రదా
యతదేవా యతనంబులుకొ గిరులగణ్యంబుల్ నదుల్ వీధిముల్
వ్రతనిష్ఠక భజియించుకొంచునుచితి వ్యాపారమేపారఁగా
నతఁడేమేమియు యున్న వారముసుమి యంభోజపత్రేక్షణా.

౧౦౦

క. ఆయద్భుతుడిచాయను, మాయామనివేషమాని మలయుచునున్నా
డియిక్కువ నీవెలుగవు, గాయొక్కింతయిన మత్త కరివరయానా.

౧౦౧

గీ. ఛలియ యితడద్భుతుండని తెలిసినపుడె, నానడెందంబుతోనఁ బెనంగొనంగ
నివటసిలువక మాటాడ కెచటజుడిగి, చనియెదోయని సంశయంబెనయుజుమ్మి,

వ. అని మఱియు పైరింపగాని మోహాయత్త చిత్తంబునం దత్తరింపుచు నిట్లనియె,
క. నీకైవట్టుటకైనే, నీకైతవమానివైతి నేనజుఁనుడకొ

౧౦౪

నాకోర్క దీర్ఘమిప్పుడు, నాకోపమ తనువిలగ్న నాశీకముభి.
ఉ. చిన్నటనాటనుండియును జేపియనీదగు చెల్లిగోరనే
నన్నలఁ దమ్ముంబ్రజల నందఱపిక్కగుపెట్టియొంటిని

గన్నులఁజూచువేడ్క నిటుకైతవ వేషముపూనివచ్చితికొ

నన్నకనన్ననీబిగువు చన్నులనొత్తి కవుంగిలింపవే.

౧౦౫

చ. అంతనీతియెల్లఁ దెలియన్వచ్చియించి కవుంగిలింపఁదా

రొక్కను నెడనాతియాతని నరుండని కొంతయెఱింగియుంగటా

మునియనిసేవచేసి కడుమోసముఁబొందితి నెల్లచూనినీ

జెనులఁజూననేను పలుచందములన్నగు బొటుజెందితికొ.

౧౦౬

ఉ. ఇప్పునిగాదు పొమ్మనిన నీతనిచిత్తము నొచ్చుమీఁదటం

దప్పునువచ్చునియ్యకొని తత్వగతంబయికొన్న బెద్దవే

చొప్పున నింతురోమదికొ జొప్పునదేమియు నెదురుగ్గురక

గుప్పునలేచిపోవు నెడఁ గొమ్మక రాజ్యము వట్టెగీడియుకొ.

౧౦౭

క. పట్టినయంత నెఱికికటి, పట్టునఁగట్టినమెఱుంగు పట్టవలువ చెం

గట్టిట్టుఁ నొలఁగె మొగమున, బిట్టుగ బెట్టినపు బెమట వెట్టెఁ బెలుచకొ.

౧౦౮

చ. నడలివెడంద సెందురుము యుట్లునవీడె నొడల్పడిక గగు

ర్పొడిచెనె యిదిగుల్ గదిరె బోవఁగఁ బోనఁజుగల్గఁబెందడం

బడెవలి గబ్బిగుబ్బచు బంతులమీఁది మెఱుంగుతాపిత

గడితవునీటుకంచెలవకావకపై పికి లొదటాలుకొ.

౧౦౯

చ. అప్పుడు రమాకుమారుఁడు మహాగ్రహజాగ్రదు దగ్రపుచ్చలి

ద్విపులగుణారవావరతః స్ఫురదీక్షు శరాసనంబునం

దపరిమితప్రసూన విశిఖావళుద్ధతి మించియేసెనా

దపలవిలోచనామణి శక్రతనూజుని జెందుబెందుగకొ.

౧౧౦

క. ఈరీతి నేనునతఁడా, నారీతీలకంబుఁజూచి నలినానననా

కొరికదీర్పక యూరక, గారుడమొనరించిపోవఁగా నుచితంబే.

౧౧౧

గీ. చిన్ననాటనుండి మున్నునిన్నేనును, నన్నునీవుఁజూచి నామగాము

వినికివలనఁ గూర్చి జనియించె నునకియ్య, రకును బ్రకటమొప్పముకురవకన, ౧౧౨

క. కావున మనకియ్యరకును, దైవవశంబుననునేఁడు దార్పొనగలిగెకొ

నీవేలజుడిగిపోయెద, వీవేళమదీయవాంఛ లీడేర్పఁగదే.

౧౧౩

క. వింతనుగానుగదానీ, వింత నెవిడనాడిపోవ నింతీవలి పూ

బంతి సాగసులదొంతి, కంతునిదంతి సమస్తకళలవలంతి.

౧౧౪

క. మేనత్తకొమరుఁడను నా, మేనత్తఁగ మేనుజేర్చి మెఱుంగారెను నీ

మోకపుమోవిపాక, మోకపుంటసఖిమ నటులొనరుపుమా.

౧౧౫

- క, బాలాబాలా బాలా, బాలాలకబాలచాల తాళంబాలా
బాలంబేలాబేలా, హేలాగతి రతులదేల్చి యేలుమునన్నున్. ౧౧౭
- చ, కలకలనవ్వవేమి వగఁగ్రోలఁగఁ గాఁగిటఁగూర్చవేమి యిం
పలరఁగఁ బల్క వేమి యధరామృతమాఁగఁ నియ్యవేమి నేఁ
బిలచినరావదేమి నను బిత్తరిచూపులఁ జూడవేమి హః
చిలుకలకొల్కి యిట్టులరజేయఁగ నేనొకలాఁతివాడనే. ౧౧౮
- క, అంధుఁడుకైరవిణీవన, బంధునియఁగిగానలేని పగిదికరతి సం
బంధసుఖమెఱుంగ కలికెను, గాంధర్వః వాహకేళిఁ గలయమునన్నున్ ౧౧౯
- గీ, ఆనుచుఁ బెనచుతమిసిందినుబాలఁబ్రార్థింప, మగువమొగమువంచి మారువలుక
కున్నదానిచేత నొరసారముద్దులు, చిలుకఁబలుకువలఁతి చిలుకఁబలికె. ౧౨౦
- ఉ, నావలవంతపీర్పులనావల నారఁటంచుఁగోరివే
వేదధులన్ వగండగిలి వేడినమోము ముడించిమాన ము
ద్రావిధిఁబాను మీచెలియ దానిననుంగిదియంగఁగూర్చ మా
కేవలతుండకాంతి జితకింశుకమాశుకమా గయంబునన్. ౧౨౧
- క, అనిరాజశుకముబలికిన, వినిరాజనిభాస్యదాని పీఠీంచికడుక్
విషయమువలంఠితనమును, నెనఁగునంబడగ సాధునియతింబలికెన్. ౧౨౨
- శ, నాయము గామగదానర, నాయకులకు నెట్టిపనులు ననుదనకువెసన్
నాయున్లు తలివండ్రులు, నేయుదురు వివాహమును మఁ జెప్పుము చిలుకా, ౧౨౩
- ఉ, నావుడతండు తత్తరముఁ జెలికెట్లను నీచుపెద్దలే
కైవడిఁ జెండ్లిచేసెదరు గ్రక్కున నెక్కడిమాటయిప్పుడే
కావలెకోరుకొన్న పని కాదనినీవుజుడింగిఁగోయిన్
భావభవప్రసూనశర బాధలనెవ్విధిఁ ద లియిందుదున్. ౧౨౪
- గీ, బాలనన్నిట్టులయించ నేలమరుని, పూలకోరులవెతలకుఁ దాళఁజాల
వైశముఁనన్నుఁ గొఁగిటఁ గీలుకొలిపి, మేలుదై వారలెంకగా నేలుకొనుము. ౧౨౫
- గీ, ఆనుచుఁజెందుకొ నెడునపుడందియలమోయి, హంసశాబకఁబలుగుదేరఁ
జేలులువచ్చిరంచుఁ జేసన్నఁజూపికే ల్పట్టుదప్పద్రోచి పడఁతిపఱచె. ౧౨౬
- క, ఈపగిది కింకిణీమణి, నూపురరావములు చెలఁగనునుఁ గొప్పువిడన్
జాపుల జంకెనలేనయఁగ, నాపూవుంబోడి చనియెంతః పురికెన్ ౧౨౭
- గీ, ఆన ను నృపమాళిగుండె జల్లనఁగనోలి, నెమ్మొగంబున ద్వైతంబునివ్వటిల్ల
నమ్మలింపుచుబెగ్గిలియుస్సురనుచు, గంజముఖిఁబల్కెగల్గన కంకుడకుచు ౧౨౮

- క. నిలుపోకు పోకుబాలా, వలచితి నేనీకుఁజాల వంచనయేలా
చలమెదఁ బూనుటమేలా, తలిగాకు కటారి కూశఁడలఁపుముచేలా ౧౨౯
- క. నెనరొదవనన్నుఁ గాఁగిటఁ, దెనచిసుఖింపక మొఱంగి విరచిర నెటకోఁ
జనఁజూచెదహహమరుకో, న్ననములుకులపాలఁ జాలనలిగెదవునుమీ ౧౩౦
- క. మగువాపెంచిన వనిప, న్నగభుక్కుక శారికలను వమ్మించనకుము
న్నగదైవబలము దప్పినఁ, బగవారై యుండ్రుపాణబంధువులైనక ౧౩౧
- వ. అనియివ్విధింబున ౧౩౨
- క. సాధుగతి నరుఁడువేడిన, నాథవశేక్షణ మొఱంగియటఁ జనిమదన
వ్యాధాసాధాణశర భాధాగాధాబ్ధిమునిఁగి పసచేయుండెక ౧౩౩
- వ. అనితొనకాది మహర్షి లకు రాఁ వార్షణి యెఱింగించినవారఁతని నవ్వలికథా వి
ధానంబెట్లనియఁగుటయును. ౧౩౪
- చ. వనజభవాది కాఖిలసుపర్వ గణావన విశ్వభావనా
సనకసనందన ప్రముఖసన్న్య నిరంజనశత్రుభంజనా
ఘనకరుణారసాప్లుత వికస్వరలోచన పాపమోచనా
ప్రణతసుధీజ నానిశవిభాస్వ దనుగ్రహదారువిగ్రహా ౧౩౫
- క. ఆవిరతవితతచతుష్ట, ప్త్యవసర నైవేద్య ఖాదనామోదరథో
త్సవముఖ వివిధోత్సవవై భవవిలసితధామ పరితపావననామా. ౧౩౬
- భుజంగప్రయోతము. హరీదేవతాధ్యక్షయఁభోరుహాక్షా
దరీసర్వలా కేశ దైత్యప్రణాళా
కరీంద్రావనోపాయ కామణ్యగేయా
మురీవిన్నరత్పాద సమ్యగ్విహోదా. ౧౩౭
- గద్య. ఇది క్రిమజ్జగన్నాయక దేవదివ్య కృపానిరీక్షణ సంలబ్ధసార కవిరావిచిత్ర
కాండ్యసగోత్ర పవిత్ర కూచిమంచి గంగ నామాత్యపుత్ర సకలవిద్యజ్ఞన
విధేయ జగన్నాథ నామధేయ ప్రణీతంబయిన సుభద్రాపరిణ
యంబను శృంగారప్రబంధంబునందుఁ
జతుర్థాశ్వాసము.

D. K. Srinivas Rao

—* సు భ ద్రా ప రి గ య ము *—

:0:

పంచమాశ్వాసము.

క. శ్రీరాజిత నిజసౌధా, గ్రూరూథ మహాసుదర్శనాం చలవీక్షా

దూరీకృత భవపాశా. సారకృపా వేశసీల శైలనివేశా. ౧

వ. అవధరింపుము నైమిశారణ్య మహద్భులకు రామహర్షణి యిట్లని చెప్పంబొడంగ న
ట్లు సుభద్రాభద్రదేభగూన పట్టుదప్పించుకొని యరిగి యంతఃపురంబు ప్రవేశించిన.

గీ. అంతట గుంత చింతనకుంతి సుతుడు

కంతుకుంతానుతలతాంతకాంతనిమ్మ

టాంతరని తాంతికాంతి సంకాంతచంద్ర

కాంతమాణిక్య వేదసంగంబుజేర్చి 3

చ. ఉసురసురంచు సొమ్మసీలు నుమ్మలికంబునఁ దల్లడిల్లులాఁ

గనరుకొనుకొ దిశల్ వెదకుఁ గన్నులు మూయునెడంకు శిగ్గిలుక

దొసఁగులఁ గుందుఁచాపమునఁదూపిలు విస్మృతిఁజెందుఁ గాసీలుక

బసచెడి తూలుజాలిఁగొను బాపువిధి యటు చేసితేయనుక. ౪

చ. మదనతి వశ్యసంచుఁ బెనుమక్కువఁ గ్రక్కునలేచినల్ దిశల్

వెదకువితామఁ జెందుఁబలవిందుఁ గనుగవనశ్రుబిందువుల్

వదలకచిప్పిలకొ మొగమువంచి కృశించుఁ జలించుహాయనుకొ

మదనకిరాతకాతసుమహర్గణ నవ్యశరవ్య చిత్తుడై. ౫

వ. మరియు నాత్మగతంబున. ౬

ఉ. నున్ననిసోగ పెన్నెరులు నువ్వువిరిన్నగు నాససిబ్బెపుం

బిన్నులు ముద్దునెమ్మొగము సన్నపుకొనువెడందకల్కివా

ల్గన్నులు తక్కుచెక్కులునిగారపుకెందలి రాకుమోవియొం

గన్నులఁ గట్టినట్లయగుఁ గన్నియనెన్నఁదుఁ బొడఁగలుకో. ౭

గీ. చిలుకపటాణితే జీవజీవుని విరజాజిపూచికి లిక్తజారుసోరు

మీరునిద్దా పదిమూరు మేల్వన్నె బలిగారు సలాకకలగలువమోక

నిందుపున్నమనాటి పండువెన్నెలనిగ్గు మీనుకాయలొలుకారు మొలుగుదీగ

కడిది నెత్తావినుకొ గన్నెకేఁగి పువ్వుతేలు గొజ్జగిపూనీటికొలఁకు

- చలువచెలువంపు జిక్కరల్ చిలుకుబలుకు తలిరువిలువనాల్పు బలువేల్పుకలికేలి
కలికిరాచిల్క నెఱమానికములమాట. దానిగవంగూడకే జాడదాళువాడ రా
- సీ. చిలుకచిల్కునడేనె చిలుకముద్దులుగుల్కు చిలుకకుఁ బద్దెంబు చెప్పునేర్పు
కరతాళ గతులవేసకకమ యూరసంఘములకు నాటలుగరపునేర్పు
మించునెయ్యమున రాయంచ కూటువులకు వీరుగావడకు దిద్దునేర్పు
తనియమేతలు వెట్టికన రొప్పశాకాసంచయంబుఁ బలికించునేర్పు
జెలిమికై ర శృంగారకలనమీఱఁ జేరనాచకుఁ బరిచయ్యసేయునేర్పు
నిబ్బరంబొప్పు నబ్బలకబ్బెకొర, దానితోఁ బొందునేన్లుమానియుందు
- క. అచిన్నిచన్నగవచెలు, వాడెఱునగుమోము గోమునాచూపులకో
పాచెక్కుటద్దములపస, నాచిత్తములొన నొకక్షణము బాచుదుగా
- సీ. దానిధమ్మిల్లాంబు ధరలీలపర్వక యతనుతాపాగ్ని చల్లారఁగలదె
దానికమ్మేవి సుధారసంబాసక సూనాశుగవ్యాధి మానగలదె
దానిముఖేందు సందర్శనంబొదవక మదనాంధకారంబు వదలగలదె
దానినిర్భరవయోధర దుర్గమృగ స్మరబలాగ్ర భయార్తిసడలఁగలదె
దానియశ్రావత సాంగత్యతరణితేక, భూరివిరహంబు నిధిఁదాటదారిగలదె
యంచుమది నెంచుఁ దలవంచుసంచలించు, ఘోరమారవికారాప్తిఁగుందికుంది
- ఉ. నీహారాంకుశుభీ కదంబకమణిన్ నిన్ గోరిసన్యాసిన్
యాహారాదిః ధానముల్ మరచి యత్యంతాను రాగఁబుతో
బాహలింగన సౌఖ్యచాంచమదితోఁ జాటిల్లనేనుండుచో
నాహయిట్లరచేసి యేగితె సుభద్రా భద్రకుంభస్తనీ.
- కా. రావేచిల్కలకొల్కి రావెలలనారావే జగన్మోహినీ
రావేపూర్ణసుధాకరో జ్వలముఖి రావేకురంగేక్షణా
రావేనీలఘనాఘనాభఁజురా రావే లతాంగీమణి
రావే నన్నలయించకే యనుచుతో రాగిల్లి పల్కుందమిన్
- ప. అనియని వారితమదనోన్మాదంబున లేచి యేచిన తమకంబునచేత నాచేత నజ్ఞానంబు
మరచితరు లతాగుల్మదులం గనుంగొని.
- సీ. మవ్వంపునెత్తావి పువ్వుగుత్తులసూచి భామగుబ్బలటంచుఁ బట్టబోవు
లతీకాగ్రయుత మధువ్రతరాజిఁగని బాలనీల వేణి యటంచు నిపురఁదివురుఁ
జరుణరంభాస్తంభతలు నిరీక్షించి జలువయురువుఁలంచు జేరఁబాటు

సుభాష్రిపరిణయము.

- ౬౦ ఘనవన ప్రయకువలూకారంబులాలించి వెలదియెలుంగని వినఁగఁగోరు
నిరతనిరవద్యనిబిడనిర్నిద్రకాద్ర, మకరకేతనశిఖికిఁజూనికరదహ్య
మానమానసుడగుచును ద్యావతరుని, తానములఁద్రమ్మయమఁదహతహాలునిగుడ. ౧౫
- క. నేదాసీకరమువట్టిన, నేదాసీమంతి వత్తిగణింపకముంతో
ప్రీడనెడఁ బాసియేఁగుచు, నీదానీనీడ వీడకే తేరదుగా ౧౬
- క. కాంతాలలామనాక్షి, గాంతాళము పూనికాదు కాదనివడినీ
చెంతకురాదుగదా మన, సెంతయఁగలఁ గంగఁజూచె హింతాళంబా. ౧౭
- ఉ. లుంగములార భూరిఫలలోల నితాంతవిసమ్రుక్మమృనా
రంగములార సారసుమగాజి విరాజిత మల్లికామిళ
దృష్టంగములార సౌభాగపరిస్ఫుట పద్మవనీవి హారచ
క్రకాంగములార మిరలు రథాంగకుచకా గనరేకురంగటకా ౧౮
- క. బాలాకుచమృగమదజతి, బాలారతిసేలు మనుచుబలిమాలినన
న్నేలాలతాకుడుంగమ, హేలాగతిపెఁగి చెవఁగ నేలాచెపుమా. ౧౯
- సీ. మీఠలింబుల బోలుమెఱుంగు గుబ్బల ముద్దుగుమ్మఁ గానరెగజనిమ్మలార
మీఠొన్నలఁ గేరుమిసీమి వాతెర రాచకొమ్మఁ గానరెదాసనమ్మలార
మీఠేకులను మించుమించుగన్నుల పైఁడిబొమ్మఁ గానరెకమ్మదమ్మలార
మీవాసనల మీఱుమేని తావులపూవుఁగొమ్మఁ గానరెచందనమ్మలార
మాపులార చాకారంపు మేపులార, దాఁకలారయనంటి కొంఁమోకలార
మల్లులార చలన్నాగవల్లులార, చూడరేమిరు తలిదాకుబోఁడినిఁదు. ౨౦
- నుగంధి, జాలమేలబాలఁ జాపుసాల మారసాలమా
తాళఁజాల మాలతీలతావృతాలిజాలమా
వాలుఁగంటి జాడఁజూడ వావనీతమాలమా
నీలవేణి గానవోటు నీవువేడు తాళమా. ౨౧
- వ. అని యగ్గలంబగు విరహ వేశంబులఁ గందర్ప చంద్ర మందానీల కలకంఠా దులం
గురించి. ౨౨
- సీ. కురులచేనీవింటి గుణభంగమొనఁకించు భామినిఁగానవా పంచబాణ
మోముదామరనునీ గోముడీలఁగఁజేయు సుందరిగానవా చందమామ
వాలుకన్గవను నీవాహనంబునుగేరు మదవతిఁగానవా మలయపవన
గళరవంబుననిన్నుఁ గాదనివాదంబు కోమలిఁ గానవా కోకిలంబ
పగగలుగుదానినే చంగబలములేక, మీరలిందఱు గమిఁగూడి కెరుకొనుచు
పనములోఁదద్వియోగార్తి వనసుమిన్న, నన్నుఁడబ్బిబ్బుగాఁప నాయమగునె. ౨౩

వ. అని యిట్లు నరనవావృత్తలంగిలి పొగలుచుండి యెట్టకేలకుఁ జెలివిదెచ్చుకొని. ౨౨

ఉ. అద్దిరయ్యెద్దఁ జేరి వినయమున నేవ యొనర్చుచుండన

ముద్దులగుమ్మసారుగని మోహము వుట్టికరంబు వట్టినకొ

గద్దరిమాటలాడి చనఁగావని బల్లిరమింపనైతనా

బుద్ధికి మోసమయ్యెఁ జెలిబూమెలు పన్నెనిఁ కేమిసేయునుకొ. ౨౫

క. అనిమిక్కిలిఁ గాన్పించు, దనువెల్లను వెల్లవోవఁదహా తహరిగుడకొ

గననయ్యెనరుంకపుడ, న్దురనానుచు సార్థకముగ సాంపరియుండకొ. ౨౬

క. ఆతీయ తెలిసేయిక్కిణి, పీఠికా భోజనమొసంగఁ బ్రయమునదితొ

జేతకొముట్టఁడుమెసఁగఁడు, నాతిసుధారసము గ్రోలనాటిన ప్రేమకొ. ౨౭

క. ఇదిరాతిరి యిదిపజలు మ, రిది సంజయుటంచు నెఱుంగ కింద్రసుతుండా

సుదతీమణి సాగసంతయు, మదిఁగలపోయుచు విరాళియగుచునుండెకొ. ౨౮

క. అటనంతిపురి సుభద్రా, కుటీరాలకనరుచి చెలువుకూరిమితోహ్

త్పుటమున మరిమరి నెన్నుచు, బటుతరసుమ చాపతాప పరవశయగుచుకొ. ౨౯

క. సొవ్వుసేలుఁ జెలియుఁగాసేలుఁ, బిచ్చుటఁగొనుఁజెలులఁ గ సరుదెగ్గిలువగచుకొ

హుమ్మనుచు వెచ్చనూర్చుకొ; నెమ్మోమొక్కింతవంచె నెఱఁ గృసేయించుకొ. ౩౦

సీ. పరపుపైనిడ్డ సంపంగి పూవులుచూచి కనలునిప్పుఁలందుఁ గళవళించు

జనుఁదోయినలఁడిన చందనంబిక్షించి కొత్త సున్న మటంచుఁ దత్తరించు

మరముననునిచిన విరిసరంబులు గాంచిపెను బాములను విబీతునఁజరించు

బయిపయిఁ జల్లినపన్నియ గనుఁగొనివేడి నూనియటంచు వెరఁగృశించు

గడిమియడరం గనుఁడుగక కుడియెడమల, బడిబడిఁగడింది గావడివడినిఁబరపు

చెఱకువిల్కొని విరిఁటూఁపునెకలఁ గ్రాగి, వేఁగిలోలోఁగి ఓగియత్తి గబోడి. ౩౧

వ. మరియుందనలోన. ౩౨

ఉ. అక్కటనేనుగోరినసుభారగుఁడు నన్నవరించు వేకుకకొ

మక్కువపిక్కిటిల్ల యతిమాడ్కిని దిగ్గరవచ్చివేడకొ

జిక్కనిగుబ్బచన్ను తెవఁజేర్చికవుంగిటఁ గూర్చకూరకె

చిక్కులఁబెట్టివచ్చితిని నీయతఁడెంత విరాళియాలెనొ. ౩౩

గీ. కటకటా నేఁదుపచ్చవిల్కొనిఁ గేఱు, నామనోహరమూర్తిఁ న్న రునినొంటి

నుపవనంబున మరుచెఱనుండఁ జేసి, యెక్కికురించి వచ్చితిఁబోనగుమి. ౩౪

ఉ. ఎంతమనోభవార్తిఁ గృశయించెనొ యెంతమరంతచింతచే

స్వాంతమునం గలంగెనొ భయంపడి యెవ్వరి నెంతవేఁ జినో

- యెంతగయాళియంచునను నెగ్గులువల్కెనో యాతడ బ్రహ్మ
యెంతయు నామదిం దిగులు హెచ్చెనహాయిక నేమిసేయుదుకొ. ౩౫
- క. ఏప్పటివలె నేవకుబో, నప్పగుబోకున్న నిలువడరమెపరు పయిం
గుప్పిళ్లకొలది గుప్పెడు, నప్పచ్చని వింటిబోదునలుగుల నెకలకొ. ౩౬
- చ. కలుగునొకల్గదోపెనగి కాదనివచ్చిన తప్పుదీరగ్రాం
డలుకుకడాని జేనిపనిదంతపు మంచముమీద వేడుకం
గులుగుచునామిటారి చనుగుబ్బలకొద్దిగవుంగిలించియా
చెలువునికాత్త బండువుగఁ జేయునదృష్టము నాకుదైవమా. ౩౭
- క. అనగయాజిగి బిగిమే, నావాలుంగన్నదోయి గూనవ్వుమిగం
వేవేళనామనంబునఁ, దానలమైమరపురాదు తాళందరమే. ౩౮
- క. అక్కట యక్కురువీరుని, యక్కునజిగిచన్నదోయి యదురంటంగా
నొక్కుచురతిఁ జెనఁగనినా, చక్కదనంబేలయునుట జవ్వనమేలా. ౩౯
- చ. ఎటువలె నొర్చియుండు నికనెవ్వరినే బతిమాలుకొందుహృ
త్పుటమునఁజిందుమార్గ పరిపూర్ణశరానలమెట్లుడిందును
త్కటవిరహోప తాపమడఁగన్మతియెయ్యది మందుదైవమా
కటకట వానిపొందు వెసఁగల్గునొ కలదొయెట్లు కుందుదుకొ. ౪౦
- వ. అని మరియు నమ్మదుగుమ్మం గమ్మవిల్కాడు వాడిమీఱఁగ రాశమరాశ కీరశారీమ
ధువ్రతాస్య భృతకేకి ప్రముఖానేకానీకినుల నంచెంచలంగాపు వెట్టి, యుద్దండ
మండెత ప్రచండపుండ్రేక్షు కొనండ దండంబఖండ పరాక్రమంబున నెక్కువెట్టి,
బిట్టుమొఱుఱించి, చేకొద్దిగనుద్ద విడింజిమ్ము క్రొమ్మెఱంగు కమ్మదమ్మిపూటమ్మ మొ
త్తములు తొమ్మన నొక్కుమ్మడింగాడి పారినసొమ్మసేలి, వేలుదప్పిన జాళువాబొమ్మ
పొలికననల్పమణిగణ ప్రభాభాసమాన హంసతూలికా తల్పంబున మేనుజేర్చికొంత
నేపునకుండెప్పిరి. ౪౧
- క. హరహర! పరిచరయుతుడై, మరుడేచఁగఁ జొచ్చె నాసమాని వనికెఁజె
చ్చెరనరిగి నరుగురిచిమెయి, దొరఁగినఁ బరలోకసుఖము దొరకునటంచుకొ. ౪౨
- క. చకచకలీన్మణిమంచపు, నెకలపయింజేతు లూనిసీత్కతులడరకొ
మొకమొకయింతుకజుమ్మనఁ, దెకతెకనొడలుదుక లేచిదీనతమీఱకొ. ౪౩
- క. అదుగులు దడఁబడబిగిగొ, నడగడవడకకొ నిదూర్పుగాడ్పులు వొదలకొ
గడితపువల్వ చెఱఁగుముసుం, గిడి సాహసమూతగాఁ గనేఁగెకొ వనికెకొ. ౪౪
- వ. అట్లేగి. ౪౫

- సీ. చలువపుప్పాడి సాగువులవెంటఁజనిచని తప్తవాలుకలంచు దల్లడిల్లు
లతికలచెంతమెలంగుచుఁ బైరాలు ననలంగజుని తూపులని చలించుఁ
బొదలవెంటఁబడి బోవఁబొదవు తేంట్లఁదుపాకిగుండ్రంచును దలంకికుందుచుండు
గుజ్జమావులఁజేరి కొరలుకెందలిరాకు తెరగలిమంటలంచెదఁ గలంగుఁ
గొమ్మలందుండి మత్తపుంపోకిలంబు, లేచికూసినఁ బుష్పవారాచవీర
కాహళా నావములటంచుఁ గళవళించు, వనజదళ నేత్రశృంగార వనముఁబోన. ౪౨
- శ్రీ. చిగురాకు జొంపంపు జీబుమామిడినీడ దూరుకొచ్చిచ్చులొదుముకుకరణి
గడితంపురివి దీగమెడఁ జేర్చుకొనుబిట్టుకిను కతోనురివట్టుకొనెడు మాడ్కి
మేటిగొజ్జంగి పూనీటి కేళాకుళివడిఁ జొచ్చుమున్నీటఁ బడెడుపగిదిఁ
గమ్మగేదగి తేకుటొమ్మననాను నుక్కుకటారిచే వచ్చుకొనెడు పోల్కె
బతఁ పుట్టికాంతంబునఁ బట్టితియ్య, తేటపూదేనెగుటుకునఁదివిరిత్రావు
కించుదనమున విసమారగించు సరణి, మేనుఁదొరఁగంగఁ బూనియఁమైటుఁగు బోడి
గీ అట్లుమారణ కరంబుల విరళముగఁ, జేసియొక్కింతయును గీడుజెందకున్న
విసికివేసరియవ్వన వీధినొక్క, తలమునందైనఁ గాలూననలవిగాక. ౪౩
- ఉ. కన్నియకన్న నూవివలిగ ప్రపుటంటుల దండనిండుగాఁ
బన్నినదాఁక పందిరుల పజ్జలఁగొజ్జగి నీటియేటిపాం
తన్నునుగున్న సంపెఁగల దాపున నిద్దపుచందమామమా
దిన్నియపైనొడల్ వయిచి తీవ్రమనోజవికార వేదనక. ౪౪
- గీ. పారలుచున్నంతవిరులు పాన్పుననెలడత, గానరాకున్నఁడత్తరంబూనిబోటు
తెల్లగుమిగూడుకొనినగ రల్లవెదకి, విన్నదనమునబెగ్గిలు చున్నయెడల. ౪౫
- గీ. రాచిలుకవచ్చి యచ్చిన్ని రాచకన్న, యంగజవ్యధఁ బూదోటకరిగి నట్టి
చందమెఱిఁగింపహయేంతసాహసంబు, చేసెచెలియంచుఁ బరచియచ్చేడఁగాంచి.
క. వలగొని సంపెఁగలుచుజెం, గలువవియల్ బడిసేవైచి కపురంపురజం
బళికమున రాచిపైపై, వలిగొజ్జగినీరుచల్లి వచియించిరొగిక. ౪౬
- క. అమ్మకచ్చెల్లగ యాళిత, నమ్మనమము మొఱఁగియిట్లు ననదోటకువే
ళమ్మనరాదగవగునే, కొమ్మామమ్మరపుటార్తిఁ గుందుచుమిగులన్ ౪౭
- ఉ. మేలిపసిండి చాయనును మేనువియోగ మహాగ్రహవ్యభు
క్కిలలఁగ్రాలజేలవయి కేవలసాహసవృత్తి నొంటిమై
ప్రాలనివాళితోనిటులు వత్తురెయివ్వనమంతకాకరా
భింవికాలశాశిం బృంచసిపంగిమటం చెటుంగవే. ౪౮

- క. జాతివిరోధినిసంతోషించు, భూతముపవనుండు జుట్టు పులుగుశిఖమనో
బాతుడను మారకుడికమతీ, యేతరున నిలుచనిత్తు రిందఱునొకటై. ౫౪
- క. తుమ్మెదలు గ్రమ్ముకొనిజుం, జుమ్మనిమ్రోయుకొ మరాళశుకపికనికరం
బిమ్మడిగూయంగొమ్మా మమ్మరేననుము శత్రుమధ్యంబుగచా. ౫౫
- సీ. మత్తమధువ్రతమంజు లారాజముల్ వీణారవంబులా వెలచినీకు
విప్పారుదొద్దంపు పుప్పొడితిప్పలు పూవులపాన్పులా పాలతినీకు
గుసుమారవస్రద్గుం బానికుంజముల్ కేళీగృహంబులా బాలనీకు
గొలకొలమని మ్రోలమెలగురా చిల్కలు నెచ్చెలికలైలా నెలతనీకు
గమ్మకపురంపు పెనుగుమారమ్మజమ్మ, తెమ్మెదలు మేలిసుగటులా తెఱవనీకు
విరహమంతంత కెగిరిజేయువీనిచ్చెంత, కేలవచ్చితివమ్మ యీవేళకొమ్మ. ౫౬
- క. రామానీకిటువలెగా, రామానీజెప్పింట్లు రామామేమా
రామాంతరముల మెలగుట, రామాయుచితంబె యింక రామాలోడక. ౫౭
- ప. అని యనున యింపుచు నాజలీనుల బృలికామణిందోడ్కొని వచ్చి కృష్ణుర నిజని
నాసరిబునం జెర్పిరా సమయంబున. ౫౮
- గీ. సమయనర్తకహస్తాంబు జాతగళిత, కలితకాంచన మణికందుకంబనంగ
బంధుజీవకరుచి లోక బాంధవుండు, రమణదళకొత్త నపరవారాశిగుంకె. ౫౯
- క. వరుణవమాటిసభీజన, పరివృతయై చల్లులాడు బద్గుండియనక
నురుచిర తేజంబునంగ, బరతలమున సాంధ్యరాగ పటలిదనర్చక. ౬౦
- చ. గ్రవియనుకంపుబంతి ప్రజరంజిలముకొ నమయైంగ్రజాలికుం
డవిరళలీలనాడి యచి యంతటమాయముచేసి చంద్రుడక
ప్రవిమల వజ్రకంఠకము గ్రమ్మగజూపగ నీలిదుప్పటికొ
గవిసెనజేసినోయనంగ గాథతిమిస్రము పర్వెరోడసిక. ౬౧
- చ. మనీషెడితూలు జాగొని మగ్గములోపలి నాడెపోలికకొ
గుతలనభోంత రాశమునగ గుమ్మరుగ గ్రమ్మరిదమ్మిపాన్పువై
వెళకువెతంగలంగుంగడు విన్నదనంబున లోగిజేగుహృ
త్పలిజతవాసి కోకడలి బాష్పజలాకుల లోచనాంతయై. ౬౨
- క. చరణములటు నిటువడచడ, వరశబ్దస్ఫురణ లేకవైవర్ణ్యంబక
వెరయనొక కోకిలిచెడి, కరమరుదుగఁ గుకవిరచిత కావ్యమువోలెక. ౬౩
- క. తనపతియగునిను డంబుధ, మునిగిన నలినీవఘాటి మేము ముడిచిరో
దనమొనరించె ననంగా, వనజంబులఁ తేటిమీటురలు కడు మొరసెక. ౬౪

- క. కుదురుగజుక్కలు మిక్కిలి- పాదలెందటి యనెడుకాపుపారిబారినివియ
త్పదకేదారాంతరమున, వెనజల్లిన తెల్లజొన్న విత్తులనుగన్. ౬౬
- గీ. ప్రాగ్విశాకాంత శశినిగర్భమునదాల్చు, నంతకంతకు నెలకెక్కియాననంబు
తెలుపువాటిననోయనఁ దేటమిరి, యుదయనగమునఁ బాండిమంబుదిమయ్యె. ౬౭
- పీ. తూరుపుదెసనెలంతుక కేలుకెందమ్మిఁబసనెసంగడు కెంపుబంతియనఁగ
బాదుపుగుబ్బలికడ కడలి నెన్నడుచక్కఁ గొఱలువార్వపుటగ్గి కుప్పయనఁగఁ
నొలుగడ జేజేలదొరసాని మేడపైగుదురుకొల్పినపైడి కుండయనఁగ
శేమెతుగుంబోడి మోమునదిద్దినవక్కిని చింద్రంపు జుక్కయనఁగఁ
గటికిచీకటి గారులఁగడకుఁ దరుమ, వేగఁబరతెంచుతేటియనువేలఁకాఁడు
నెరయగైఁబట్టునిప్పుల కొఱవియనఁగఁ. బ్రాజ్ఞగంబుననిందుబింబంబువొడమె. ౬౮
- క. దిటముగ నప్పుడు రజనీ, విటుమేనక లాంఛనంబువిలసిల్లెఁబరి
స్ఫుటకొకన దాంతరమునఁ, బటుగతి విహరింపుచున్న భ్రమరంబనఁగన్. ౬౯
- క. ఇందీవరభంధుండా, నందము డెందమున నెనయనవ్వుమి రజనీ
సుందరిమేన నలందిన, చందనగంధంబనంగఁ జంద్రక మెఱునెన్. ౭౦
- క. అప్పుడు సుభద్రచంద్రునిఁ, దప్పుకవీక్షించి కుసుమధన్వికిఁ దోడై
గుప్పునశఁబొడ మెనహ, నిప్పులపైబిట్టు నెయ్యినించిన భంగిన్. ౭౧
- క. అనియక్కుమారికామణి, వినువీధింజేరి వెండివెన్నల పైపై
నెనయించు నన్నిశాకరుఁ, గనుఁగొని నిందింపఁ దొడఁగఁగునవిరహార్తిన్. ౭౨
- క. కువలయమిత్రుండని నినుఁ, గువలయమునఁ గలుగుజనులు గొనియాడుటకుం
దివురొదవఁగఁజక్రంబుల, నవలామిన్నలఁ గలంపన్యాయమె చంద్రవా. ౭౩
- క. వలనొప్పుమహాదేవుని, తలయొక్కితినంచు నిక్కెదవు గానియతం
డలుకనిలంబడఁ దన్నిన, కలఁకమదింపలఁచు కొనవుగదహరిణాంకా. ౭౪
- పీ. బహుతరశ్రుతి శాస్త్ర పారగుండగు గురుపడఁతుక నెనసినపాతకంబు
సోదరియగునింది రాదేవియింటి లక్ష్మీని మ్రుచ్చిరించిన కిల్బిషంబు
దారలనందఱఁ దగనొక్కతీరుగాఁ గాంక్షించి ప్రోవనికల్పనంబు
కోకడంపతులడా కొననీక యెడఱాపి దొసఁగుఁజెట్టిన దుష్కృతంబు
కూడినీ మేననంకమై కుదురుకొనినఁ, బృథివిదోష కరుండను వేరునికుఁ
బ్రాకటంబుగఁ జెల్లెబోలాకు తెలుఁగఁ, గమలినీకొక కులజైత్రము దమిత్ర.
పీ. హరిఘోషలోచ నాంతరజాగ్ర దుగ్రాగ్నిచటులహే తిచ్చటల్ సంగ్రహించి
కలశ పాథోరాశి గాఢ తకదగ్ర బాహునలశిఖల్ గూడఁజెట్టి

ప్రతిదర్శభాస్వర ప్రద్యోతనాఖండ మండలోన్మంబు వెమరుహరించి
రాహుదంష్ట్రంకుర ప్రస్ఫుటహల హలశ్వలనార్పులు లగ్నవట్టి
పూర్వపర్వత దవవహ్నిపాంనుగూడి, తెల్లముగనీవు మిన్నంది తిరుగుటెల్ల
విరహిణీపాంథజనతనూ హరణమునకు, గాకమరియేటికింక రాకాశశాంక. 21
క. వినుగుడిమింగెడు వానికి, వనజాహిత! లింగముట్రుచడియంబుగదా.

వినుగుడిమింగెడు వానికి, వనజాహిత! లింగముట్రుచడియంబుగదా. 22
గీ. హరుడు విరవేది హలహలంబారగించి, సాముసిలేగాని యోసుధానూతినిన్ను
మెదిచిప్రతిపాక మొనరించిమింగడయ్యె, విరహిణీపాంథ దుష్కర్తవిధివశమున
నీ ప్రళయానసర జగద్భయనోగ్రసముద్రగ వవనశుశ్చచ్ఛిఖాపటలికంబై
కల్పాంతసమయ జాగ్రద్ధోర పాథోధి బాహబానల మహాజ్వాలకంబై
లయకాలతాండవోల్లాసలంపటమహా దేవలలాటాన్ని దీప్తికంబై
సంవర్తవేళా విశంకట దుర్దాంత కాలదండకృశాను కిలకంబై
దారుణంబయ్యె గదచంద్రతావకీస, కిరణంఘాత సంజాత నిరుపమాన
గంధవహజాంధ వోజ్వలద్గాఢ తరశి, ఖానికాయంబు విరహిణీ కామినులకు. 23

ఉ. మిన్నకనిన్నుబట్టి దిగ్మరింగిన రాహువుగాను గ్రోవ్వరం
దన్ని నశూలిగాను దోలుతంగళఁ గొన్న మరుత్సఖుండగా
నిన్న నొడల్ చెడంగ శపియించిన దక్షుండగాను నన్నిటుల్
బన్నమునొందఁ జేసెదపు పాడియెనీకుఁ గురంగలాంచనా. 24

క. అనియిత్తెఱఁగునఁబైదలి, వనజారింహారి తూరివడివడిఁబైకొరి
న్ననములుకులు చిమ్మెడుహరి, తనయునినిందింపఁదొడఁగెఁ దహతహనిగుడక. 25
క. మారాచూరా మాసుకు, మారాసుకు మారతనున మంచిత వికచాం
భోరుహనయనలఁ గలమట, మేరానీయట్టి దొరకు మేచినిరానక. 26

ఉ. ఆరయముజ్జగంబులకు నమ్రయునబ్బయు నైనలచ్చికి
శౌరికిబుట్టినట్టి నయశాలి విశంకరు నంతవేలుపుక
బారునగెల్పుకొన్న నెరలంటవునీవిటు రేచియయ్యయో
భీరువులంగిలందు టొక పెద్దతనంబెరతీ మనోహరా. 27

ఉ. కావరమూనినీవు త్రిజగజ్జనరక్షణ శిక్షణప్రభా
వావిరతప్రసిద్ధుడగు నప్పరమేశ్వరు మీదనూరకే
పూవులకోరువేసి పరిపూర్ణత దీక్షణవహ్నిఁ జచ్చియుం
జావక గాలిపీడవయి చానలవేచెడిదేమిమన్తభా. 28

- నీ. దారుకావనమాని దారసంగమ మహాపంక సరకమండయ్యో శేరికరుండు
గౌతమప్రియవధూగాథ పరీరంభకలుపి తాత్తమండయ్యో బలవిరోధి
నిజముఖాంభోబాహునిర్మిత భారశీరతి దోషుండయ్యో సారసభవుండు
దారకన్యాసురత ప్రవర్ణితకల్ప షాశయుండయ్యో బరాళగుండు
తావకీనకరా గ్రసంధానితేక్షు. చండకోదండనిర్దుక్త చండకుసుమ
కాండఖండితహృదయపంకురుహులగుచు, విచలితాశేషగీర్వాణవిషమబాణ. ౮౫
- గీ. తావకీనకరాగ్ర సంధానితేక్షు. చండకోదండ విర్దుక్త చండకుసుమ
కాండఖండిత హృదయపంకురుహులగుచు, విచలితాశేషగీర్వాణవిషమబాణ. ౮౬
- ఉ. కేవలజాతివైరిపరికింపగ నామని రెండుపద్మినీ
శ్రీవిహృతిప్రియాగతుండు శీతనుయూఖుండు నీవునమ్మహా
దేవవిరోధి విష్ణుగురిదిగ్ధవగూర్చును ముండదయ్యమ
య్యోవైవేది కాయజవియోగులు చేసినదుష్కృతంబునకొ. ౮౭
- మ. కలశాంభోనిధి మధ్యభాగమున లోకనాతభీతిప్రదో
జ్వలహాలాహలముద్భవంబయిన. కేవంబుండరీకాశుని
ర్మలగర్భంబున బుట్టితొవిరహిణీ ప్రాణాపహరకీయా
కలనారంభవిజృంభ, మాణపటునోర్ధ్వండ్వైయంగబా. ౮౮
- క. వింటింగన్నులు గలనెర, బంటవనుచు జనులునిన్ను బలుకంగనయో
గొంటుతనంబున గోలల, వెంటంబడికోరితేయ విహితమేమదనా. ౮౯
- క. అనివనజాస్తునుపాలం, భనమొనరిచి కమ్మతావి పైజెలుకుచుమె
ల్లనవీచుమలయప వసుని, గనుగొనిపేరలుకఁ గన్యకామణిపలికె. ౯౦
- క. భువనములకల్లఁ బ్రాణం, బవటంచు నుతించుచుండ్రుప్రాజ్ఞులునిన్నుం
బవనా! వలయితసకలో, పవనా! మామీద నింతపగయేమిటికి. ౯౧
- క. క్రచ్చుకొనిమింటఁ జంద్రుండు, విచ్చలవిడిదైలనీవు వెంబడిమరుండు
హెచ్చిసకచల్లుచునుము, చ్చచ్చుంగూడితిరి: కేమిసేయుడు బవనా. ౯౨
- చ. బలసివియోగి నీజనులపై విసమూదవలంచికాకనీ
వలఘువిభావిభాసి తలయావసరస్ఫుట విస్ఫులింగసం
వలయితనితిహోత్ర పరివర్ణితహాహ హాప్రచండకుం
డలిముఖగ హ్వరాంతరమునం జొరసేటికికొ సమీరణా. ౯౩
- వ. అని యనియఁబలికి మరియును. ౯౪
- క. కరమార్తింజెనెచుకని, కరమావంతయును లేక కామకన్పన్నీ

- క. కరమాశారమా లినమధు, కరమా పరిచితసమస్త కమలాకరమా. ౯౫
- క. కమ్మవిలుకొడు పాంథుల, నమ్మలనేయంగన తనికనుగుణముగజం
జమ్మరి మొగసెరవకటా, తుమ్మెద మధుపానరతుండు మర్తతిగాడే. ౯౬
- క. కలకాలంబును నిన్నొక, చెలికత్తియ మారుగాగఁ జేపట్టుటకే
ట్టులుకారమరుని గూడుక, చిలుకామా మీదవెగటు చిలుకందగునే. ౯౭
- పలుగాకి మూకలాపల, మెలగిన గుణమేరు పడఁగమిన్నక యెంతో
చలమార నిటులమముగో, కిలమావెతనిమటు నీకుకేవల ఫలమా. ౯౮
- క. కలహంసలరవ ములకుక, వలగొని కాళ్లఁ బడువర్తనము మఱచియమా
కలహంసముల రయిటుల్, కలహమునకుఁ గాలునువ్వఁగా నుచితంబే. ౯౯
- వ. అని మధువ్రతకీరావ్య భృతకలహంసంబులం దూరుచురిడె నయ్యెక. ౧౦౦
- శా. కారంబయ్యె నితంబి నీ మణికలంకారంబు రోలంబరుం
కారంబుక ననుకోగ్రహితిల పహూకారంబు జంద్రోద్ధతా
కారంబుక గునుమాస్త్ర చాసగుణటంకారంబు రాయంచక్రేం
కారంబుక ఘకశాని కానికర హుంకారంబు హూంకారంబుగ. ౧౦౧
- వ. అప్పుడబ్బాలికా చూళికా భరణంబాళీజనకదలబంబు నీక్షించి యిట్లనియె. ౧౦౨
- పీ. నామారుగా మీరువేమారుఁ బ్రోవుఁడీ సఖులార యీకిరశాబకముల
నేఁబెంచి నట్లుగానిచ్చులుఁబెంచుఁడీ కలులార యీలతావళుల నెల్ల
నేదిద్దుక వడినేర్పునదిద్దుఁడీ యనుఁగులార నెమళ్లకాటలెల్లడు
నేఁజేయులాగున నెమ్మదిఁజేయుఁడీ చెలికత్తెలార బొమ్మలకుఁబెండ్లి
యాత్తనికమీరు నామీఁదియాసవదలి, సంతసంబుననేనాడు సౌధవీధిఁ
గేళిగావింపుచుండుఁ డిలీలమీఱ, బలిమినిటుసేతునని వేరెతెలుపనేల. ౧౦౩
- క. అని కజ్జలజలధారలు, కనుదమ్మలఁదొఱఁగించెన్నగ వదిగఁజూరక
ఘనరోదన మొనరించెడు, వనజాననఁజూచి చెలులువగచుచుఁ దమలాక. ౧౦౪
- క. ముందరెటుంగక మనవా రిందుముఖినిచ్చిదపసిచెంత కటులంపి రోకా
మందులు మంత్రంబులు పలు చందరిబులక్రియలుగలవు జడదారులకుక. ౧౦౫
- క. అన్యమెటుంగని గోలం, గన్యకనిటు వెట్టిగొలిపెఁ గాఁబోలుకటా
యన్యాయమంత్ర వాదులు. సన్యాసులు వారితోడ సఖ్యముచగునే. ౧౦౬
- వ. అని పలికి. ౧౦౭
- గీ. ఈవిధంబెల్ల రుక్తిచీదేవిమొదలు, గలుగుశుద్ధాంత సతులకుఁ దెలిపించువ
పనులచేయంగవలెనని పఱచితెలుప, వారలరుదెంచి చెలియన్న తీరుఁగాంచి.

సీ. మొగము వెల్వలఁగాఁజూడకానికి జేమిచిత్రమంచు వచించెమిత్రవింద
యరిసేనసేయఁబోనతఁడేమి యంత్రముచేసెనోయని గేలిచేనభద్ర
కళవళంబునబయల్ గాఁగిలింపనిదేమి చందమాయని కేరసత్యభామ
పీలిచినఁ బలుకను తలఁపెందునిలిపెనో తెలియరాదని పల్కెనలసువంత
జాంబవతికన్నుగిరిపే లక్షణ హాసింపె, మేలమాడెనుగాలింది గోలకెన్ని
బూమెలొదవించె దదయనె భోజకన్య ముద్దుమఱడలి ఎలపెంత సుద్ది ౧౦౮

గీ. ఆపుడుచెలికత్తియులు వారియనుమతమున
వేదవలఁగుంచుచును పొన్నుమీఁదఁబొరలు
జాలికామణిఁజూచివాఁ గోలకిట్టి
యార్తియుదయించెనే దైవమనుచు పగచి. ౧౦౯

సీ. అడుగులఁగెంజగురాక్షసు హత్తించి కురులపైపుప్పాడి గుస్తరించి
గల్పిచన్గుబ్బల గంధసారమలంది కన్నులవగిగమ్మ కపురమూఁది
యనుబెందొడలనంటివ నహాసల్ గదియించి యురముక ముతైపుసరుబునైది
భుజములబినెఁజొండములు దవుల్కానఁజాట్టి నెమ్మేన గొజ్జంగినిరుచిలికి
తెలిమమున మల్లెవిసలు రానులుగఁబోసి, తరుణరంభాదళా శిరతాళవృంత
చయదయంబులవీచి యజ్జలజముఖులు, చెలికి శిశిరోపచారముల్ సలుపుటయూను.
చనుదోయినలఁ దినచందనగందంబు వాడిపొడియైకాలి బూదియయ్యె
గళమునవైచిన బలుమూర్తియపునటల్ పెటపెటలాజరై పేలదొడఁగె
నెమ్మేనఁజిలికిన కమ్మగొజ్జంగినిరు వసఁగ్రాఁగి చూత్కారమేసఁగనింక
భుజములఁ జాట్టినభూరిపంక జనఁభవలయముల్ గడువాడివత్తులయ్యె
మనసిజాతోగ్ర గారుడమాఁత్రీవరడు, యువతిహృద యాంబురుహవీధినవక్షశించి
కాంచువారికిఁ గనుకట్టుకట్టివిడ్డ, లాడెనఁదోచే దద్వియోగాగ్నివలన. ౧౧౦
ప. పెండియునబోఁటికిత్తి యలబోఁటికి శిశిరోపచారంబుల సేవదీర్చి మనోభవాను
నుద్దేశించి యిట్లసరి. ౧౧౧

సీ. హరిణాక్షియీబాల నాదరంబుఁ జూచి కావుమీ యిపుడురాకాశశాఁక
హరిమధ్యయాయించి గుగుభక్తిఁ బ్రొవుమివఁచనసేయకవంచబాణ
యగ్నిశిఖాంకయీ యబలబోనే స్తంబు గావింపుచుండుమీ గంధవా
భువవేణియీరామ గారాముమీఱంగ నాడుచుండుము కమ్మియఁదగెమ్మ
పద్మినీమణి యొక్కొమ్మ పజ్జవంట, పాటపాడుచునుండు మాతేటిరాయ
యగుచుహిమకర మకవకేతనసమీర, బక్ష్మిణంబులఁల్కి యప్పద్మముఖులు. ౧౧౨

1. బసవమూర్తిదత్తవంశ గుణవంతుడగు పెల్ల మధుశంకరార మీనుహిమగాడ
వలరేనికట్కుడుబలముచే కూడటరాచిల్ల, లారమిప్రతిభగాద
యతనుండు ప్రద్యుమ్న దై పేగుగాంచుట రాజనీతేజోభి రతినిగాద
భావసంభవుడు సజీవుడై మెలంగుట పవమాననీమహాప్రేధిగాద
మీరుజులువురు నెక్కుడు మీసనీడము దయ్యమునకేడుగడయు నైతనమహా
చారిణితాక్షిసలయింప వలదటరంచు, బేప్పగారా ద యిప్పుడాచిత్త జనకు. ౧౧౫

2. అని ప్రార్థించి సుభద్రంగనుంగొని. ౧౧౬

వర్ణనీయగీర్ణ వక్షోరుహపునీపు వలరాజనీచెంతగలువగలదె
భీమవిక్రమ బలరామ సాదరివీపు కోయిలల్ నీదండగూయగలవె
యనుపమానలీలాస ఘనకైసికపు నీవుహంసముల్ నీయొద్దనాడగలవె
రామణీయభుజంగ రోమరాజివినీపు చలిగాడ్చినీపజ్జమలయగలదె
మోహనోత్పల్లకాంచనా మోదవీపు, తుమ్మెదలు కీకురంగట దుర్గిల్లగలవె
మగువయూవేళ నీకింత తెగువయేల, నిందు వేడుకమదిబూనియుండవచ్చు. ౧౧౭

3. పలుకులఁ జిల్లలంజీకుర బంధముచేత నెన్నఁదక్క మా
పులపసలం జకోరములఁ బొంక పుగుబ్బలఁజక్రవ ములకొ
గళరవమాధుర్వి దపికంబుల నెన్నదనంచబోదలం
గలిచితినింతినికు నివిక్షీడిక నెట్లొనరింపఁ జాలిడిక. ౧౧౮

4. ఏమిటికింతచింత విను మెల్లిజగజ్జనులెల్లఁ జూడఁగా
రాముడు ధృష్టుడుం జెలిమిరంజిలసికును సవ్యసాచిక
చేమిడిఁబెండ్లి చేసెదరు పెక్కు తెఱంగుల నంతమీఁదనో
కోమలివీపునీవిభుని గూడిసుఖించెద భీష్టలీలలక. ౧౧౯

5. అనియనుగు జేడారడించిన నొకింత, వంతఁదెగఁగోచి యన్నికాకాంతవదన
స్వాంతయనఁ గొంతదిటమూని సవ్యసాచి, ప్రేడలంపిడియొం దెనప్పట్టుండు. ౧౨౦

6. విరహిణీపాంథజనుల పైవేటలాడి, గల్బుగొనియేగుచో మీనకేతమందు
హరిబట్టిమ వీరకాహలియనంగఁ, గుక్కుటముగూనెగుక్కురోకోయటంచు. ౧౨౧

7. చక్రవిద్యేషిక్రైవ దుష్టనుడవీపు, రాజవా యింనుగిలునంగ రాదు తలఁగు
మనుమిశ్రమన కెఱిగింపనినుడవంబు, మూతియనవేగు జక్కప్రమామృతంబె
చ. చలువలతేమ జాతెతొగచానముడుంగఁ బాటె నడకటుల్.

ఖిలములమాట టిక్కగమివిన్నవ దాతేదిటివిటాలిక

- మలుపులుచీరే తమ్మివిరిబోడికి వేడుకటారెన్నివక
బిలబిలెల్లవారే బహుపక్షిరవంబులు మీరనయ్యెడక ౧౨౩
- క. సురచరనిక్తరుణీమ్మ, కరసంభృతపన్న రాగకలశంబునఁగా
నకుణవిభాభాసుఁడై హరిదశ్వుమపూర్వశిఖి యందు దయించెక. ౧౨౪
- గీ. అప్పుడునుభద్ర చెలులవయరింపఁబడి, దేవకిగోపిణికి రుక్మిణీవధూవ
తంసమునకును సత్యకాంతరుణిలెఱఁగు, మంతసంబున నెరిఁగింప నంతవారు. ౧౨౫
- క. గుసగుసఁబోయి యప్పని, వసుదేవునకెఱుంగఁ జెప్పినని తాచుణికిక
దెసఁగొందఱఁజెలుంగున్ దోసఁగియుగయుమండిరిటఁ బయోబాఝుండుక. ౧౨౬
- క. చలియలిక మేనమఱఁదికి, జెలిమిమెయింబరిణయంబు సేయఁగఁదనలాఁ
దలఁచినిజాత్రజాతేతక, నెలలవదసిద్వార వలికిచెచ్చెఱచచ్చెక. ౧౨౭
- క. ఒకఁగోరికిఁ జెప్పకనా, త్యక్తియునుబ్రహ్మమ్ను సాంబుల కూరుఁడుపౌం
ద్రకరపుపిఱుఁగెనెచ్చిరి, చకచకితనుణీశతాంగసంయమలగుచుక. ౧౨౮
- చ. అటువలెవచ్చి శౌరిగనె నాత్మమణిమయసాదవీధికా
తటవనవాటి కాంతరనితాంతవికస్వరపుష్పమంజరీ
పటలనటన్విరేఫరవ బంధురబాలర సాలమాలవి
స్ఫుటమదనోప తాపఁరిశోషితగాత్రుని బాండుపుత్తునిక. ౧౨౯
- క. కనిదొయనకుగ నరుండవు, డినుమేదమున యముభయమునలివినయంబుక
నెనరును నానయునునమునఁ, బెంగొననెగురేఁగిపాదపీఠిక్ వ్రాలెక. ౧౩౦
- క. వ్రాలిననగిలెల్తుని, కేలుగవక గుచ్చియెల్లికేవలకరుణక
లాలించిచెట్టబట్టుక, హాళిక దోడుకొనిచనియె నంతఃపురికిక. ౧౩౧
- గీ. అంకుఁగనకాసనంబున నధివసించి కాంతసేపటుసరససద్గోష్ఠి సలిపి
యన్నపాసాధి నిధులచేసలరఁజేసి, వసనమణిభూషణా దికంబొసఁగియునిచె. ౧౩౨
- చ. అని నైమిశారణ్య మహాన్వలకు రామహర్షణి యిరింగించిన వారలతనినవ్యతికధావిభా
నంబెట్లనియఁడుగుటయును. ౧౩౩
- క. ఇంద్రదానేకపహార నారదభుజంగేంద్రా మృతాభ్రాపగా
చంద్రప్రస్థరకాశమండళశభృచ్చక్రాంగ తారాభని
స్తంద్రప్రస్ఫుటకీర్తి శోభితని తాంతప్రాభవాలంకృత
యింద్రీయమ్ను మహాసరోవరతటి హేలావిహారోర్ధతా. ౧౩౪
- క. అర్జునపరి పాలనయను, శాన్తున పాదవనిభంజనామేదనన్
నార్జునపరిధాననితాం, తాన్తునకీర్తిప్రకాశమాజగదీకా. ౧౩౫

పరిణయము. భుజంగరాట్నయనయోగి పుంగవప్రభాజితా

గళేంద్రతక్షణ ప్రవీణఖండితా హితాసురా

ప్రకాంగనామఖారవింద వాసవాదినాయకా

శోభాంఘ్రి వకానుమోదనీల కైలమందిరా.

1032

గర్భము, పరిశ్రమజ్ఞగర్భాధ దేవదివ్య కృపానిరీక్షణ సంలబ్ధ సారకవిరాచిత్ర కాం

దేన్ద్రులగత పరిత్ర కూచిమంచి గంగనామాత్య పుత్రసకల విద్యజ్ఞ విధేయజగ

న్మధ్య నామధేయ ప్రణీతంబైన సుభద్రాపరిణయంబను శృంగారరస

ప్రబంధంబునందు బంచమోర్వాసము.

శ్రీ

సుభద్రాపరిణయము.

పక్ష్యాశ్వాసము.

- క. శ్రీమహిశాన్విత వత్స, ధీమజ్జనకల్ప వృక్షదివిజవిసత్స
సోమార్యమాక్ష రక్షిత, సామజకుల స్థిత నీల శైలాధ్యత్స. ౧
- వ. అవధరింపుము శానకాదిమహ్నము, శౌమహర్షణి యిట్లని చెప్పందొడలగ నట్లయ
మ నుచిత్ర సకారంబున నాదరించియు నిచిగురు పురోహితా మాత్యబంధుజనంబు
లంబిలిపించి మదుమదనుండు మంతనంబు నన్నిట్లనియె. ౨
- క. ఇతఁడు మనసుభద్రకునై, యరివేనమదాల్చి యున్న యగ్ధునుఁడు సమం
చితవిధివీనికిఁ బరిణయ, మతులగతింజేయ వలయునని తెలిపి వసన్. ౩
- క. మందిమహారత్తము దరిసేస, మంచితగతిఁ బురముగగరు వలరంగెసే
యింపరిలిగంచులను వీ, క్షించి రహస్యంబుగావచించెన్ జేడ్కన్. ౪
- క. తనశిష్యుఁడు కురుపతియో, యనకుసుభద్రకును బరిణయమునేయుతలం
పుననుండు హరియతం డెఱిఁ, గినఁగవ్వడికీయ నీఁడు కనుకదలిర్పన్. ౫
- చ. అనివసుదేవదేవకుల కర్తి లిచ్చెద్ది వివాహకృత్యముల్
పనువడతగఁ జేయఁడని పల్కినవారలు సమ్మతించియ
ర్దునునకు శోభనోత్సవము సొంపుగఁజేయఁ వలంతులైనజ
వ్వసులను గొందఱింబనుపవా సవిచెంతకునేగి వారొగిన్. ౬
- చ. చకచకితేంద్ర నీలమణిజాలసముజ్వల కంకణధ్వనుల్
ప్రకటగతిం జెలంగఁగ నలంకరికపున్ వసియాడినిద్దపున్
మొకమున ఘర్మ బిందువులు ముంపజనుంగ వ విట్టవీఁగఁగా
సకియలమిన్నయోర్తు పనిసంపగిఁనూ నెడలం బెఁగ్రీడికిన్. ౭
- క. భగభగలీనెడు నభినవ, మృగమదముననలుఁగువెట్టెమెలఁతయొకతెయ
నగవిద్యేషణ మూనున, కగణితశృంగార లీలలరారంగన్. ౮
- క. కలకంఠియోర్తు మణిమయ, కలశంబులచే నువ్వర్ణకుటవన్నీరాం
బులుదొర పిఱలకమార్చెను, బొలుపారఁగఁ బాండురాజపుత్రు శకలమిన్. ౯

- సీ. తడియైరెనొక్క యుత్పల పత్రలాచన చలువలంచ్చెఁ బైడలియొకర్లు
నిలువుటద్దము జాపెజలదవేణియొకర్లు తిలకంబుదిద్దెనుగ్గులియొకర్లు
సేకరాంకము వైచెముకురాననయొకర్లు జరుసారుమాల్ జుట్టెబోటియొకతె
మణిభూషల లరించెనలు : లగ్నయొకర్లు గంధంబలఁదెగజగ నునయొక్క
పుష్పలకర్యాణమయ భద్రపీఠిమీద, నభవసింపంగఁ జేసెలతాంగి యొకతె
సురటివీఁచెన వాఱుతాధర యొకర్లు, మోహనాకారుడగు శ్వేతివాహనునకు. ౧౦
- వ. ఇవిధంబున నలకృతుంజేసి యిట్లనిరి. ౧౧
- క. కుండికయును కాటియునుదిగి, కండమును విడిచిదివ్యతర విగ్రహుఁడై
కొండలపగగుని కొడుకిపు, డండజవాహను ననుతున్నయిట్లరెగదా. ౧౨
- ఉ. నిచ్చగ్యతోపవాసముల నెమ్మెయి గ్రాగెమనంబుదద్దయుం
బచ్చవింటిశోఁడు నుమబాణపరంపర చేతివేగవే
వచ్చిమనంబులో విరహవహ్నిఁ దపించుచునుండు నట్టెవి
వ్యచ్చున కంఠపెండ్లిశవచ్చెను వేఁదని యాడివేడుకన్. ౧౩
- క. భద్రోభయానరెల్లను, భద్రంగైసేయఁబూని బారికఁగనికుం
భద్రాజవదనవేడిట, భద్రంబగునీ కుజవిజపతి సూనునన్. ౧౪
- సీ. అత్తయ్యయ్యను దయాయత్త మానసయైన కుంతిభోజనృపాలు కూర్చిపట్టి
భావలైరి మహాప్రభావ విక్రమధర్మవర్తులు ధర్మజనాయకులు
పరియయ్యె దివిజసంస్తుత శౌర్యగాంభీర్య సాదర్యధున్యుడౌ శక్రసుతుఁడు
మఱుడులైరి విరాజమానదాన తాత్రమహనీయ గుణులైన మాద్రిసుతులు
మాహాసీభాగ్యమేమని యనఁగవచ్చు, గోరినట్లనె యిపుడుచేమాతమంచి
కాపురంబబ్బె నీసాటిగలర చెలులు; భాసురోదరగుణధద్ర యోసుభద్ర. ౧౫
- వ. అని పొగడి. ౧౬
- క. సాంపలరెడు జిగి గుబ్బలు, పెంపెసలాడంగనీ విబిసడలనొడల్
గంపింపఁగ నొకచేడియ, శంపెఁగనూనియఁ దలంపెఁ జంద్రదానపకున్. ౧౭
- సీ. మృగమదచందన మిలితకర్దమమున నలుగిడెనొక్క మందనాగయాన
కలయగంధామల కందిడెనొడలఁ దలఁకొనియొక ముద్దుతలిరుబోడిఁ
గొజ్జంగిపూనీటఁగూర్చి యొప్పుగజలకములారెచ్చెనొక్క పంకరుహవదన
గడితంపుచెన్నెరులొడలును చిరచిరఁదడియైతెనొక్కయు తృందభాక్షి.
చలువచెలువంపుఁ బసిడిచువ్వలు వఁగట్టి, నొసఁగనొకతప్త చామిక రోపమాంగి
శిల్పిద్దంపు జలతారు జీబురవిక, దొడిగనొకకొమ్మ యారాచతోయ్యలికిని. ౧౮

గీ. గొనబుమీరెడు నిగువాలుకురులునువ్వి, తనరసిగవైచి పసిడిగేదంగిజేతు
లిరవుపడంగటై సంపంగవిరులదండ, మట్టెనొకనీల యలివేణిసోమముఖికి

క. ఆలికముననొకవధూటీ, తిలకముకన్నురి శేఖదీరిచెనొకయు

త్వలపత్రనేత్రవాలుం, తలికన్నులఁ గజ్జలంబు దిద్దంజెలికె.

౨౦

గీ. కప్పురము సాంకవమ్మును గంధసార, మగరుతట్టులనుండును మృగమదంబు
కుంకుమంబును బన్నీటఁ గూర్చిమెలిచి, నెమ్మెయినలందె నొక్కనీరజాక్షి.

క. ఇరవొప్పఁగ నవరత్నా, భరణంబులు దొడిగనొక్క భామామణిహ
చ్చరికఁ బదార్థన్నియబం, గరుబొమ్మం దెగడు నాజగన్మోహినికె.

౨౧

ఉ. ఆలితాంగి మేనసకలా భరణంబులకంటెఁ దద్దయున్

లీలఁదనత్తే జవ్వనములేమకు వేలియంత కంటెను

ద్వేలకల సవైఖరులఁ దేజరిలెంగొనబారి యౌరయి

ల్లారికెఁ గొప్పతిలియని యాడెడుసామెత నిక్కువంబుగన్.

౨౨

చ. ఇవ్విగంబున నభివమలంగై సేసియున్న సమయతబున.

౨౩

నీ. తొలుదొల్త వసుముజ్వల ధూరిమందార నగసుమామోదంబుగుబులుకొనియె

నావెన్కదివిఃశంఖాణక ఝల్లకీ భేరిరవంబులు భోరుకలఁగె

నాపిటుందను సురత్నాంకృత సువర్ణదివ్య విమానప్రదీప్తులలరె

నాతగువాతి ప్రయాతదేవ వ్రాతశాలిహేతిద్యుతుల్ పోకరించె

నంతరంభాతి లోత్తమాద్యనురవార, కామినివారలాస్య క్రియాన్యరంగ

నాదముల్ వినబడియె ననంతరమున, బహుళగంధర్వ జయజయధ్వనులునిగుడె.

క. ఆపిదప జెల్లమేనుగ, యాపైఁగిందుండు శచిజయంతుఁడునుమహా

ద్దిపితవైభవమొప్పుఁగఁ, జూపట్టిరినరులు చూచిచోద్యపడంగన్.

౨౪

క. ఈరణినం బరముడిగి, పాకారినిమస్తజనులు ప్రణతులొనర్చున్

క్రీకరునుగుహరి పురమున, కాకవ్వడిపెండ్లిసేయ నిర్మిలివచ్చెన్.

౨౫

క. వచ్చినజష్టని కృష్ణుఁడు, మచ్చికఁబూజించె నతనిమగువలుశోచిభా

శ్వచ్ఛరిసం బూజించిరి, విచ్చలవిడిచూనసముల వేష్కలుమీఁకన్.

౨౬

క. సురలసుదత్సతులను దగు, వరసంబూజించి వారివారికిమణిమం

దిరములు హరివిడుదులిడెన్, నరుడనుపమభక్తి మొక్కనావిధుండున్.

౨౭

క. దీవించిశిరమునూర్కొని, కేవలకరుణారసంబు గీల్కొనఁదగనం

భావించి దివ్యమణిభూ, మోవసనాదికము లొసఁగి చక్కటినునిచెన్.

౩౦

చ. అంతః

౩౧

- క. తనవంశ సంభవుండను, దనుబోలిసూపసేయును దాడుడునగున
జానుపెండ్లిచూడవలెనని, చనుదెంచెననంమింట శేషయుదయింకెన్. 31
- గీ. అపుడు మురదావవారాతియనునుతమున, బరిణమోత్సవకృత్యముల్ సరవిజేయ
సతులు పుగుఱుల వతులితోత్సాహాల, వెలయనంతగిభరంబున నేపుమీటి. 32
- సీ. పంచవాద్యంబులు దంచితఁగి మ్రోయ నుల్లభంబులలోన నొరపుమెఱయ
భవభాయతాక్షులు భవభముల్ వాడుమఁ గులదేవతను దెచ్చినిలిపిరింట
నైరేణగొనివచ్చి యతివలుగొంతలు సంఘటించిరి పెండ్లిచవికెలోనఁ
బెండ్లికొమరుఁకుఁ బెండ్లికొఁతు కే గైచెనెరి ముత్యాలబాసేకంబు
లంతలోన విశారదుడగుగుదెంచె, నెలమిదేవారఁబరిచరబలముగొలువ
సకలతైరిక భూసుర సహితుడగుచు, బలసమూహన తనయునితలఁపె రిగి. 33
- క. సుమువారత్తనమయమయ్యెను, గొమరునిదోడుకొనియెనురు కొనవలెబదమా
యమరాధిప మని సురగురుఁ, డమలమతింబులక నింకగడపైదుకడంకన్. 34
- సీ. దివినుండి తెచ్చిన దివ్యరత్న కిరీటహః రాంగదాంగుళియక మనోజ్ఞ
కంకణకుండల శ్రీవముఖాభిలా లంకరణంబుల లంకరించి
కల్పతరూజ్జాతకలిత ప్రభోపేతకనక దుకూలముల్ గట్టనిచ్చి
ప్రత్యగ్రసారిభభ్రాజమా నానూననుందార కుసుమదామములువైచి
గాటముగి మేనఁజందన గంధమలఁది, కడిదిముత్యాల చాక్లోలి గ్రాలనలలు
నభ్రదంతావళము మీఁకనక్కుమారు, భవసేంతంగఁ జేసియదగ్గిరిట 35
- సీ. దేవదుండభులు సారంగిధూతము గమ్రోయ సవాధికతూర్యసాదములు చెలఁగె
రంభాద్యశేషాస్పరగి కదింబంబాడఁ గిరీపికాసముత్కరము వెలుఁగఁ
దుంబురునారదాదులు గీతములువాడ హరిదధీకులు బంబులొనర్ప
దివిజ్ఞ సతులు ముత్తైపు సేసబ్రాల్ చల్లగురువిశిష్టులు శుభోక్తులుపతింప
గరుడగంధర్వయుక్తుక్కి శనిలింప, సద్భవిద్యాధరోత ముల్ చెంతనడువ
నసద్భవామోన మేమర స్వాంతుడగుచు, సురపరేణ్యంఁమ పెండ్లికిఁదెరిలివచ్చె.
- గీ. దివిమణిభూషణాంబర దివ్యంధ, దివ్యమాల్యాదికంబులఁదేజరిలుచు
వాసవునిదండ నుచ్చేశ్రవంబునెక్కి, తరలివచ్చెజయింతుఁడు ద్దామలిల. 36
- కా భేరికాహళికాది వాద్యములు ప్రసన్నితస్థితకమ్రోయఁగా
వారస్త్రీలు నటింప భట్టుపొగడక వాహద్విజయ్యంపన
స్ఫారాసేకవరూధినుల్ గొలువకుంభల్లాంశనత్రేణిపెం
పొంక సూరలదివ్యటిల్వలుఁగ నత్యైశ్వర్య గిర్వంబునన్. 37

శా. ప్రద్యుమ్యండును సాంబసాత్యకిగడుల్ బరిభుల్ గోరల్ పెగ్గడల్
మాద్యద్దంతులనెక్కితోజన మహామాణిక్యభూషారుమిల్
ఖివ్యోతప్రతిమానదీప్తి వెలుగంగొతునాలస్సారతులై
చోవ్యంబొప్పగ నేగుదెంచిరెదుటన్ తో శీధరాంతకిన్.

సీ. ఉత్తమాంగంబున నుదయార్కు చింబోపమంబైన మణికీటంబువెట్టి
కర్ణవ్యయంబున గనకరత్నాంకి తోజ్యుకుండలములుచెల్వలరఁబూని
వక్షస్థలంబున నత్తుదగుచి దీప్తమాంకొస్తుల మహామణిఫరించి
కరములకాత్రవోత్కరభయం కరదన్య శంఖవక్రములు హావ్యర్థదాల్చి
కటితలంబున గళ్యాపటముగట్టి, నైస్యసుగ్రీవ మేఘపుష్పకవలాహ
కములఁబూన్చిన తేరెక్కి కమలనాభుఁ డెదురుగానే గదెతాధిశ్వరునకు. ౪౨

శీ. అటులెదురేగి శతాంగము, తలుపునఁ డిగిదివిజవిభునిఁ దత్తనయునిఁగో
గటఁబెనచి గంధవీటి, పటవాసాదికము చేతబహుమానించెన్. ౪౩

క. సురవరుడటల నెకోరిం, బరితోషితుఁడేసి ప్రేమఁబలికెన్మనుసో
డరుడెపు నీవిప్పుడుమా, కరయంగా నల్లుడైతి వయ్యముకుఁదా ౪౪

క. అవిసరసోత్తులు నెఱపుమ, వనరుహనాభుండు దివిజవల్లరుఁడుమన
ర్జునుదోడ్కొని సరభసగతఁ, జనిరవివాహవిసదము చక్కటి కలమిన్ ౪౫

సీ. అచ్చటని విషద్రజాధిరాజముడెగ్గి ఘనరత్న సంఘంఘటితనూత్న
పాదుకల్ దోడిగి యప్పార్కుఁడంతిపురంబు చెలులెగురేలెంచి వెలుపుమీఱి
నారతులియ్యంగ నల్లనల్లనఁజని దక్షిణపడము మందరగగడప
దాఁటి నానామణిస్థాపిత మణిసౌధకక్ష్యాం తిరంబులు ఁడఁకఁగదచి
దినకరోపమదీప్తి దేవీప్యమాన, మానితామూల్యనిస్తుల్యమంజులొబ్బ
రాగమాణిక్య దీపాభిరామహేమ, మయసముద్దామ కల్యాణమంటవమున. ౪౬

గీ. సురలుమునులు మహీసురుల్ ధరణివరులు, నుచింపింహాసములఁ గూర్చున్నయెడల
బహుళమాణిక్య మయశుభావహాసువర్ణ, పీఠిగూర్చుండె గ్రీడిసంప్రీతినపుడు. ౪౭

క. గురుగర్గ విశారదులుగు, తరమోదము తోడమంత్రితంత్ర విధులువా
విశిసలుపుచుండెరపుడ, ర్ధరణీసురవరుల యనుమతంబున ననుఁడున్. ౪౮

గీ. సరభసంబుగ మంగళస్నానమాచ, రించి పూతాంబరములు ధరించినక
కోతుకాంకిత పాణియుఁగౌతుకాభి, రామమానసుడైయుండె రహివలిర్ప. ౪౯

శా. సైరంధ్రుల్ రమణీయవస్త్ర మణిభూషాగంధమాల్యామలన్
దోరంబొప్పు నలంకరించి కడుసంతోషరబుదీపింపఁగాఁ

- జేరంట్రాండ్రును దారుసేనలిడుచుకా ప్రేమంబునట్టింపంగ
వ్యారత్పంబునువోడితెచ్చిరి వివాహప్రస్థుర ద్వేదికా. ౫౦
- గీ. గరిమలోనప్పుడవ్వధూనరులగనక, పీఠములమీదఁగూర్చుండఁ బెట్టినదుమఁ
దెరయమర్చిరి కొండలు లేగవోడె, లతులితామోదమొదవనయ్య వసరమున. ౫౧
- క. మధుమధనజనకుడర్చిలి, మధుమదనాస్పరి దనర్చు మధువసుతునకుకా
మధుగుడజీరక మ్మిళిర, మధుపర్కమొసంగ ముదితమాననుచగుమకా. ౫౨
- గీ. గొగయనుఁగు మానికపుగిండితోడ మంచి, తావిపన్నులు జేవకీదేవివోయఁ
కనకపాత్రికలొకఁగార్లుగడిగి మామ, యల్లునకు థారవోనఁ గన్యకనుజ్రేమ. ౫౩
- క. వనితఁగొండలు తెరవం, చినచాలించె సుధద్రనివిడజీమూతాచ్చా
దకమెదలియొలుపు నెరపుచు, గవబడునిద్దంపు శిశిరకరశేఖరునకా. ౫౪
- మ. కనియెంగవ్వడి కాతుకాభియుతుడై కన్యాజనగ్రామణిం
గవకాంగింగల హంసపోతగమనం గంజాతపత్రేక్షణం
గనదిండందిర నీలనీలచితురంగన్నురి కాసారథం
గవకాద్యత్కలికాఫనానఁ గఠినగ్రాహివోప మానస్త సికా ౫౫
- చ. తగుకుదినాళి వాలుగునువక్కులొకిందుక విప్పికన్యకా
తిలకముగాంచె నీలమణి దీధిలి జాలమనోజ్ఞ గాత్రునికా
బలవదరాతి జైత్రుని గృహావరిపూరిత నేత్రునికానమా
కిలితవిలాస చైత్రుని జగన్నుతి పాత్రుని బాండుపుత్రునకా. ౫౬
- చ. నగరిపుకందనుండు చిటునవ్వుమొగంబునఁ జెంగిలింపమే
న్దగురుకొనఁగఁ గేల్లవచో కారపు సేద్యపుగబ్బి గుబ్బుచి
న్యోగడలుమోవఁ జూచియనుమోదమెడం జగురొత్త నత్తటికా
మగునగళాగ్రభాగమున మంగళసూత్రముఁ గట్టెనేర్పునకా. ౫౭
- క. తరుణీలలామ కరమున, నరుఁడుకా నరుమస్తకమున నారీమణియుకా
పరివిగమైతైపుతలబ్రాళి, పరఁగించిరి చూపఱకును బ్రమదంబెఁకకా, ౫౮
- చ. మఱియు సగ్నిప్రతిష్ఠాపనాది విధానంబు లొగమోక్త ప్రకారంబునం గావించి పం
చవాసరంబులు గడపియున్న యాదంపతులదీవించిగమనోన్ముఖులైయున్న మఖప్రము
ఖనిఖిలబర్హిర్ముఖులకు గురుపువళిస్త ప్రముఖునివరులకుగురుబంధు వృషబుధార్థి జనం
బులకుం దగినియుడు గరిలొసంగియరుంఘత శచీప్రముఖ దివ్యపురింధ్రమణు లుబ
హూకరించి యధాస్థానంబులకుం బనిచి మురాంతకుండంతట. ౫౯
- వెలతేనీరతనంపు బలురక్షణంబులు నంచికెచ్చిని చీనాంబరములు

- పసేడి శైవములు పచ్చలపల్లీల్ మంచనల్ మత్తలచంపవాలు
వట్టెమంచంబులు పరపులు బాలిసుల పరంజగద్విమలదళములును
బాలనల్లికలును య్యాలమంచంబులు నిలుపుటద్దములు పన్నీటిగిండ్లు
బాలుబాకీలుబొవ్వులు బామరములు. జీవదంతిపుడూ వెనల్ చిలుకపంజ
రమును కస్తురిబిణెలు గాంకవములు, చెరియలికినిచ్చెరణమునుల్ కొందిమీల
క. భవకవకభూపణాంబర, భువతరచతురంత యావకఃకురః గప్యం
దవశస్త్రాస్త్రాదికములు. మనసిజగురుఃకపుడు మేనమరదికి నొపగన్. ౬౦
- చ. అట్లాసంగి యజ్ఞానుజ్ఞాది నీవునగ్నానమేతుండవై నైవంబయి ధాన్యానంబునకుం
జనుమని యావతిచ్చిన వతండు సుభద్రా మేతు డై యమ్మహానుబావని ముక్తి
లొసంగి వసుదేవదేవకీ కోపిణియకు దుష్టతీసత్యభామాది సరీమణులకు దక్కిన
జంఘజనంబులకు వంశంబులుగావించి వారలచేత దీవనలుగైకొని యమజ్ఞాతుండై
కవకర ధావోహణంబుఁ జేసి నిజవగరమ్యాంబువట్టి. ౬౧
- క. ప్రతియనుచుండగ నరదము, జనురతఁబరపుచును జనెడుసమయమున జగ
న్నత బలుఁడు వృధుశ్రీవసుం, డతుల చమూఁజతురగ సమాన్విత డగుచున్. ౬౨
- చ. తెలతెలవారవచ్చె నిదెతేరుపయిన్ పసుదేవకన్యకా
తిలకమునుండి యజ్ఞానుఁడు ధీరతఁ గొంగిలియాత్మ పట్టిక
స్థలమున కేగఁజొగెను మనంబున పిరలఁబోవనిచ్చిన్
హరియును గృష్ణుడున్ మనలసంధర్మ సేకము తెన్నుకుండుగే. ౬౩
- క. అని యోధులుఁ దానొక్కట, ననివారితరోష మాత్మలంమనిగుడఁగా
ననిసేయఁగ నమకట్టి, యనిమిషపతి సుతునితోడ నారనికటిమిన్. ౬౪
- క. అప్పుడుసుభద్రవారల, చాప్పుఁదెలిసి విభునిలగునా పులకేకన్
గుప్పునఁ గనుఁగొనిచుదిలో, ముప్పిరిగోనుకూర్చిముద్దు ముద్దుగఁబలికన్. ౬౫
- క. బలదేవుని పంపుననురు, బలయుతులై యోధవరులు పటువేగమునన్
చిలచిలవచ్చిరి యరదము, నిలుపవలయునింక ధారుణీనాథమణి. ౬౬
- గీ. తేగుగడపనేర్చె శౌరిబాల్యముననా, వదిల సత్యభామవలనుమీఱ
వింటినేయసేర్చె వినుడుబాలనటంచు, వన్నఁజల్కఁజూచి నవ్వవలదు. ౬౭
- క. అనిధైర్య స్థైర్యంబులు, విషయముసిద్ధితియుఁ గూర్చి విత్తరిలఁగ
ర్కిన జేజెడొకకొనుచుఁడు, మనమలరఁగఁ గాగలించిమానిని కనియెన్. ౬౮
- గీ. మేలుమేలుబాల యాఁంబుసేయనీ, కలరీరథమఁ దోలుమేను
వారుఁడూర్చిముల నీచేర బలంబు. నేలఁగూల నేతువైభవనను. ౬౯

- క. పరుబలములకున్ వెరచితఁ, డయజీయి న్నాళ్లఁదనుకఁ దగనిప్పుడనీ
పరిరంభకవచమేల్చెను, మరుబలమును పరుబలము మరిలక్ష్యంబే. ౩౧
- క. పరవక్రవిజయలక్ష్మీ, గురుకుచవగునీ కటాక్షగుంభనదగులన్
బరవక్రవిజయలక్ష్మీ, పరమాతేశయంబునాకుఁ బ్రాప్తముఁగాదే. ౩౨
- గీ. రథముఁదోలుము నీచునోరథమడల, కాదనఁగవలెనేనుపు గడలుకొనఁగ
ననుచుఁజతురోక్షులా డి బాణాసనాకు, గములుఁగ్గకొని సంగరోత్కంఠుడగుచు ౩౩
- క. విలెక్కుకెట్టిగొనయును, పెలుగ మొట్టయితిచియూర్చి బిరబిరనరదతి
బల్లంజననిమ్మనియా, హల్లకదళపాణి నాడియరిగడునెడలన్. ౩౪
- ధ. నిలునిలుపోకుపోక రమణిమణిఁ గొంచుని కెందుబోయెదీ
వెనుతురప్రతాపఖనియైన హలాయుధుబంట్ల మేమునికొ
జ్జలమున్నులాపుశోర్యమును సాహసముల్ గడునగ్గలంబుఁగాఁ
గలం నెదిర్చియోర్చక సుఖస్థిని నూరకపోవనిత్తుమే. ౩౫
- చ. అనుదు ధారాగ్రహంబున భయంకరహృంకృతు లాస్పగుష్ఠునన్
సునిశితజాణజాలములు సూరత నేసినఁ గ్రీడివానిఁడు
తునియులుజేసి వాడిబలుదూపులు వీరభటాశ్వధంతిసం
హననములందుడున్సి చిననగ్గలి కంబగింపి యార్చినన్. ౩౬
- క. పృథుఁబుడఁడు పృథుశ్రీసమఁడు, ప్రథవజ యోద్ధానుడైన పార్థునిమితన్
రథమువరగిరిచి యమ్ముల, మధియించుచు నిబ్బరంపుమదిమునఁ బలికెన్. ౩౭
- క. కవ్వడి నెవ్వడినీవీ, పువ్వగుంబోడిఁగొనుచుఁబురికేగెదనీ
క్రొవ్వరిఁజేసెదఁ బాడుము, క్రొవ్వడికడింది వాలుఁగొలలచేతన్. ౩౮
- గీ. అనఁచు దురహంకృతినిఁ బల్కి యతనినిహిదఁ
బ్రయకాలానలాభీల పటుతరాస్త్రు
జాలములు నింపవి జయ్యుఁడు సదములార్థ
చంద్రసాయకమున వారి సంచరించె. ౩౯
- క. వారందఱున్ వోవకబలు, వాడినులుకు శేయందుంపి వాసనిమిగులన్
వేది నెంజల్లుతూపులు, పోడిమిచెడనేసీ చిట్టుపొంగిచెలంగన్. ౪౦
- గీ. నేనానఁచునడప్పుడు, నానావిధశరము లేయనరుడన్నియుఁ దోడ్తో
నెదిగలి గావించియ, నూనకోనమ్ముఁ బుడమికురువడినురకెన్. ౪౧
- గీ. పొరకబెడిదింపు వాలూరవెకివాని, రథ్యములఁగూల్ నరికి సారధిఁఁజునిమి
రథమునగ్గంబుచేయ నారథికుఁదురికి, పాగుపంజే తావిడఁబరచెవంత. ౪౨

మ. కరుణించుచి శతాంగముల్ చునిమి కంఠానంబులం గూల్చుట
మరచకాసిగదాత్రిశూలశరవర్తపాసనసంయుక్తభీ
కరయోధావలఃజంపి చామరపతాక చ్చుత్రిముఖోల్లస
ద్విరుదశ్రేణులు నుగ్గునూచములఁ గాభేదించి బిట్టేర్చుచున్.

౯౦

ఉ. కొందరిసేంహ వాదములఁ గొందరినిష్ఠురముష్టి ఘట్టక
గొందరిఁ బాణజాలములఁ గొందరికుంఠకుతార ధారల
గొందరిభిండివాలములఁ గొందరి ఘోరనిశాత హేతుల
గొందరిఁజుగ్రీశూలములఁ గూల్చెనంజయుఁ డుగ్రమూర్తియై.

౯౧

గీ. భామవీక్షణమాలా శిలీముఖములు, దన్నుఁగావంగ నుక్కునదనశిత
ఘనశిలీముఖ పద్మలంగములుగాడ, నేసివధియించె రిపులన య్యంద్రసుకుండు. ౯౩
క. విజయూఖ్య సార్థముగరిపు, విజయంబొనరించి యపుడు వెలదియుఁదాయక
బ్రజలేల్ల నన్నుతింపఁగ, నిజనగరికి నరదమెక్కి నెవ్వడిఁజనియెన్. ౯౪
న. అల్లుచని ఘడి తక్కితా కుంతశృంగార రంగవృహోద్యాన మధ్యస్థలంబున నధివ
సించియున్నఁదద్వైతాంతంబువిని ధర్మనంద నుఁ దానందకందలి తివ్యజయారవిం
మండగుచు గోవిందుని నభినుతించి పుంబలరాకరింపఁజేసి సముచితముహూర్తంబు
వీణా వేణువృం. శ్రీకానకాశానాథంబులు కైలంగ వారాంగనాలా న్యవిద్యా
శేషంబులుఁ గరంబునింపు సౌపులునింపఁ బుణ్యసంకృత మంగళ ప్రదాభంగ
నిసంగీత వాదంబులు నురభనేమిని ఘోకమంబులును పురజనసందోహ సంభ్ర
మాలాపంబులును నేకీభవించి రోదనీసుహారాంత రంబ్రదురమోయి ఛత్ర చామ
రాంధోలికాజేజ యంతప్రముఖలాంఛ నంబులు పెల్లడరసువర్న పేత్రపాణులందం
దనందడింబరాబరులు గావింప భీమసేన కులసహదేవులంగచేసి యనుపవారలు
మదోన్నిద్ర దంతావళాధిరూఢులై తమతమపిఠుండనమంద సుందరస్యం దనంబులై
క్కి దిక్కులరాజులొకం బరుదేరనరిగి యజున్ నుండున్న యుపవన సమీపంబునవా
హనంబులుడ్గియున్న నయ్యజున్ నుండెదురువచ్చి భీమసేనునకుం బెద్దలకు నమస్క
రించి తనకుంబ్రణమిల్లిన తమ్ములం గాగిటంగూర్చి కొంతదడవు విహితగోష్ఠిం బ్రవ
ర్తించితేచి నిజవాహనారూఢులై చరమభాగంబున సుభద్రాకన్యకారత్నంబుంచిర
త్నకలితలాలితకాంచనాం దోలికాంతరంబున నరుగుఁడేర నియమించి రాజనూర్గం
బునం జనుచున్న సమయంబున.

౯౫

గీ. పట్టణంబున గలపద్మపాణులేల్ల, మేలిరతనంపు బాలువామేడలేక్కి
కుసుమలాజాక్షతెల్లంబులు గొప్పముత్తి యంపునేసలు జల్లివీవింపుచుండ.

౯౬

- క. రాజముఖులకు గొంకకు, రాజితపాత్రముల విపరాజాలునిచినీ
రాజనముఁగాసరి రెలమిన్, రాజకులఁజూని ధానరత్నంబునకున్. ౮౧
- క. భూసురులారీర్వాదము, లాసక్తింజేయుచుండ నానందరసో
ల్లాసుండైవాసవసుతు, దాసన్నాతీయ మందిరాంగణభూమిన్. ౮౨
- గీ. వాహనముడిగ్గి పాడుకారోహణంబు, జేసిగేహధివాటి విచిత్రగోరు
మంటపాభ్యంతరోజ్యుల మణికుభాస, నమునగూర్చున్న భర్తవలదయస గాది. ౮౩
- క. భయభక్తి సంభ్రమంబులు, దయవారంగ నతనిదివ్య తరపదకముల
ద్యయమున కర్తిలిమృక్కిన, దయమీరఁగఁగొగవించి తగదీవించెన్. ౮౪
- గీ. అంతః గుంతిమహాదేవి యంతకమున, కరిగిదంపతులత్యంత హృదీ
మృక్కుఁగాసిన నా మోరమునఁ జెలంగి వాసీవించి తద్దయు గారవించె. ౮౫
- క. దేవకిమద్దుంగూతురు, ద్రోవదికి సమగ్రభక్తితో మృక్కినన
ద్దైవియునతహర్షంబున, దీవించి కవుంగలింపఁదిరమగుహార్తిన్. ౮౬
- చ. అంతఃనాక్కమనూహుర్తంబున. ౮౭
- గీ. పగదంపుగోళ్ల మేల్పసిడి చప్పురమంచ మంచదూది ఘటించినట్టిపరపు
జానైనముత్యాల జారీలచందువా నిద్దంపుజిగికుతినీతలాడ
ఫసమించు జరబాటు పక్కదిండ్లు కదానిజాలవల్లి కలువించానింబులు
నిలుపుటద్దములు మానికఁపుదివ్యలు తన్నిపడిగెమిల్ చిన్నారయదాపములును. ౮౮
- గీ. గలిగిఘనసారకాశ్శీరగంధసార, సారసారంగ మదహిమనిరముఖ్య
బహుపరిమళవస్తుసంభాసమాన, హరిశ్యగార్థకేలికాగారమునను. ౮౯
- క. వీలక బంగరుకీలుబామ్మ గమిహరిక జెంగటన్ నిల్చితా
బూలంబిచ్చుచువీణమీటుచును సాంపుర్తిరనాయ్యయ్యకం
గేలంబీవనటూని వీవఁగను పూనెంగ్రీడి పూపాన్పుపై
వాలూలాక్షిహోయల్ దలంచుచు నితాంతాసక్తితో నుండఁగన్. ౯౦
- గీ. కుంతియునుమతి ద్రోపదికూర్చిమీఱ, విజయుని కుభద్ర నొకటిఁగావింపఁబూని
ప్రోడఁజేడెలఁగొందరిఁ బూన్పుటయును, వారలవ్వారిజాతఁషీ గారవించి. ౯౧
- క. పన్నిటజలకమోచి, సన్నపుకొంజలు వవలువజరముగఁగటిన్
జెన్నలరఁగట్టనిడివలి, జన్నులఁగలపంబలంది సకియులు మరయున్. ౯౨
- క. మాటకతాటంకతులా, కొటికేయూరముఖ్య గురుమణిభూషా
కూటంబులు నెమ్మేఁక, నీటుఁగఁగైసేసీయుని రి నెనయోదవంగిన్. ౯౩
- నీర్లజాతనయననీకువిభుఁడు, నొకటిసేయు కుభముహూర్తమిపుడు

- జాగ్రత్తయి కలమిజనుదెచ్చు, గుప్తుననిభిభుడున్న మణిగృహంబునగును. ౧౦౧
౧. కొమ్మకొమ్మడి దిద్దుకొమ్మగట్టిగఁ బ్రాణవిభుడుచేసంటిన వీడకుండ
పడఁచియొద్దానంబు నడుమున విగియించువరుడువట్టిన నీవివదలకుండ
పాలతియంగదములు భుజములగిరి కొల్పిపియునిగోరొత్తులు తెరయకుండ
సకియకంచెయిడి జతఁబునేయును పరికగుబ్బలు పట్టుపడకయుండ. ౧౦౨
- గీ. కదనతలమున నరిదంబుగదపి మగని, డెందమలరించి కడుపొగడికొలుంగన్న
వలలివికనీకు బుద్ధులుఁ దలుపనే, సద్దునీయక పదవచ్చుచుద్దుగుచ్చు. ౧౦౩
౧. ఉబ్బుచుద్వారకాపుర మహాపవనంటిన నారెడుండఁగా
నబ్బురమెప్పునీవహర హంబునుసేవ యొప్పుచున్నచో
గొబ్బునఁజెయివట్టుకొని కూటమికిద్దీసనాడెనీడెనీ
సిబ్బిలియింక నిప్పుతరనేయఁగ నేటికికన్యకాకుణి. ౧౦౪
- నీ. ప్రాణనాథుడుగూర్చి బల్కరించిన మారువలుకకమౌనంబువట్టరాదు
బ్రీయుఁడుతొంటూరింబుఁ బ్రెమనీవచ్చిన నొల్లకఁజేమేఁజ్చి యుండవలదు
చెలువుఁడుగుబ్బులఁ గలఁబలలందుచో జెవసిమారుమొగంబు వట్టవలదు
పతితీయమోచిమరిబనముఁ గావించుచోఁగఱితిసంబున కసరవలదు. ౧౦౫
- గీ. విభుఁడుగడితంపురలఘులు వల్లివిరియదంట తనముననిక్కువరింటినప్పు
దు లికియించుక కొఱకొఱయూనవలదుఁ నుచ్చమేలికదాని కీల్పామ్మకొమ్మ. ౧౦౬
౧. బిరబిరఁబవమను చెలియం, జరజరకన్నెట్టఁజేసి చూచెదహమేల్
చెఱుకువిలుకాని తురమున, గుటుతులిడుహృదీకుఁ జూచుకొమ్మాకినుకక. ౧౦౭
- గీ. అనుచునెచ్చెలు లీరీతివినయమెసఁగ, నాదుమాటలలేటఁగానాలకించి
తలపులోవలవలపు ముందరికిసేగ్గు, వెనుకకును లాగనయ్యర విందనయన. ౧౦౮
- క. అడుగులుఁదడఁబడ మోమునఁ, గడుఁజెప్పుట దొరుగమేను గరుదాల్పఁగన
య్యుడు రాజముఖులపెంబడి, నొడయనిపడకింటిలోని కొసరగజనియెక. ౧౦౯
- క. చని పగడఁపుఁగంబముచా, టున మోమరవంచి యిటునటుంగనుఁగొనుచుక
నును సిగ్గుదొంతరంజ, వ్వని యించుకళిరమునాంచి వతనుగమండెక. ౧౧౦
- క. అనుఁగుఁజెలులపుడు విభుఁగక. గొనిదేవపరాకు మిగులగోలసుఖియి
వ్వఁజముఖిదీనిమెల్లనె, ననరొదవఁగదిట్టుకొనుము నేర్పుఁదలిర్పక. ౧౧౧
- ప. అని పలికి. ౧౧౨
- క. పతిచేతివిడెము నతికె, సతిచేతివిడెంబు పతికిచతురత మెరయక
హితమలిసిప్పించినమం, చితగతి నొకరొకతె చనిచిటుకనకుండక. ౧౧౩

- కా. అంతన్ జల్మ నితానితేటి నెజ్జోదావీధపాదస్థుడై
 తాంత రేఖి శిరాసమెక్కిడి సమగ్రికూనూనోత్తమార్
 పుతలబారగ పింజపింజగువన్ బైపైబయ్యించెన
 క్కుంటిందన వోహిణీపుతలపై గోపాభరణమువన్. ౧౨౪
- గీ. తిచ్చుడు పుత్రుడు నిచ్చుకాలింగముచెన, బాబుబిడ్డల ముప్పునకుఁ బోన్
 కడఁకమీరి నాకుమ ముప్పుజంపిచ్చుచు, నింపుమెకయి చానకట్టుకనెయి. ౧౨౫
- కా. తలయెత్తి చూడవేమియుఁ, జేరియుత్తర వీరంబు నిద్రించుట
 కలననరదంబుఁ గడపినవలయు, తనంబిచ్చు నానందమునా నాకున్. ౧౨౬
- పీ. ఉపవనస్థలిగాదు తపనీయనవరత్తు రచితకేళీయం దిరింబుగాని
 పలుకుఁజిల్కులుగావు పదియారు పన్నె పుత్తడి కీసుబొమ్మముల్ ములుగాని
 నెలరాలజిగిలెగా దలఘుసౌరభమిత సమాఃకుసుమ తిప్పంబుగాని
 యతివరేణ్యుడగాను వితతివైభవ పరభ్రాజితన పడుమూరకుడగాని. ౧౨౭
- గీ. సేవకతూరవిచ్చుచుఁ బోవుమిండు రీతులివిగావు శంఖరాశ్మతికడన
 విజయకారణసాధన విధులుగాని తరుణికింక బోంకిపోదరముగాదు. ౧౨౮
- ఉ. ముప్పిరిగొన్న మోహమున మున్న యతీశ్వరమాసమానిసో
 తాపుభవద్భిహంగణ మహాపవనంబుననుండి విండినకొ
 గుప్పునకొగిలికననుఁ గొందలమందఁగఁజేసి యేగితి
 విప్పుడటుల్ జడింగి చననింతయు శక్యముకాదుకోసలి. ౧౨౯
- క. గుత్తపుగుబ్బలురొమ్మన, హత్తుకొలిపి మోవిలేములు విండిదుడున్
 జిత్తజానీకేలిసేయుము మత్తమధునృత వితానమంజులచికురా. ౧౩౦
- గీ. పీలయాలస్యమింకతాళఁజూబాల, కూళవలరేని నాలారుబూలకొరి
 చాలుపులజాల నలిగివేళయెరిగి వైశముననన్న గొగిటనేలకొనుము. ౧౩౧
- క. అనుమానమేల మదిలో, వినుమానామాట నానవిడద్రోచికనుం
 గొనుమాచిరునవ్వులయఁగఁ, జనమానసరంజనీకపదమలిరూపా. ౧౩౨
- క. అవివినయంబును నేర్పును, నెనరుగనిబిడఁగఁ బలుక నెలతయతనిపై
 ననురాగముప్రకటంబుగఁ, గనునమ్ములొకింత విప్పికడకన్ జానక. ౧౩౩
- క. ఆచూపులు మడనుని, నారాచంబులు నొక్కమొగి ధరారమునిపై
 బ్రాంమర్యసరణిఁబర్విన, నాచతురండుపుడు గడితనుగు తమకమునక. ౧౩౪
- అలకముల్ దువ్వి చెక్కులు నెన్నోసల్ కనుంగవయును ముద్దాడికావిమోవి
 గునకంబానిగుబ్బలు కేలఁబుడుకుమ కక్షభాగమునన ఖడ్గతములు

- శీ. పైపై గావించి వదగుల్పు జానుస్తలములంటి పొక్కిరినిమిరిమేన
గిరికింతలొదవించి లలితాకముడియూడ్చి జఘనంబునూరువుల్ నరవిముట్టి
శరీరకరకర సంస్పర్శచేగరం గు, కలువరా మానకము పోల్కెగరగజేసి
ప్రసవకరకాస్త్రని యతివప్పర్తచుఖిని, రతులదేలింకె నమ్మహిరమణిమారి. ౧౮౬
- గీ. అంత సురతాంతమున నితినింకపీతి, నిలిపిగుబ్బుల జందనంబలదివిజౌము
చుట్టియిచ్చుచు నెత్తావిసురటిఁబూని, విసరుచును రేయిగడపైన విజయఁజెలఱు. ౧౮౭
- క. మదియఁ గ్రనుక్రమంబున నవోధంబ్రౌఢగావించి గాఢాలింగనంచుం బసాదిన
భోగశ్రీలా వినోదంబులందనియు ముండెనంత. ౧౮౮
- క. అటపురరక్షకులు హుటా హుటేఁజరిసారఁ గాంచి మ్రొక్కి యుద్ధానముతో
జటియెయుండిసుభద్రాదటుకునగాకానఁ, డేనిఁ ఁ థంబునఁ జనఁగట. ౧౮౯
- గీ. అతఁమార్కొని మేమునీయానవట్టి, విహువుము మునోననుటయు ననకపోలే
బోరుగావింపఁగొందరిబారిసమరి, ముగ్ధులగొంచునొంగిప్రస్థమునకుఁజనియె. ౧౯౦
- క. అని వాకలుఁజెలిపినవిని, జనితానుర్నాగుడతఁజెలిపింపఁడనుచున్
గనుబొమ్మలు ముడివడఁగా, నరాజన్తునిమోముఁజూచుహరియిట్లనియెన్. ౧౯౧
- క. మేనల్ల కొమరుడనుమన్, నానావిధములనుబ్రోచినలగ్రొక్కొకడున్
మేనెరుగక యిటుచేసిక, హనఁదడిపుడెరిఁడద్దుబాధ్యుఁడుచేపుమా. ౧౯౨
- క. నిన్నెరుగక నన్నెరుగక, మున్నరకఁగన్ననిపుడుముచ్చిలిచనియెన్
మన్నిఁగొనకమున్నిటువలే, మన్నింపఁగరాదుపెక్కు మాటలికేలా. ౧౯౩
- మ. అని కల్పంత కృతాంతఁడోయనఁగఁ గోపాటోపమేపారగు
ప్పుననత్యుదతిలేచినీరముక రాంభోజంబునంబూనినూ
తననీలాంబరమెప్పుఁగాఁ గటినిసంధానంబుఁ గావించియ
జాకానున్జించెదనంచుఁ జాగజలజాతుండద్దమైయిట్లనున్. ౧౯౪
- క. ఓయదునానుకయెచటికిఁ, బోయెదునీవధికకోక పూరితమరివై
నాయమెహరిమూర్తి విటుల్, నేయఁగనీకవ్వరెదుడుక్షీతి నూహింపన్. ౧౯౫
- గీ. మేనల్లకొడుకమేయవిక్రమశాలి, యజ్ఞానుండు దలపదుజ్ఞానుండు
గాడుమనసుభక్తఁ గాంక్షింపకటచేసె, గానియిట్లునేయఁగలఁడెయితఁడు. ౧౯౬
- గీ. అయినఁగాని మిందినట్టికత్తమునకు, చింతయేల వట్టిపంతమేల
పంతసంబుపూని కాంతమూర్తి విగమ్మ, రమ్మభర్త జనిశుకమ్మనకును. ౧౯౭
- క. వారన్నలుదమ్మలునీ, కారుణ్యమువలనఁగాదెకారవబాధ
పారాంబురాశిఁగడచి ను, పారాజనవృత్తి నెన్నినలరిరిరామా. ౧౯౮
- గీ. అనుచుఁగృష్ణంకు ప్రార్థింపహుధరుండు, సోదరినిమేనమరదినిఁజూడఁగోరి

NOTICE

కల్యాణతీర్థ - ఇదియొక మాసపత్రిక ఇందు పురాతన నాథునాథనక విభిన్నపుస్తక వినియోగపడిన కార్యనాటకములు ప్రకృతికాస్త్రములు లోనగువియోగమును, ఇది ఆ మాసములపుస్తకము దీనికివందా సం॥రం॥గకి రు॥౨-౨-౦లుమాత్రమే.

- 1 కలభాషిణి 7అంకములు శృంగార నాటకము కళాపుష్పదయము కథను అనుసరించి యున్నది. 0 12 0
- 2 గాతమునుహత్త్యము కల్యాణసములు పద్యకావ్యము మొదటి భాగము 1907 సం॥రం యెఫ్,యే,కుపతనియము. 0 12 0
- 3 కాశరీచరిత్రము 4 ఆశ్వాసములు పద్యకావ్యము. 0 12 0
- 4 కవకగిరి. చిత్రవిచిత్రముగు పద్యకావ్యము సులభ శైలి. 0 6 0
- 5 కాళి సులలిసము, వచనకావ్యము. 0 6 0
- 6 ముఖ్యకావలమహాత్మ్యము తేనాలిరామకృష్ణ పణితము 0 8 0
- 7 దుష్టనర్థగణము. వచనకావ్యము 0 6 0
- 8 తేనాలిరామకృష్ణకవచరిత్రము. వచనము (ప్రళయభాగము). 0 4 0
- 9 శంకరాచార్యదీపము. ద్వారకాతరుమలకథ(పద్యకావ్యము). 0 5 0
- 10 ఆకాశోదయము. (ఆహారతేలుగు) కల్యాణసముల పద్యకావ్యము 0 5 0
- 11 జ్ఞానవత చరిత్రము వచనకావ్యము. 0 5 0
- 12 గజాననజయము. వినాయకచతుర్థిపాడు తమిళుకొనటకుదగిన 3 శ్వాసములపద్యకావ్యము. 0 4 0
- 13 కీర్తికారితాస్వయంవరము వి. త్రియగు పద్యకావ్యము. 0 4 0
- 14 అగస్త్యాగ్రహహత్త్యము. వచనకావ్యము శంకరమొద 0 3 0
- 15 పద్మనాభాయణోపాఖ్యానంప్రతికథనముసంపదనచిన్న పద్యకావ్యము 0 2 0
- 16 వధూవిజయము నాటకముఅత్తాకోడంబ్రసంహారము 0 2 0
- 17 సంస్కృతకథలచరిత్రము. వచనకావ్యము. 0 2 0
- 18 శ్రీకాళహస్తీశతకము. భూర్జటికవిప్రణీతము 0 2 0
- 19 మాధవశతకము శ్రీలుచదువుకొనుటకువలయుక్తము. 0 1 6
- 20 మీరాభాయిచరిత్రము. వచనము పతిప్రతికథ 0 1 6
- 21 శ్రావణమంగళ రీతికము. కృష్ణము 0 1 0
- 22 సురాభాండశ్లోకము. శ్రీలుపాడుకొనునాట 0 0 6
- 23 పడవనాటకము శైలుపాటలు. నానోహరమొద 0 0 6
- 24 విజేకజేష్ఠాసగస్వతీసంవాదము. ఆశ్వాసము 0 0 6
- 25 సంస్కృతాంధ్ర పుష్పబాణవిలాసము.శృంగారరసప్రబంధము 0 1 0
- 26 ఆంధ్రవిక్రమార్జునీయ విమర్శము 0 4 0
- 27 సుభద్రాసంజయము. కూచిసుంది జగ్గకవి ప్రణీతము 6 ఆశ్వాసము ల శ్లోక రసప్రబంధము. దీనివల 0 8 0

కల్యాణతీర్థ కార్యస్థానాధిపతి గారికి, రాజమహేంద్రవరము అని పేరు

